A Helyi Akciócsoport neve

SAVARIA JÖVŐJÉÉRT HELYI AKCIÓCSOPORT

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2020

Készült: 2017. február
Módosítva: 2018. február, 2020. augusztus
Hatályos 2020.09.03-tól

Tartalom

Vezetői összefoglaló ... 4
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata ... 7
1.1. A Helyi Közösség megszerveződésének főbb lépései ... 7
1.2. A stratégiaalkotás és közös munka folyamata, főbb tevékenységei ... 7
1.3. A közösségi bevonás eredményei, a nyilvánosság biztosítása ... 8
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása ... 9
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése ... 11
3.1. Helyzetfeltárás ... 11
3.1.1. A térszerkezet specifikumai ... 11
3.1.2. Környezeti adottságok ... 12
3.1.3. Kulturális erőforrások ... 13
3.1.4. Közszolgáltatások helyzete ... 15
3.1.5. Társadalmi körkép ... 20
3.1.6. Gazdasági helyzetkép ... 21
3.2. A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások ... 22
3.2.1. Országos szintű fejlesztési dokumentumok ... 22
3.2.2. Megyei és térségi dokumentumok ... 23
3.2.3. A település átfogó fejlesztési dokumentumai ... 24
3.2.4. A település releváns ágazati fejlesztési dokumentumai ... 25
3.3. SWOT ... 25
3.4. Fejlesztési szükségletek azonosítása ... 27
4. A stratégia jövőképe ... 29
5. A stratégia célhierarchiája ... 29
6. Cselekvési terv ... 33
6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása ... 33
6.2. Együttműködések ... 46
6.3. A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei ... 48
6.4. Kommunikációs terv ... 51
6.5. Monitoring és értékelési terv ... 53
6.6. Horizontális célok ... 56
6.6.1. Esélyegyenlőség ... 57

6.6.2. Fenntarthatóság 58
6.6.3. Önkéntesség 59
6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása 60
7. Indikatív pénzügyi terv 62
7.1. A HKFS teljes költségvetése 65

Vezetői összefoglaló

Szombathely városának Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája (a továbbiakban: HKFS) a Terület- és Településfejlesztési Program a TOP-7.1.1-16 kódszámú, *„Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva”* c. felhívás keretében, annak iránymutatásai szerint, valamint a tervezés során lebonyolított **széleskörű szakmai és társadalmi egyeztetés eredményeinek figyelembevételével készült el**.

A stratégiában megfogalmazott, közösségvezérelt helyi fejlesztések megvalósítása érdekében létrehozott **Savaria Jövőjéért Helyi Akciócsoport** (továbbiakban HACS) összetételében megfelelően reprezentálja a helyi társadalom sokféleségét és ebből kifolyólag alkalmas a fejlesztési források megfelelő koordinációjára. A munkaszervezeti funkciót a **Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.** tölti be.

A stratégia által lefedett **akcióterület** – társadalmi, gazdasági, történeti és település-földrajzi szempontokat is figyelembe véve – **megegyezik Szombathely városának közigazgatási területével**, így a Vidékfejlesztési Program keretében a Szombathelyi járásra tervezett LEADER Helyi Fejlesztési Stratégiával együtt, átfedés mentesen biztosítja a közösségi szinten irányított kezdeményezések megvalósulását a térségben. A **HKFS által közvetlenül érintett lakosság száma 77 566 fő** a KSH 2014. évre vonatkozó helységnévkönyve alapján.

A helyzetértékelés összeállítása, valamint az ehhez kapcsolódó egyeztető fórumok során az alábbi **fő kihívások** rajzolódtak ki:

1. A korábbi programozási időszakok pályázati forrásaiból, valamint egyes esetekben saját erőből számos helyszínen újultak meg közösségi funkciójú belső és külső terek Szombathelyen. A városszerte kihasználható közterek további fejlesztésével a közösségi és kulturális tevékenységek helyszíneinek megteremtése, megújítása folytatódhatna, a helyi közösségek aktív bevonásával.
2. Az egészséges életforma népszerűsítésére és az egészségtudatosság erősítésére számos jó kezdeményezés, példa valósult meg a városban, részben önkormányzati, részben közintézményi támogatással, illetve civil összefogás révén. Ezeknek a célzott előadásoknak, rendezvényeknek, programsorozatoknak a továbbvitele, folyamatos fejlesztése, **a bevont célcsoport további szélesítése**, az eseményekhez kapcsolódó **felszerelések és infrastrukturális háttér fejlesztése hozzájárulna a szombathelyi közösség egészségesebb életviteléhez, ezáltal jobb életminőségéhez**.
3. Hasonlóan a többi magyar nagyvároshoz, Szombathely is rendelkezik nagyszabású, nemzetközi szinten is ismert és elismert rendezvényekkel, azonban ezek mellett, **lokális szinten a kisebb programok sokszor szigetszerűen, több esetben további fejlesztésre szoruló környezetben kerülnek megrendezésre**. A helyi értékekhez, tradíciókhoz való kötődés bizonyos lakossági csoportokban esetenként csak marginális, és támogatni szükséges az **újszerű és innovatív ötletek kibontakozását is.**
4. A közösségek életében, mindennapjaiban is fontos szerepe van ma már a digitalizációnak, az online felületek használata egy aktív és élő közösség számára elengedhetetlen. Ezek a platformok segítik az információáramlást, a közösség tagjai közti kapcsolattartást és a közösségi értékek közvetítését. Mindeközben **az idős és idősödő korosztály egy számottevő részénél még mindig problémát jelent az elektronikus felületeken való tájékozódás, és segítségre szorulhatnak a digitális eszközök használatát illetően is.**
5. **A fiatalok helyzete a mai társadalmi viszonyok között bonyolult**: a célnélküliség, a kompetenciafejlesztési problémák, az elhidegülő és dinamikusan táguló környezet veszélyei fennállnak, és esetenként a fiatalok marginalizálódásához, közösségi érdekérvényesítési képességük elveszítéséhez vezethetnek. A fiatalok problémáival komolyan foglalkozik az önkormányzat, annak intézményei valamint

az érintettekkel dolgozó civil szervezetek. Számos jó példa és kezdeményezés indult a támogatásukkal, koordinációjukkal a fiatalok helyzetét megkönnyítendő, melyek továbbvitele, fejlesztése nagyban segítheti azt, hogy a város a gyermekek és fiatalok számára pozitív életperspektívát nyújtó közösség és élettér maradhasson.

6. A „Segítés Városa" gondolat jegyében az elmúlt években több fontos program, akció indult el és valósult meg a városban (pl. a „Szent Márton Köpenye" Szociális Program), amely a különböző szempontok alapján hátránnyal, problémával küzdők megsegítését szolgálta, szolgálja. A segítés motivációjának további erősítése segíthet abban, hogy a város lakóinak, közösségeinek egymáshoz való viszonya tovább erősödjön az egymással való törődés irányában. A kiterjedt városi szociális támogató rendszer és a civil szervezetek aktív részvétele olyan alapot képeznek a városban, amire közösségi akciókkal, programokkal ráépülve még több egészségügyi, szociális vagy egyéb problémával küzdő, vagy ezekkel veszélyeztetett személyt lehetne elérni illetve helyzetükön javítani.

Jelen stratégia célrendszerét a felsorolt kihívások mentén határozta meg az Akciócsoport, átfogó célja a következő : ***„Szombathely város közösségének és az azt kiszolgáló szellemi-fizikai környezetnek az összehangolt építése"***. Az egyeztetési folyamat során hét beavatkozási területet került meghatároztunk meg, melyek három specifikus cél alá rendelődnek. A célterületek koherenciáját három horizontális szempont – a fejlesztés és tervezés egészét meghatározó alapvető megfontolás, elvárás – érvényesülése biztosítja.

V. Városhasználat		T. Tudás-kultúra			K. Közösségépítés, „A Segítés Városa”	
V1. Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása	***V2. Egészségtudatos és tömegsport-célú rendezvények és szemléletformálás***	***T1. Helyi kulturális értékekre alapozó és a helyi identitást erősítő közösségi alapú események, vonzerőfejlesztés***	***T2. Digitális készség-, közösség-, és helyi közcélú szolgáltatás-fejlesztés***	***T3. Kreatív város, innovatív közösség***	***K1. Ifjúság közösségi mobilizálása, helyi identitásának erősítése***	***K2. Hátrányos helyzetű emberek elszigetelődésének megakadályozása, közösségi bevonása, képzése***

F. A város környezeti fenntarthatósági szintjének emelése

E. Esélyteremtés

Ö. Az önkéntesség, mint közösségszervező és szociális fejlesztési alapeszköz elterjesztése

A fenti célrendszerre épülő intézkedések (a majdani pályázati felhívások alapjai) kifejtésében megfogalmazott legfontosabb értékelési szempontok:

- **integráltság és komplexitás**: a projektek egymást kiegészítve, illetve többfajta tevékenységet magukba foglalva valósulnak meg, de az ERFA és ESZA források egymástól elkülönítve kerülnek meghirdetésre;
- **innovativitás**: a kezdeményezések újításokon alapulnak (az ötletben magában, a megvalósítás módjában, a működtetés mikéntjében), és maga a végrehajtási folyamat is erre épít;
- **közösségi fókusz**: a pályázatok összeállítása, megvalósítása és fenntartása az érintettek bevonásával történik, azaz nem jöhet létre semmilyen projektötlet a közösségi akarat és befolyás nélkül;
- **a horizontális elvek előtérbe helyezése**: a környezeti fenntarthatóság, az esélyegyenlőség és az önkéntesség hármasa alapelvként épül be a majdani kezdeményezésekbe;

A HKFS-t megvalósító helyi akciócsoport (HACS) a fenti vezérelvek mentén szervezi meg a működését illetve a pályáztatási folyamatot. Ehhez megszervezi az alábbi szervezeti egységeket:

- **HACS**: a helyi akciócsoportot tömörítő szervezet.
- **Elnökség**: a HACS működésének és a HKFS megvalósításának irányításáért, felügyeletéért felelős 3 tagú csoport.
- **Helyi Bíráló Bizottság**: 5 tagú grémium, melynek tevékenysége elsősorban a HKFS keretében támogatható projektek szakmai értékelésére valamint döntés-előkészítő feladatok elvégzésére terjed ki.
- **Munkaszervezet**: a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. a projekt zárásáig látja el a HACS operatív működési, szervezési és animációs feladatait.
- **Külső szakértő:** a Helyi Bíráló Bizottság és a Munkaszervezet munkájának támogatására szolgáló, az adott tématerület szakértőiből álló, a döntés-előkészítési folyamatban résztvevő, speciális kompetenciákkal rendelkező szakemberek.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

1.1. A Helyi Közösség megszerveződésének főbb lépései

2016. májusában megjelent a TOP-7.1.1-16 kódszámú „Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva" című pályázati felhívás, aktivizálódtak a Szombathelyen már régóta formálódó, több közösségi szereplőt tömörítő együttműködések.

A folyamat következő lépcsőfoka volt, hogy 2016. májusában megalakult a szombathelyi közösségvezérelt tervezésért (CLLD) felelős helyi akciócsoport, a Savaria Jövőjéért Helyi Közösség (a továbbiakban HACS). Az akciócsoport tagjai: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata (konzorciumvezető); Szombathelyi Civil Kerekasztal; Herényi Kulturális és Sportegyesület; Savaria Tendency Art Group Művészeti és Kulturális Egyesület; Szülőföld Kulturális, Sport és Örökségvédelmi Egyesület; Szombathelyi Képző Központ Közhasznú Nonprofit Kft.; Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum; Nyugat-Pannon Nonprofit Kft.; Agora Szombathelyi Kulturális Központ; Szombathelyi Turisztikai és Testvérvárosi Egyesület; Szombathelyi Evangélikus Egyházközség; Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft (munkaszervezet); Vas Megye és Szombathely Város Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, Női Vállalkozói Klub Egyesület; Pacific Genius Kft; Változó Világért Alapítvány; Innopartner Tanácsadó, Fejlesztő és Kutató Kft; BFH Európa Kft; Pannon Projektum Térség- és Humánfejlesztő Bt; Régiófókusz Közhasznú Nonprofit Kft. Az akciócsoport összetételében érvényesül a közszféra – civil szféra – vállalkozói szféra hármasának bevonása, kiegyensúlyozott részvétele.

A stratégiaalkotásban a legfontosabb szerepet a HACS-tagok, a stratégia megírásáért felelős szakértői csapat, a szombathelyi közművelődési intézmények, a civil szféra képviselői töltik be, akik számos célzott fórumot szerveztek. A stratégiaalkotás folyamatába bevonásra kerültek azok a vállalkozások is, akik fontos szerepet töltenek be Szombathely városának kulturális, sport és közösségi életében. A stratégiaalkotásba és – véleményezésbe a város lakossága közvetlenül is bekapcsolódhatott, köszönhetően a nyilvánosságot szolgáló platformoknak, lehetőségeknek (lásd később).

1.2. A stratégiaalkotás és közös munka folyamata, főbb tevékenységei

A tervezési munka elsődleges célja az volt, hogy a készülő stratégia a kulturális és civil élet szereplőinek valós szükségletein alapuljon, valamint a városi közösség(ek) megerősödését szolgálja.

A szombathelyi kulturális és civil élet meghatározó szereplőinek bevonása érdekében több módszer is alkalmazásra került a tervezés folyamán. A műhelytalálkozók alapul szolgáltak a helyzetelemzés elkészítéséhez, illetve a SWOT-elemzés kidolgozásához és stratégiai irányvonalak meghatározásához.

A tervezés során az alábbi műhelymunkák kerültek megszervezésre:

- 2016.05.31.: Ifjúsági fórum (20 fő)
- 2016.06.03.: Civil igényfelmérő fórum (16 fő)
- 2016.06.06.: Igényfelmérő fórum Szombathely városrészei bevonásával (Gyöngyöshermán, Herény, Olad, Zanat, Petőfi-telep) működő civil szervezeteknek (8 fő)
- 2016.06.07.: Művészeti fórum (11 fő)
- 2016.06.10.: Kulturális intézmények, közösségi terek fórum (13 fő)
- 2016.06.14.: Igényfelmérő fórum Szombathely egyházai részvételével (4 egyház, 10 fő)
- 2016.06.27.: Civil igényfelmérő fórum vállalkozók számára (3 fő)
- 2016. 08.23.: Helyi örökségvédelmi fórum (40 fő)

- 2016.09.16.: Műhelymunka a HACS tagok számára a SWOT elemzés és jövőkép kialakítása érdekében (18 fő)

A fórumok arra is lehetőséget adtak, hogy a potenciális célcsoportok fejlesztési elképzeléseiket, projektötleteiket bemutathatták a HACS illetve a stratégia készítői számára, esetenként külön megbeszélések, interjúk formájában.

A Szombathelyi Civil Kerekasztal szerepe HACS tagként és a város civil szervezeteivel való kapcsolattartásban különösen jelentős, hiszen a város legaktívabb civil szervezetei közül 137-et tömörít, képviseli véleményüket, érdekeiket. A lakosság minél szélesebb körű bevonása érdekében on-line kérdőív került elkészítésre, 2016. november 14-ig 43-an töltöttek ki. A kérdőívnek azt a szerepet szántuk, hogy a tervezési folyamatba közvetlenül bekapcsolódni nem tudók, az itt élők, munkát vállalók, tanulmányokat folytatók vagy turisták szemszögéből is megismerhetők és véleményezhetők legyenek a várost érintő fejlődési elképzelések, irányok, és kapjunk egy képet a közösségfejlesztés helyben meglevő tényezőiről. A kitöltés önkéntes volt, ennek okán nem tekinthető reprezentatívnak, a kialakult véleménycsomag a téma iránt érdeklődők nézőpontját tükrözik.

A kérdőívet kitöltők túlnyomó része (60,5%) a város egészéhez kötődik, csupán 23,3%-uk érez szorosabb kapcsolatot valamelyik városrésszel: Kámon, Olad, a Derkovits lakótelep, a Belváros és környéke, valamint Herény szerepelt legtöbb esetben a válaszokban.

A szabadidő eltöltésére adott válaszok szintén vegyes képet mutatnak, arányaiban a legtöbben a színházi események, komoly- és könnyűzenei programok iránt érdeklődnek, illetve sportolnak.

A jelenlegi érdeklődési körrel összecseng a fejlesztendő témák és helyszíneik megnevezése is, mivel elsősorban a szabad zöldfelületek bővítése, fejlesztése, a kül- vagy beltéri közösségi terek megújítása és élettel való megtöltése, a sportolási lehetőségek bővítése, a gyerekeket és fiatalokat vonzó akciók megszervezése, valamint a zenéhez kapcsolódó fejlesztések kapták a legtöbb voksot.

1.3. A közösségi bevonás eredményei, a nyilvánosság biztosítása

A közösségi bevonás, a szereplők közti együttműködés, valamint az elért eredmények jelentősnek mondhatók. A szombathelyi civil és kulturális élet legmeghatározóbb intézményei és szereplői a stratégia és a jövőkép mögött állnak, nyitottságuk alapvetően garancia a sikeres közös munkára, együttműködésre.

A projektötletek megfogalmazói, a kérdőívet kitöltők, a műhelymunkákon megjelent és az interjúk során véleményt megfogalmazó érintettek és szakemberek mind-mind segítették a stratégia elkészítését. Javaslataikat, fejlesztési igényeiket a stratégia írói szem előtt tartották, integrálták a stratégia célrendszerébe.

A stratégia tervezése nyilvánosságának bázisát Szombathely Megyei Jogú Város és a HACS munkaszervezetének, a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. webes felületei adják. A Savaria Jövőjéért Helyi Közösség helyi akciócsoport a saját honlapján egy aloldalt hozott létre a közösségi tervezés módszertanának szélesebb körű megismertetése érdekében. A stratégia alkotásának folyamatába bárki bekapcsolódhatott a kérdőívek, projektgyűjtő lapok kitöltése, valamint a lakossági fórumon való részvétel által.

.

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A Savaria Jövőjéért Helyi Akciócsoport számára készülő helyi közösségi fejlesztési stratégia akcióterületét Szombathely Megyei Jogú Város teljes közigazgatási határán belüli, 97,5 km^2 nagyságú területe alkotja. A vasi megyeközpont lakónépességének száma 2014-ben 77.566 fő volt.[1]

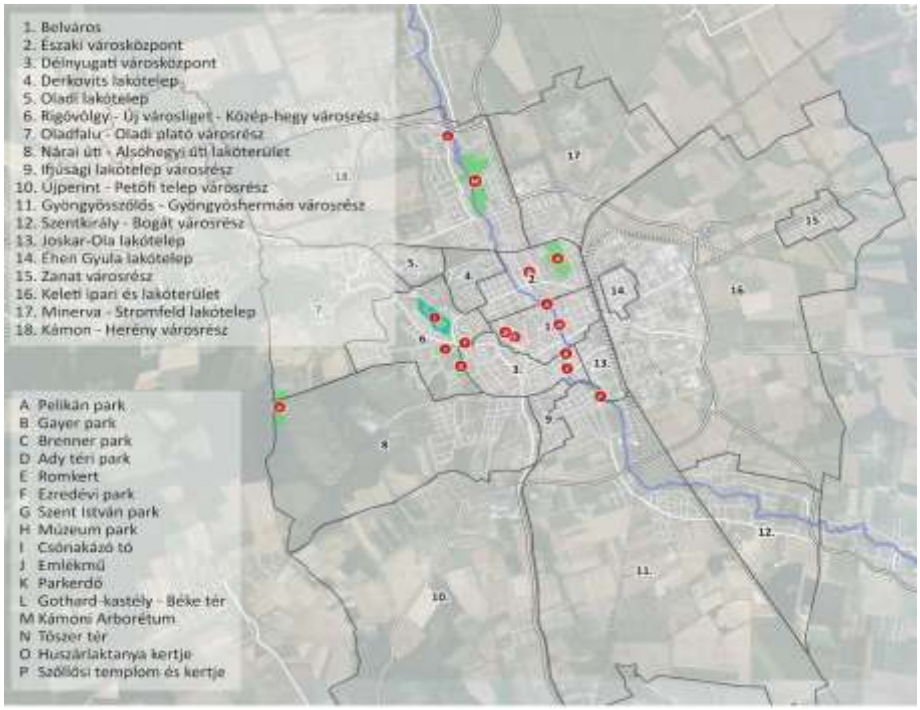

1. ábra: Szombathely legfontosabb zöldterületei és városrészei (Forrás: saját szerkesztés a QGIS nyílt forráskódú szoftverrel - térképadatok © OpenStreetMap közreműködői, CC BY-SA)

A város földrajzi adottságain túl a gazdasági és a társadalmi folyamatok szerves összekapcsoltságának, koherenciájának illetve a település és a benne élő közösségek történelmi múltjának köszönhető elsősorban az, hogy Szombathely teljes területe akcióterületnek minősül a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia kialakítása során. A közösségi fejlesztés szempontjából ki kell emelni a helyi történelmi és kulturális örökségen nyugvó települési identitást, amely több forrásból is táplálkozik. A helyhez való kötődésben jelentős szerepet játszik az ókori Savariához, és Szent Mártonhoz való kapcsolódás.

A gazdasági és társadalmi folyamatok összefüggő jellegére, illetve Szombathely közösségeinek helyi történelmi örökségeken alapuló identitására alapozva megállapítható, hogy igazán **sikeres közösségfejlesztési intézkedések abban az esetben tudnak hatékonyak lenni, ha a helyiek bevonása a város teljes területén meg tud valósulni, és az egyes városrészek, lakóközösségek szombathelyi városi közösségként tudnak megerősödni**.

Szombathely esetében a település-földrajzi adottságok is alátámasztják azt, hogy **az egész város területe akcióterületté váljon** a stratégia kialakítása során. A város több övezetre bontható, az alábbiak szerint:

- az ipari övezetek a város keleti és részben a déli/északi részén;
- a zöldövezet, rekreációs területek a város nyugati részén, valamint a Gyöngyös, Perint patakok mentén;
- a város közepén (a történeti városmag területén) a multifunkciós (kereskedelmi, államigazgatási, üzleti-pénzügyi szerepkörökkel és intézményekkel) városközpont;

[1] Forrás: Helységnévtár – Szombathely http://www.ksh.hu/apps/hntr.telepules?p_lang=HU&p_id=03009

- a város szélén, a főbb kivezető utak mentén az új kereskedelmi-bevásárló funkciókkal bíró központok (hipermarketekkel, autószalonokkal, egyéb kereskedelmi egységekkel) helyezkednek el.

Szombathely településszerkezetének és a természetföldrajzi adottságainak köszönhetően a város minden égtáj irányába tudott terjedni az évek során. A városközpont (mely nagyjából egybeesik a történelmi városmaggal), a település nagyságához képest jelentős kiterjedésű. Ide összpontosul a város és Vas megye központi funkcióinak jelentős része (különösen az államigazgatási, pénzügyi, üzleti, kereskedelmi és szolgáltatási funkciók). Ezt a városközpontot körbe veszi egy lazább beépítésű ún. belső lakóöv, ahol jelentősebb központi funkció nem fejlődött ki. Ebbe a lakóövbe beékelődtek az oktatási negyed és az egészségügyi, valamint szociális terület jelentősebb intézményei.

A helyi közösségi szerveződésekre építő stratégia abban az esetben tud hatékony lenni és akkor valósítható meg igazán, ha az nem korlátozódik lehatárolt városrészekre, hanem a teljes város területét érinti, komplex a megközelítése. Az akcióterület városrészekre való korlátozása a rendszerszintű tevékenységeket ellehetetlenítené, a városi szisztéma egészével nem lenne kompatibilis, így pontszerű, egymástól elszigetelt fejlesztéseket eredményezne. Ugyanakkor a földrajzi és történelmi sajátosságok okán várhatóan több olyan kezdeményezés is formálódik majd, amely egy adott városrészre koncentrál – az egyes ötletek, fejlesztések egymáshoz való kapcsolódásának, egymásra való ráépülésének igényét többek között a nyílt projekt-kiválasztási módszer is kielégítheti (erre részletesen a 6.5 fejezetben térünk ki).

Továbbfűzve az előbbi gondolatot fontos kiemelni, hogy a Savaria Jövőjéért Helyi Közösség akcióterülete szervesen kapcsolódik, ámde nem fed át a Pannon Térségfejlesztő Egyesület szerveződésében létrejött LEADER akcióterülettel, amely a Szombathelyi járás összes települését (kivéve magát a járás-székhelyt) magában foglalja. A kapcsolat és az egymást kiegészítő jellegű lehatárolást az alábbi ábra szemlélteti.

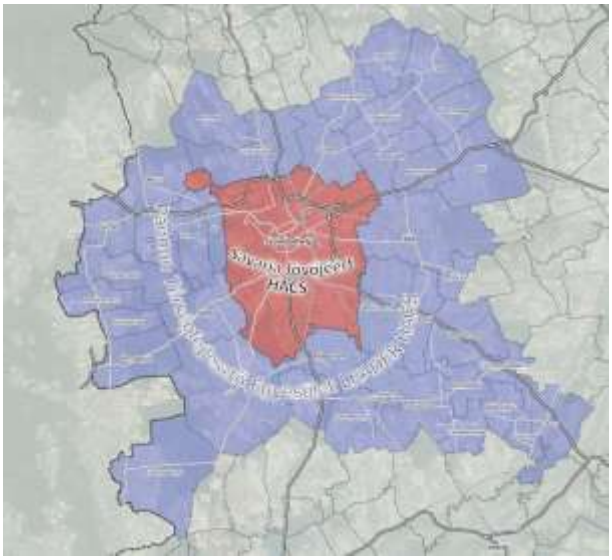

2. ábra: a Savaria Jövőjéért Helyi Közösség és a Pannon Térségfejlesztő Egyesület területe (Forrás: saját szerkesztés a QGIS nyílt forráskódú szoftverrel - térképadatok © OpenStreetMap közreműködői, CC BY-SA)

Szombathely a maga közel 80 000 lakosával a tizedik legnépesebb települése Magyarországnak, így a kritikus tömeg biztosított a közösségfejlesztési tevékenységek megvalósítása tekintetében. Önmagában a népességszám azonban nem elegendő ahhoz, hogy a stratégia céljai sikeresen megvalósuljanak, ezért fontos kihangsúlyozni azt is, hogy Szombathely – megfelelő ellenpólus hiányában – az egész megye gazdagsági, szolgáltatói-kereskedelmi és civil központjaként szolgál.

A városi vezetés erőfeszítései mellett több olyan összetett, megoldásra váró kihívás is jellemzi a várost[2], amelyek kezelése komplex és városi szintű együttműködést feltételez. Ilyen kihívásnak tekinthetők például a város népességmegtartó erejének csökkenése, szakképzett munkaerő relatív hiánya, vagy a funkcióhiányos közösségi terek megléte bizonyos városrészekben.

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1. Helyzetfeltárás

Ebben a fejezetben végigvesszük a város, esetenként annak vonzáskörzetének főbb sajátosságait, jellemzőit, valamint azokat a folyamatokat, tendenciákat, melyek jelentősen vagy meghatározó módon befolyásolják a város életét.

3.1.1. A térszerkezet specifikumai

Szombathely városa Magyarország északnyugati részén helyezkedik elVas megye központja. A város helyzeti energiáját alapvetően meghatározza az, hogy magyarországi részét képezi annak a transzeurópai közlekedési folyosónak és egyben európai fejlődési tengelynek, amely Európa északi (Baltikum, Skandinávia) és déli részét (Adriai-tenger kikötői: Trieszt, Koper, Rijeka) köti össze. Szombathely a Nyugat-dunántúli régió középső pólusának tekinthető, melynek funkcionális várostérsége (Kőszeg, Oberwart) nem korlátozódik államhatárokon belülre, így a település „kapuszerepe” is komoly potenciált jelent az osztrák határ közelsége miatt.

3. ábra: Szombathely elhelyezkedése Nyugat-Magyarországon (Forrás: saját szerkesztés a QGIS nyílt forráskódú szoftverrel - térképadatok © OpenStreetMap közreműködői, CC BY-SA)

Szombathely közúti elérhetősége alapjában véve megfelelő,[3] azonban fontos megemlíteni azt a tényt, hogy Szombathely egyike annak a hét megyeszékhelynek, amelyet nem érint autópálya. Ugyanakkor a város autó-

[2] A felsorolt kihívásokról részletesebb információkat a Helyzetelemzés 3. tartalmi fejezete tartalmaz.

[3] Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, I. Helyzetfeltárás, Helyzetelemzés (2014), 342-352. oldal

úttal bekapcsolódik a fő közlekedési folyosók hálózatába.[4] A közúti kapcsolatok esetében fontos megemlíteni a 86. sz. főutat, amely a már említett észak-déli közlekedési tengelyben tölt be elengedhetetlen szerepet. A főút tranzitforgalma jelentős, melynek nagysága és növekvő jellege azt jelzi, hogy a valóságban is létezik a Borostyánkőút[5] mai változata. Az út négysávúvá tétele Győrig 2016. évben befejeződött, és nagyban javítja a város Győr–Pozsony–Budapest irányú elérhetőségét.

Szombathely fejlődéstörténetét alapvetően meghatározta a XIX. század közepén elfogadott országos vasút-fejlesztési terv, mely a várost vasúti csomóponttá tette. Napjainkban 5 vasútvonal[6] érinti a települést, melyek közül kiemelkedik a Csorna – Szombathely – Zalaszentiván – Nagykanizsa vasúti összeköttetés, amelyen egész Dunántúl legjelentősebb volumenű észak-déli irányultságú tranzitforgalom bonyolódik le.

3.1.2. Környezeti adottságok

Szombathely a Gyöngyös-sík kistáján helyezkedik el, mely alapvetően a Gyöngyös vízgyűjtő területének számít; a vízfolyás (a Perint és Aranypatak mellékpatakjaival együtt) alapvetően befolyásolta a táj jelenlegi arculatát.

A természeti - táji környezet alakítása nem volt drasztikus mértékű annak ellenére sem, hogy már a római korban is fontos szerepe volt a város és térsége területén elhelyezkedő birodalmi településnek (Borostyánkő út, Gyöngyös műcsatorna kialakítása, fürdők kialakítása). Szombathely esetében a táji környezet változása egyértelműen a mezőgazdasági területek számának csökkenése révén következett be. Az erdőterületek esetében a jogszabályi környezet már évtizedek óta biztosítja a borítottság megőrzését, sőt, kismértékű növekedés is bekövetkezett.

A Vas Megyei Területrendezési Terv (2010) nevesíti a szombathelyi országos jelentőségű tájképvédelmi területeit, melyek az alábbiak:

- Zanati városrésztől északra a Kozár-Borzó-patak és az azt kísérő dombhát
- Szombathely történeti belvárosa
- Oladi fennsík
- Újperinttől délnyugatra lévő kiterjed gyep és rét területek
- Galy árok és a Nárai közigazgatási határ közötti összefüggő erdőterületek
- Balogunyomi határ felé eső Nagy erdő területe.

Országos természetvédelmi oltalom alatt áll a Potyondi mocsár lápterülete, illetve a Kámoni arborétum.

Az épített történelmi örökségek közül azokat említjük meg az elemzésben, melyek egyrészről a város Értékleltárában[7] szerepelnek, másrészről helyi vagy országos műemlékvédelem alatt állnak. A helyszínek fontos szerepet játszhatnak későbbi kulturális vagy közösségi célú kezdeményezések megvalósításában.

- **Borostyánkő út:** egykori kereskedelmi útvonal, egyik legjelentősebb feltárt útszakasza Szombathelyen található.
- **Iseum:** Szombathely legismertebb ókori építészeti emléke, Isis istennő tiszteletére emelt szentély. „Az Iseum rekonstrukciója” c. projekt keretében teljesen újjáépítették a központi szentélyépületet, amely ma látogatóközpontként működik.[8]

[4] Az utóbbi években jelentős fejlesztéseken esett át az M86-os autóút: Szombathely-Vát közt korábban kiépült autóút további fejlesztése eredményeképp elkészült a Csorna és Győr közötti, illetve a Vát és Hegyfalu közötti szakasz 2015-ben, míg a Csorna és Hegyfalu közti szakaszt 2016. végén adták át a forgalomnak.. A fejlesztések által Budapest és Győr elérhetősége nagymértékben javult.

[5] Már az i.e. első évezredben a mai Szombathelyen át vezetett az ún. Borostyánkő út, ami az észak és dél közötti kereskedelem legfontosabb útvonala volt. Nevét jellegzetes árucikkéről, az északi vidékről származó, legtöbbször sárgás színű borostyánkőről kapta, ami az antik világ kedvelt ékköve volt. A Római Birodalom bukását követő népvándorlás korában a római utak jórészt elpusztultak.

[6] 15. sz. vasútvonal: Sopron – Bük – Szombathely, 17. sz. vasútvonal: Nagykanizsa – Zalaszentiván – Szombathely, 18. sz. vasútvonal: Kőszeg – Szombathely, 20. sz. vasútvonal: Szombathely – Porpác – Celldömölk – Budapest, 21. sz. vasútvonal: Szentgotthárd – Körmend – Szombathely

[7] Forrás: http://szombathelyiertektar.hu/hu/szombathelyi-ertekek/

- **Szent Márton templom:** Magyarországon ritka, 17. századi itáliai stílusú, korai barokk épület.
- **Szent Márton út[9]:** az Európa Tanács 2005-ben a Szombathelytől Tours-ig vezető útvonalat Európai Kulturális Útvonallá nyilvánította, ennek az útvonalnak az egyik legjelentősebb állomása Szombathely.
- **Járdányi Paulovics István Romkert[10]:** a régi püspökkert és a szemináriumi konyhakert területén 1938-tól Colonia Claudia Savaria területének egy részét tárták fel.
- **Szombathelyi volt lovassági laktanya[11]:** A XIX. század végén létrehozott csatornázott és vízvezetékkel ellátott együttes 41 katasztrális holdon, pavilonos elrendezésben összesen 34 épülettel és 7 nyitott lovaglótérrel, a hozzá tartozó csapatkórház pedig 3 katasztrális holdon további 3 épülettel rendelkezett. Napjainkban a műemléki épületegyüttes legnagyobb része üresen áll, hasznosítása nem megoldott. A város részt vesz egy nemzetközi URBACT projektben, mely a közösségi tervezés módszertanát használva 2018-ig elkészíti az integrált akciótervét a terület hasznosítására. Ennek eredményeit, és módszertani tapasztalatait hasonló épületegyüttesek és az azokat körülvevő leromlott területek megújítása során lehet majd hasznosítani, akár a HKFS által támogatott akciókon keresztül.
- **Megyeháza[12]**: a barokk stílusú épület 1775 és 1779 között épült a mai Berzsenyi Dániel téren.
- **Vas megyei Levéltár[13]**: A levéltár régi épülete 1832 és 1836 között készült, eredetileg vármegyei börtön és dologház céljára.
- **Püspöki Palota[14]**: az épületet 1783-ban emelték késő barokk stílusban. A palota látogatható részében található az Egyháztörténeti Múzeum, valamint a földszinten a Sala Terrena.
- **Sarlós Boldogasszony-székesegyház[15]**: a viszonylag szegényes klasszicizáló késő barokk stílusú katedrális Magyarország egyik legnagyobb temploma, 1791 és 1814 között épült. Közvetlen szomszédságában fekszenek az egykori Savaria központjában elhelyezkedő helytartói palota és a Szent Quirinus bazilika romjai.
- **Savaria Szálló**: a város szívében található, 1914-ben épült, az adott kor egyik legmodernebb szecessziós stílusú szállodája, jelenleg kihasználatlan[16].
- **Ferences templom és kolostor[17]**: a város legrégibb működő temploma, melynek előzményei egészen a római korig nyúlnak vissza. A kolostor ma is működik, szerény feltételekkel.

3.1.3. Kulturális erőforrások

Szombathely városának kulturális identitása alapvetően Szent Mártonhoz (és az őt övező kultuszhoz)[18] és a település római kori emlékeihez, illetve magához a római kori városhoz köthető. A közel 2000 éves település – a Kr. u. 50-ben megalapított Savaria – története egyedülálló, hiszen ez az egyetlen város Magyarországon (és a Kárpát-medencében is), amely megalapítása óta mind a mai napig lakott.[19]

---

[8] Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója, Integrált Településfejlesztési Stratégiája, I. Helyzetfeltárás, Helyzetelemzés (2014), 160-161. oldal
[9] Források: http://szombathelyiertektar.hu/hu/szombathelyi-ertekek/3-epitett-kornyezet/szent-marton-templom/ és http://www.viasanctimartini.hu/hu
[10] http://szombathelyiertektar.hu/hu/szombathelyi-ertekek/5-kulturalis-orokseg/jardanyi-paulovics-istvan-romkert/
[11] Forrás: http://www.vasiszemle.hu/2015/03/tangl.htm
[12] Forrás: http://szombathely.varosom.hu/latnivalok/muemlekek/Megyehaza-3.html
[13] Forrás: http://www.vaml.hu/A_leveltarrol/Leveltartorteneti_erdekessegek/A_varmegyei_borton.html
[14] Forrás: http://szombathely.varosom.hu/latnivalok/muzeum/Puspoki-Palota-1.html
[15] Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Sarl%C3%B3s_Boldogasszony-sz%C3%A9kesegyh%C3%A1z_(Szombathely)
[16] Forrás: www.muemlekem.hu
[17] Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Szombathelyi_ferences_templom_%C3%A9s_kolostor
[18] Szent Márton: Kr. u. 316-ban vagy 317-ben született Savaria városában. 15 évesen katonának állt, Gallia provinciában szolgált. Amiens városához köthető a Szent-Márton köpenye kultusza. 22 éves korában megkeresztelkedett, majd missziós munkát végzett, mígnem Kr. u. 371-ben toursi püspök nem lett. Életének ezt követő szakaszához számos csoda, tett köthető (betegek gyógyítása, stb.). Szent Márton tours-i püspök a nyugati szerzetesség első, nagy tekintélyű képviselője, az első nem vértanú szent.
[19] A római korhoz köthető épített örökségeket lásd az 9-10. oldalon

Az unikális történelmi és kulturális adottságokkal rendelkező város kiemelkedő rendezvénysorozata a **Savaria Történelmi Karnevál**, amely Közép-Európa legnagyobb jelmezes-historikus rendezvénye, a Nyugat-Dunántúl kiemelt örökségturisztikai eseménye, kiváló minősítésű fesztivál. A turisztikai és kulturális szempontból egyaránt kimagasló célokkal bíró rendezvény az önkormányzat, a civil társadalom, a helyi lakosok, a kultúra területén tevékenykedők, a gazdasági élet szereplőinek példás együttműködésében valósul meg. A Savaria Történelmi Karnevál napjainkra már egy márkanév, és a városmarketing egyik fontos eszközének is tekinthető.

Amellett, hogy a várost áthatja a római kor szellemisége, a településen változatos és gazdag kulturális élet zajlik, meghatározott intézményi keretek között. A kulturális és közművelődési feladat-ellátás a városban az alábbi főbb szegmensekre bontható, valamint a következőkben bemutatásra kerülő főbb szervezetek működése révén valósul meg:

I. **Előadó-művészet**: Savaria Szimfonikus Zenekar, Weöres Sándor Színház, Mesebolt Bábszínház
   A hasonló nagyságú (vagy lélekszámú) városok között Szombathely egyedülálló abban a tekintetben, hogy három nemzeti és kiemelt minősítésű előadó-művészeti szervezetet tart fenn.
   Közgyűjteményi szervezetek: Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár, Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum (tagintézményei: Savaria Múzeum, Szombathelyi Képtár, ISEUM Savariense Régészeti Műhely és Tárház, Smidt Múzeum, Vasi Skanzen, Járdányi Paulovics István Romkert, Vasi Múzeumi Látványtár), további közgyűjteményi intézmény a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltár.
II. **Közművelődés**: AGORA Szombathelyi Kulturális Központ, Szombathely Megyei Jogú Város által feladatellátási szerződéssel támogatott szervezetek (Petőfi Telepért Egyesület, Gyöngyöshermán-Szentkirályi Polgári Kör, Herényi Kulturális és Sport Egyesület, Derkovits Városrészért Kiemelkedően Közhasznú Egyesület, Zanati Kulturális Egyesület), Szombathely Megyei Jogú Város által fenntartott kiemelten közhasznú alapítvány (Savaria Történelmi Karnevál Közhasznú Közalapítvány), Szombathely Megyei Jogú Város által évente támogatott országos jelentőségű rendezvényt szervező civil szervezetek, művészeti együttesek (Improvizatív Zeneműhely Egyesület, Capella Savaria Egyesület, Ferrum Színházi Társulás, Savaria Régi Zene Műhely, Ungaresca Táncegyüttes)

A fent felsorolt közintézmények és kulturális szerepkört betöltő szervezetek közül indokolt kiemelni az **AGORA Szombathelyi Kulturális Központot** [20], amely 1963 óta a szombathelyi kulturális élet központja, meghatározó kulturális, közösségi, társadalmi, társasági és sportesemények helyszíne. Az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ immár több, mint 5 éve Szombathely egyetlen, kizárólagosan városi fenntartású közművelődési profilú intézménye. A közművelődési, művészeti és közösségi, városi rendezvények meghatározó elemei a tevékenységkörében. A közös irányítás alatt működő szakágak napjainkra kiemelkedő szakmai teljesítménynyel, költséghatékonyan működnek, valamint a humán erőforrás kihasználtsága optimalizálódott.

Szombathely városa ad helyet a **Megyei Művelődési és Ifjúsági Központnak** (MMIK), amely épület üzemeltetését szintén az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ látja el. Az MMIK elöregedett épülete helyzeténél, adottságainál fogva továbbra is a városi kulturális szerveződések egyik meghatározó helyszíne. Az épületben működik a Mesebolt Bábszínház és az Ungaresca Táncegyüttes, valamint számos civil szervezet is. A megyei közművelődési feladatokért az épületben működő Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Irodája felelős.

Habár a korábban már említett Savaria Történelmi Karnevál a város legismertebb és legtöbb látogatót vonzó rendezvénye, mellette számos, több éve, évtizede megrendezésre kerülő egyedi, kiemelkedő program van jelen a megyeszékhelyen: Savaria Nemzetközi Táncverseny, Lamantin Jazz Fesztivál és Improvizációs Tábor (2016-ban 16. alkalommal került megrendezésre), Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál (32. alkalommal került megrendezésre), Iseumi Szabadtéri Játékok, Húsvéthétfő a Vasi Skanzenben, Szent György

[20] A 2007. júliustól öt kulturális színtér (Művelődési és Sportház, Művészetek Háza, Gyermekek Háza, Savaria Mozi és Tourinform Iroda) szervezeti összevonásával létrehozott intézmény

napi kézműves vásár, Herényi Virágút, Quadrille Európai Táncfesztivál, Városi Gyermeknap, Bloomsday, Szentiványéji Vigasságok, GaLiba Gasztrofesztivál, Múzeumok Éjszakája, Múzsák Kertje, Szent Márton-napi Országos Nagyvásár, Szombathelyi Advent.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata *"A szombathelyi AGORA - Művelődési és Sportház területi multifunkcionális közösségi közművelődési központtá történő fejlesztése, átalakítása"* címmel 2013. január 15-én nyújtotta be pályázatát a **Művelődési és Sportház** felújítása, fejlesztése céljából *(TIOP-1.2.1.A-12/1-2013-0005)*. Az épületben korábban is számos nagykoncert és egyéb rendezvény (többek között szalagavató bálok, Valentin bál, színdarabok) kapott helyet, azonban a projekt fizikai befejezését követően tovább nőtt a megrendezett események száma.

Szintén az AGORA intézménye a **Savaria Filmszínház**. A belváros szívében található mozi egyaránt várja az aktuális filmek és művészfilmek kedvelőit, továbbá mozitermeiben, aulájában rendszeresen szerveznek élőzenei koncerteket, kiállításokat, gyermek és családi rendezvényeket.

Az elsősorban helyi érdekeltségű zenekaroknak az utóbbi években egyre több helyen nyílt lehetőségük fellépni. A városi rendezvényeken túl a **különböző arculatú vendéglátóegységek** is mind többször veszik igénybe az élőzenei szolgáltatásokat (a teljesség igénye nélkül említhető a Szimfónia Kávézó, a Cinema Café, a Café Frei, a Murphy's Mojo Club, a Malom Pub, a Móló Café & Restaurant, vagy akár az újoncnak számító Csupor Gasztro Bisztró is), továbbá lakossági szinten is egyre nagyobb az érdeklődés az ilyen jellegű programok iránt. Természetesen a helyi előadókon kívül – a fokozott érdeklődésre való tekintettel – gyakran kerülnek meghívásra országos szinten is elismert szereplők. Alkalmanként a koncerteken túl író-olvasó találkozók, kiállítások, vetítések és jótékonysági rendezvények is szerepelnek a vendéglátóegységek programjai között.

A rendezvényekhez kapcsolódóan az egyik legfőbb problémát az jelenti, hogy **lokális szinten a programok sokszor szigetszerűen, több esetben fejlesztésre szoruló környezetben kerülnek megrendezésre**. A helyi értékekhez, tradíciókhoz való kötődés bizonyos lakossági csoportokban és esetenként csak marginális, az **újszerű és innovatív ötletek a meglevő igények kiszolgálása mellett esetenként kevesebb teret kapnak.**

A város kulturális és közösségi életéhez kapcsolódóan a korábbi programozási időszakok pályázati forrásaiból, valamint egyes esetekben saját erőből több helyszínen újultak közösségi belső és külső terek Szombathelyen, elsősorban a városrehabilitációs Akciótervek által kijelölt területeken. A város policentrikus szerkezetéből adódóan ugyanakkor nagy közösségfejlesztési potenciállal bír a város köz- és zöldterületeinek további fejlesztése a többi városrészben.

3.1.4. Közszolgáltatások helyzete

A fejezetben főbb témakörökként röviden áttekintjük az egyes szolgáltatói területeket a városban.

Oktatás

A köznevelési intézmények fenntartói jogait 2013. január 1-jétől a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (továbbiakban: KLIK) gyakorolja[21]. A KLIK Szombathelyi Tankerülete fenntartja az általános iskolákat, a gimnáziumokat és az alapfokú művészetoktatási intézményeket.

A szombathelyi **felsőoktatás** története a múlt század közepére nyúlik vissza, 1959. szeptemberétől kezdi meg működését a Felsőfokú Tanítóképző Intézet a kőszegi, valamint a pápai középfokú tanítóképzők jogutódaként. A köznyelvben ma is használatos, Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola nevet 1984-ben vette fel az intézmény. 2008. január 1-től az Országgyűlés döntése szerint a Berzsenyi Dániel Főiskola és a soproni székhelyű Nyugat-magyarországi Egyetem egyesülésével egy új tíz karú egyetem jött létre. Az együttműködés

[21] A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény értelmében

nem volt akadálytalan, így a szombathelyi Savaria Egyetemi Központ várhatóan a 2017 elejétől csatlakozik az Eötvös Loránd Tudományegyetemhez, karai az ELTE szombathelyi karaiként működhetnek tovább.[22]

A Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Szombathelyi Képzési Központjában 1990 szeptemberében indult el a képzés az Egészségügyi Minisztérium, a Pécsi Orvostudományi Egyetem, valamint Vas megye és Szombathely Város vezetőinek közös előkészítő munkáját követően.[23] A képzés keretein belül az egészségügy és a szociális ellátás területére képeznek diplomás szakembereket.

A szombathelyi oktatási intézmények működésében a legfőbb nehézséget a forráshiány, valamint a negatív irányú demográfiai folyamatok jelentik. A 1. táblázat alapján jól látható, hogy az egyes korcsoportok létszáma esetében jelentős mértékű visszaesés jelentkezett 2004 és 2014 között. Habár az óvodába beíratott gyermekek száma csupán kis mértékben csökkent, a középiskolai tanulók száma összességében 13,45%-kal esett vissza, míg a főiskolai hallgatóknál ez a szám meghaladja a 60%-ot. Utóbbi esetében részben a keretszámok, majd a kapacitásszámok módosulása, a felvételi eljárásrend változása, a hallgatói támogatási rendszer változása is szerepet játszott.

	2004	2014	Változás [%]
Óvodába beírt gyermekek száma	2 628	2 606	-0,84
Általános iskolai tanulók száma	7 102	6 239	-12,15
Szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók száma	1 972	1 580	-19,88
Szakközépiskolai tanulók száma	4 766	4 095	-14,08
Gimnáziumi tanulók száma	2 534	2 350	-7,26
Felsőoktatásban részt vevő hallgatók száma	7 073	2 673	-62,21
Összesen	**26 075**	**19 543**	**-25,05**

1. táblázat: A gyermekek és tanulók száma a köznevelési és oktatási intézményekben, 2004. és 2014. (adatok forrása: TeIR / KSH T-STAR)

A demográfiai helyzet negatív irányú tendenciája, a gazdasági problémák, az oktatási ágazatot érintő intézkedések feszültséget okoztak az intézmények kapacitásának kihasználtságában, működtetésében, így több esetben intézménymegszüntetés és átszervezés vált szükségessé (például a Szent-Györgyi Albert Középiskola esetében).

Részben a köznevelésihez kapcsolódóan érdemes megemlíteni az **ELTE Gothard Asztrofizikai Obszervatórium Multidiszciplináris Kutatóközpontját**. A Kutatóközpont a helyi és regionális érdekeltségeket és erőforrásokat is felhasználva az egyetemi város jelentős intézményeként szolgálja a természettudományos oktatás, kutatás és közművelődés ügyét. Szervezeti és Működési Szabályzata alapján tevékenységének legfontosabb elemei a következők:[24]

- Gothard Jenő szellemi és tárgyi örökségének gondozása, ennek céljából múzeumi gyűjtemény fenntartása.
- Csillagvizsgálóként nemzetközi szinten való tudományos kutatás közalkalmazottai, valamint egyetemi hallgatók és doktoranduszok részvételével és oktatás, szakmai gyakorlat biztosítása.
- Rektori vagy dékáni kezdeményezésre - pályázati bevétel vagy külső féltől érkező megrendelés, támogatás terhére - kutatócsoportok működésének biztosítása meghatározott kutatási projektek céljából.

Ifjúsági terület

[22] https://www.elte.hu/content/az-elte-delegacioja-a-savaria-egyetemi-kozpontban.t.11685
[23] http://www.etk.pte.hu/menu/30/18
[24] http://www.gothard.hu/gao-mkk/scope-of-duties/ELTE-GAO-MKK-SZMSZ.pdf

A fiatalok helyzete a mai társadalmi viszonyok között bonyolult: a célnélküliség, a kompetenciafejlesztési problémák, az elhidegülő és dinamikusan táguló környezet veszélyei fennállnak, és esetenként a fiatalok marginalizálódásához, közösségi érdekérvényesítési képességük elveszítéséhez vezethetnek. A fiatalok problémáival komolyan foglalkozik az önkormányzat, annak intézményei valamint az érintettekkel dolgozó civil szervezetek. Részben ezen problémák kezelését hivatott szolgálni a **LOGO Ifjúsági Szolgálat**, amely 2002-től 2013-ig elsősorban a megyei-városi közös fenntartású intézmény, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ kereteiben működött.

A megyei közművelődési tevékenység országos átalakításakor, 2013. április 1-től a Szolgálatot átvette a Savaria Rehab-Team Nonprofit Kft., így a LOGO Ifjúsági Szolgálat ettől kezdve városi hatáskörű lett. 2016. januártól az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ intézményi keretében működött a LOGO Ifjúsági Szolgálat (városi és területi, nemzetközi ifjúságsegítő munka, pályázati koordináció). 2017. évtől az eddig LOGO néven működő részben önálló **ifjúsági közművelődési feladatellátó tevékenységet** az intézmény szakmai tevékenység komplexitásához illeszkedve a **Gyermek-Ifjúsági Szakág** tevékenységi körében látják el, ezzel teljes korosztályi és szakmai integritást biztosítva.

Az ifjúsági szakág a következő szervezetekkel működik együtt munkája során: Szombathely MJV Diákönkormányzata, Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, közművelődési szféra, szociális szféra, településrészi civil szervezetek. Továbbá együttműködik a városi civil szervezetekkel, a Klebelsberg Intézmény-fenntartó Központtal, a városi önkormányzattal, valamint a Vasi Diák Közösségi Szolgálattal, az Új Nemzedék Plusz Kontaktpont Irodával, a Vas Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Házzal, az illetékes társintézményekkel és az egyházakkal is.

Az ifjúsági szakág jelenlegi szolgáltatásai:

- ifjúsági iroda és információs pont működtetése;
- csoportfoglalkozás: közösségi játékok (min. 8, max. 20 fős csoport részére elkülönített térben, max. 90 percben);
- interaktív előadás életmódtanácsadás, továbbtanulási és elhelyezkedési stratégiák;
- kortárssegítő előadás több témakörben: AIDS és szexualitás, szenvedélybetegségek – drogprevenció, egészséges életmód, kommunikációs rendszerek használata (max. 40 fős csoport részére, 45 percben);

Fenti szolgáltatásokat Szombathely és kistérsége területén fiatalokkal foglalkozó intézmények, civil szervezetek, informális csoportok, önkormányzatok számára biztosítják előzetes egyeztetés alapján. Az ifjúságot érintő problémák enyhítése érdekében a városi önkormányzat is szerepet vállal, pl. **egy ifjúsági koncepciónak és az arra épülő cselekvési tervnek** a megalkotásával, a Szent Márton Köpenye Szociális Program keretein belül. A dokumentumok a HKFS elkészítésének időszakában még csupán tervszinten léteznek, azonban az ezeket megalapozó kutatásokat már elvégezték. A kutatómunka kétfajta módszerrel zajlott: egy **online kérdőíves lekérdezéssel**[25], amely 5 élethelyzet szerinti alcsoportokba rendezett kutatást realizált, valamint **egy 5 fókuszcsoportos interjúsorozattal**[26], az ifjúságnak szolgáltató, a fiatalokkal foglalkozó szervezetek tevékenységének a feltérképezése céljából.

A város által a fiatalok számára nyújtott támogatások másik konkrét formája a **„Kariatida" tanulmányi támogatás**, melynek célja az elsősorban a családban bekövetkezett betegség, árvaság, rokkantság, haláleset miatt rendkívüli élethelyzetbe került szombathelyi lakóhelyű, hazai felsőoktatási intézményben az első dip-

[25] Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Oktatási és Szociális Bizottságának 264/2015. (VI.17.) OSzB. számú határozata
[26] A 494/2015. (XII.09) és 166/2016. (VI.07.) OSzB. számú határozatai

loma megszerzésére irányuló képzésben, vagy az első szakképzettség megszerzésére irányuló felsőfokú szakképzésben nappali vagy levelező tagozaton tanulmányokat folytató fiatalok segítése.

Szociális ellátás

Szombathely szociális ellátórendszere széleskörű, bizonyos ellátások nem csupán a város lakosságának kínálnak szolgáltatásokat, hanem a térségre és a megyére is kiterjesztik hatáskörüket. A térségen belül a szolgáltatások jelentős része, valamint az igénybevevők többsége Szombathelyen található, az intézményektől kapott információk és a statisztikai adatok átfogó képet mutatnak a járás szociális ellátórendszeréről és az azokat igénybe vevőkről.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a szociális alapszolgáltatások körébe tartozó feladatait:

- a **Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat** útján, **Szombathelyi Egyházmegyei Caritas Alapítvány** útján,
- **Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Nonprofit Kft.** (2016. január 1-jével a Savaria Rehabteam Szociális Szolgáltató és Foglalkoztatási Nonprofit Kft. beolvadt a Regionális Szociális Forrásközpont Közhasznú Nonprofit Kft.-be)[27], valamint
- más, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel kötött ellátási szerződések alapján biztosítja.

A **Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Nonprofit Kft.** olyan integrált, komplex szolgáltatási rendszert működtet, amelynek célja a fogyatékos és a hajléktalan emberek lehető legszélesebb körben történő bevonása az ellátórendszerbe. Az egyes szolgáltatások, ellátási típusok egymásra épülésével, szoros együttműködésével biztosítható a célcsoportok komplex rehabilitációja (egészségi, foglalkozásai, szociális), illetve életkoruknak, egészségi állapotuknak megfelelő ellátás biztosítása.[28]

A **Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat** a preventív és korrektív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújt a szolgáltatásokat igénybe vevők önálló életvitelének és készségeinek erősítéséhez, önkéntesek és segítő közösségek bevonásához, valamint ellátja a kliensek jogainak fokozott védelmét. A munka során kulcsfontosságú a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem, valamint a családok társadalmi helyzetének javítása.[29]

A városi önkormányzat további akciókkal kívánja az idős és idősödő lakosság élethelyzetét javítani, illetve igényeik kielégítését támogatni, mint pl. a 2007-ben létrehozott **Idősügyi Tanács** fenntartása, a Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetségével való együttműködési megállapodás megkötése, az „**Idősek az idősekért" elnevezéssel díj** megalapítása, valamint egy **infokommunikációs modellprogram** elindítása és fenntartása, amely a házi segítségnyújtásra szoruló idős emberekkel ismerteti meg a 21. századi kommunikációs eszközöket és azok használatát, közösségi szolgálatot teljesítő középiskolás diákok részvételével.

Egészségügyi alapellátás

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLVI. törvény szerint a települési önkormányzatok az egészségügyi alapellátás körében gondoskodnak a háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az

[27] http://www.szombathely.hu/intezmenyek/szocialis-intezmenyek/fogyatekkal-eloket-es-hajlektalanokat-ellato-nonprofit-kft/fogyatekkal-eloket-es-hajlektalanokat-ellato-kozhasznu-nonprofit-kft.2500/
[28] http://www.szombathely.hu/intezmenyek/szocialis-intezmenyek/fogyatekkal-eloket-es-hajlektalanokat-ellato-nonprofit-kft/fogyatekkal-eloket-es-hajlektalanokat-ellato-kozhasznu-nonprofit-kft.6628/
[29] http://www.szombathely.hu/intezmenyek/szocialis-intezmenyek/palos-karoly-szocialis-szolgaltato-kozpont-es-gyermekjoleti-szolgalat/palos-karoly-szocialis-szolgaltato-kozpont-es-gyermekjoleti-szolgalat.2498/

alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, a védőnői ellátásról, valamint az iskola-egészségügyi ellátásról. Szombathely MJV Önkormányzata a Szombathelyi Egészségügyi Alapellátó Intézet – 2015. április 1-től **Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete** – által kíván eleget tenni a feladatnak.

A Szervezet végzi Szombathelyen az ifjúság egészségügyi ellátását is. Elsődleges feladatai közé tartozik a tanuló fiatalok egészségi állapotfelmérése, valamint testi és szellemi fejlődésének követése. A szervezet a szűrővizsgálatokon túl részt vesz az oktatási intézmények egészségnevelő tevékenységében is. A tanulókkal való találkozások során lehetőségük van személyre szabott egészségnevelést végezni, továbbá az iskolai tanév során egészségnevelő előadásokat is szerveznek.

Az egészség fenntartása érdekében a prevencióban kiemelten fontos feladatot ellátó védőnők is nagy hangsúlyt helyeznek a megelőzésre, ezért elsődleges céljuk a **Prevenciós Házban** a szűrővizsgálatokon, a lakossági tájékoztatókon, előadásokon a megelőzés fontosságára való figyelemfelhívás. A Szombathelyiek Egészségért Egyesület tagjai szervezésében elindult Prevenciós Ház célja a lakosság egészségtudatos magatartásának formálása, attitűdváltás, készségek, képességek kialakítása minél szélesebb körben. A Prevenciós Ház a szombathelyi lakosság számára ingyenesen igénybe vehető, egyénre szabott, havi gyakoriságú programokat szervez egészségmegőrzés,- fejlesztés témákban. Mindezek mellett az Egyesület klubok, programok, rendezvények lebonyolítását is megvalósítja az egészségtudatos megatartásra nevelés céljából.[30]

Hasonló funkciót tölt be a **Humán Civil Ház**, melynek feladata az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó önsegítő közösségek támogatása, szakmai tanácsadás, fórumok, képzések, továbbképzések szervezése, valamint a működésükhöz szükséges helyiség és infrastruktúra biztosítása. A Humán Civil Ház szakembergárdájának feladata az évente megrendezésre kerülő „Egészség-hét" rendezvénysorozat megszervezése, bonyolítása, valamint az "Egészséges Városok Szövetsége" Szombathelyi Tagszervezetének működtetése.

A hozzáférhetőség elősegítése érdekében a Markusovszky Egyetemi Oktatókórház, valamint Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata és az Egészségügyi Alapellátó Intézet között létrejött feladat ellátási megállapodás alapján **Laborjárat** működtetése valósul meg, melynek keretében elvégzik a háziorvosi rendelők mellett működő vérvételi helyeken, valamint foglalkozás-egészségügyi rendelőkben levett vér és egyéb laborvizsgálati munkák szállítását a Kórház központi laboratóriumába, valamint az eredmények visszaszállítását a rendelőbe.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015-ben indította útjára a „**Szent Márton Köpenye Szociális Programot**", amelynek egyik részeleme egy komplex városi egészségnevelési program. A program 2016-ban elindult, s folyamatosan működik az óvodás kortól egészen a középiskola befejezéséig. A program tartalmi elemei: egészséges életmód, mozgás, táplálkozás, higiéné, kamaszkor, függőségek veszélyei, illegális-legális drogok, baleset megelőzés, szexualitás, egészség-műveltség.

A korábban említett szereplők és intézmények között mára széleskörű kapcsolatrendszer alakult ki. Rendszeresen valósulnak meg olyan rendezvények, melyeken a 3.1. fejezetben felsorolt érintettek közösen vesznek részt, vagy közösen bonyolítják le azt (jó példa erre LOGO-Mobil bevetés a Pálos Károly táborban elnevezésű megmozdulás).[31] Ennek megfelelően a későbbiekben **fontos célként fogalmazható meg az eddig kialakult kapcsolatok, együttműködési rendszerek további elmélyítése, a** rendezvények, programsorozatok továbbvitele, folyamatos fejlesztése, **a bevont célcsoport további szélesítése**, az eseményekhez kapcsolódó **felsze-**

[30] http://www.egeszseg-prevencio.hu/
[31] http://www.vasvili.hu/programajanlo/logo-mobil-bevetes-a-palos-karoly-taborban

relések és infrastrukturális háttér fejlesztése, elősegítve a szombathelyi közösség egészségesebb életvitelét.

3.1.5. Társadalmi körkép

Szombathely városának lakónépessége 77 566 fő volt 2014-es adatok szerint, ami majdnem 3%-kal marad el a 2004-es adatoktól, és csak kismértékben kedvezőbb a magyarországi átlagnál (-3,36%). A lakónépesség csökkenése egyértelműen a természetes fogyás folyamatára vezethető vissza, melyet nem képes ellensúlyozni az országos viszonylathoz képest kiemelendő pozitív vándorlási egyenleg sem. A 2001-es és 2011-es népszámlálási adatokból származtatható demográfiai adatok összehasonlítása alapján a társadalom elöregedése figyelhető meg Szombathely esetében: a lakónépesség 13%-a tartozik a 0-14 évesek korosztályába (2001: 14,8%), a 15-59 évesek aránya 62,4% (2001: 66,8%), míg a 60 éves vagy idősebb lakosság aránya 24,6%-ot éri el (2001: 18,4%).

Szombathely lakosainak iskolázottsági helyzetéről[32] elmondható, hogy a népességen belül a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek aránya eléri a 21,5%-ot. Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel a 7 évnél idősebb lakosság közel egyharmada rendelkezik (32,4%), míg egyetemi, főiskolai vagy egyéb oklevéllel rendelkezők az érintett lakosság mintegy egyötödét teszik ki (19,5%). Mindhárom vizsgált statisztikai adat kedvezőbb az országos átlagnál.

A magasabb iskolai végzettségnek, illetve Szombathely megyeközponti szerepének (megyei és városi közigazgatás, kereskedelmi és pénzügyi szektor, ingatlanügyek, kreatív- és kultúripari foglalkoztatottak) köszönhetően a foglalkoztatottak szektoronkénti megoszlása is eltérő képet mutat az országos átlaghoz képest. A városban élő foglalkoztatottak közel kétharmada a szolgáltatási szektorban dolgozik, míg egyharmada az iparban, a mezőgazdasági foglalkoztatottak részaránya szinte elenyésző.

A gazdasági aktivitásnak, a kedvező földrajzi elhelyezkedésnek és a viszonylag stabil és fejlett gazdasági háttérnek köszönhetően az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem mértéke majdnem 20%-kal magasabb az országos átlagnál. A magasabb jövedelmi szint kedvezőbb lakhatási feltételeket is teremt a város lakóinak számára: az alacsony komfortfokozatú lakások aránya[33] a lakásállomány mindössze 3,6%-át érinti (szemben az országos 9,3%-os aránnyal).

A város társadalmának vizsgálata során fontos áttekinteni a városban működő non-profit szférát, mivel ezek a szervezetek lokális szinten komoly szerepet játszanak a társadalom közvéleményének formálásában. Szombathelyen az 1000 főre jutó regisztrált non-profit szervezetek száma 18, ami kiugróan magas, közel háromszorosa a magyarországi átlagnak.

A városi civil koncepció megfogalmazása szerint szombathelyi civil szervezet az a civil szervezet, amelynek székhelye Szombathelyen található, illetve országos civil szervezet olyan tagszervezete, egyéb egysége, amelynek – az anyaszervezet alapszabályában rögzített – székhelye, telephelye vagy egyéb központja Szombathelyen van, programjai a városhoz kapcsolódnak vagy helyi lakosokat érintenek, számukra elérhetőek.

A szombathelyi civil szervezetek 70%-a egyesületi, 30%-uk pedig alapítványi formában működik. Tevékenységüket tekintve elmondható, hogy a civil szervezetek közel egyharmada (30%) köthető a sporthoz, de jelen-

[32] A 7 éves és idősebb lakosság számához viszonyítva
[33] Félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás

tős számban működnek többcélú szervezetek az oktatás (12%), kultúra (10%), érdekképviselet (10%), egészségügy (8%) és egyéb[34] (15,4%) témában.

A megfogalmazódó igényekhez képest szűkös forrásoknak, támogatásoknak köszönhetően a civil szervezetek egyre inkább nyitottabbá váltak, kezdeményezőként léptek fel közös programok és projektek megvalósulása érdekében. Az együttműködések során a gazdálkodó szervezetek, a civil szervezetek és az önkormányzat összefogása elengedhetetlen. Többek között ennek a felismerésnek a hatására 2007-ben létrejött a **Szombathelyi Civil Kerekasztal**, melynek alaptevékenysége a civil szervezetek hatékony működésének segítése, közös érdekképviselet biztosítása.

A társadalmi felelősségvállalás egyik formája az önkéntesség, ami alapját is képezi egyben a civil szervezetek működésének. Vas megye önkéntes életét a szombathelyi székhelyű **Vasi Önkéntes Centrum** formálja, mely az önkéntesekkel és a fogadó szervezetekkel is folyamatos kapcsolatot tart fenn, illetve folyamatosan tájékoztatja a lakosokat az önkéntes szerepvállalási lehetőségekről (pl. Savaria Történelmi Karneválon, Sárkányhajó Fesztiválon, stb.). Továbbá a városi önkormányzat támogatásával 2013-tól **Civil Fórum** működik, önkormányzati és civil tagokkal, ennek célja az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kapcsolatok erősítése, a városvezetés döntéseinek támogatásához szakmai javaslatok megfogalmazása.

A közösségi, társadalmi élet megnyilvánulásainak legtöbb esetben a közösségi terek adnak helyet. Szombathelyről elmondható, hogy annak ellenére, hogy rendkívül sok civil szervezettel büszkélkedhet, **a város közösségi terei több esetben nem tudnak megfelelő infrastrukturális hátteret biztosítani az eseményeknek.**

Az egyeztetési fórumok során több esetben is felmerültek a generációs, illetve generációk közötti problémák. A közösségek életében, mindennapjaiban is fontos szerepe van ma már a digitalizációnak, az online felületek használata egy aktív és élő közösség számára elengedhetetlen. Miközben ezek a platformok segítik az információáramlást, a közösség tagjai közti kapcsolattartást és a közösségi értékek közvetítését, **az idős és idősödő korosztály számottevő hányadát – a korábban megvalósult szemléletformálás és képzések ellenére is – komolyabban érinti a digitális írástudatlanság problémája, nehezebben motiváltak a digitális eszközök használatát illetően.**

A fiatalok esetében pedig – szintén a számos pozitív akció, összefogás és programsorozat mellett – a célnélküliség, a kompetenciafejlesztési problémák, az elhidegülő és dinamikusan táguló környezet veszélyei jelenthetik a legfőbb kihívást. Bár a két korcsoport esetében a nehézség gyökere más, az esetleges negatív végeredmény hathatós intézkedések hiányában mindkét esetben ugyanaz lehet: **marginalizáció, illetve szegregáció**.

3.1.6. Gazdasági helyzetkép

Szombathely városa a Vas megye és a térség gazdasági központja, a várost övező környező települések pedig ezer szállal kötődnek a megyeközponthoz. A vasi megyeszékhely elsősorban ipari és kereskedelmi központ, de az osztrák határhoz közeli fekvése és a közlekedési hálózatok csomóponti jellege miatt fontos logisztikai centrumnak is tekinthető. A teljesítmény és a foglalkoztatás alapján a gazdaság húzóágazata egyértelműen a gépipar, azon belül is a közúti járműalkatrészek gyártása és a villamos berendezések előállítása.

A térségben a járműiparhoz és gépiparhoz köthető beszállítói és szolgáltatói kapacitások jelentősen fejlődhetnek és növekedhetnek a Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központ[35] létrejöttének köszönhetően. A városi iparszerkezet erősen exportorientált, ezáltal kiszolgáltatott a világgazdasági folyamatoknak.

[34] Pl. turisztika, hitélet, állatvilág, polgár- és vagyonvédelem, politikai szervezetek, stb.
[35] A Szombathely, Szentgotthárd, Zalaegerszeg, Nagykanizsa városai között létrejött autóipari együttműködés.

Magas a bérmunkát végző cégek aránya, illetve számolni kell az üzemek továbbköltözésének kockázatával is. A speciális ipari szerkezet miatt kiemelt jelentőségű

- a szolgáltatások,
- hozzáadott értéket termelő ipari vállalkozások,
- új, közösségi gazdasági kezdeményezések,
- helyi és természeti értékekre építő turizmus

kialakítása, fejlesztése, támogatása.

A város foglalkozatási helyzete abból a szempontból kedvezőnek mondható, hogy alacsony a munkanélküliségi ráta (2,8% 2016-ban), a nyilvántartott álláskeresők mintegy 1/3-a tartós munkanélküli, a fiatal pályakezdő álláskeresők aránya 10% körül mozog a munkanélküliek számán belül. Az álláskeresők háromnegyede korábban fizikai foglalkozású volt, 1/3-uk alapfokú és ~60%-uk középfokú végzettséggel rendelkezik. Mindez általánosságban pozitívabb képet mutat az országos átlaghoz képest.

A helyi foglalkoztatási ráta szintén magasabb az országos szintnél (63,9%), viszont tendenciájában stagnáló, ellentétben az országos szintű helyzettel, ahol is folyamatosan nőtt a betöltött (új) álláshelyek száma. A munkavállalók kétharmada a szolgáltatási szektorban dolgozik, a mező- és erdőgazdasági szektorban dolgozók aránya 1-2%-os. Mindez figyelemreméltó jelenség, ha összevetjük a város elsősorban (gép)ipari túlsúlyával, a termelékenység oldaláról.

A városban és térségében egyre komolyabb nehézséget jelent a munkaerőhiány, a jelenlegi jelentősebb hiányszakmák a vendéglátás, fémipar, ruhaipar, egészségügy területén jelentkeznek, ahol is a munkavállalókat leginkább az alacsony munkabérek, a szezonális jelleg, a kedvezőtlen munkafeltételek, a munkaidő beosztás, valamint az ausztriai munkaerő-piac közelsége ösztönzi a munkahely vagy élőhely elhagyására.[36]

A gazdasági szerkezet színesítését, a több lábon állás elv alkalmazását célzó kezdeményezések közé tartozik a városi vezetés több éve folyó munkája, melynek célja innovatív, egymásra épülő, egymáshoz való kapcsolódó kezdeményezések megvalósításának és működésének ösztönzése. A Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központ kapcsán is, de attól függetlenül is több, a **kreatív ipar** témakörébe tartozó fejlesztést terveztek be, amely a kisebb, kkv-k méretű gazdasági szervezeteket éppúgy érintheti, mint nagyobb vállalatokat és intézményeket egyaránt.

3.2. A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

Egy hatékony fejlesztési program megvalósításához alapvetően szükséges egy olyan fejlesztési-stratégiai környezet, mely megfelelően tudja támogatni a kitűzött célokat. Ennek érdekében megvizsgáljuk azokat a fejlesztési dokumentumokat (milyen releváns célokat, beavatkozásokat jelölnek ki), melyek Szombathely környezetét leginkább meghatározzák. Az egyes dokumentumok bemutatásánál a vezérfonal a stratégiának a hozzájuk való kapcsolódásának feltérképezése, így biztosítva a komplementer jelleget és az egymásba kapcsolódás igényének kielégítését.

3.2.1. Országos szintű fejlesztési dokumentumok

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

[36] A „Gazdaság- és Foglalkoztatás-fejlesztési Partnerség a Szombathelyi járás területén” c. projekt számára készült megvalósíthatósági tanulmány (Szombathely MJV Önkormányzata számára késztette BFH Európa Projektfejlesztő és Tanácsadó Kft., 2016. március)

Az OFTK röviden bemutatja a közösségvezérelt helyi fejlesztések (Community-Led Local Development, CLLD) helyi, valamint térségi együttműködésben megvalósuló fejlesztési programok végrehajtásának legfontosabb eszközét. A szombathelyi HKFS leginkább az OFTK 5. számú specifikus prioritásához járul hozzá: egy szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő és valló társadalom kialakítása, amelyik képes mind a helyi közösségi, mind a nemzeti szintű megújulásra. Jelen dokumentum kettő másik, az OFTK által nevesített specifikus prioritásához is hozzájárul:

- 2. számú specifikus cél: az egészségügyi szolgáltatások és - ellátások biztosítása, az egészséges életmódra valótörekvés ösztönzése, kiemelt tekintettel a sportra, a rekreációra és az egészséges táplálkozásra
- 4. számú specifikus cél: a kreatív képességre, tudásra építő értékteremtés, az információs-kommunikációs háttér javítása által kedvező szellemi és innovációs környezet biztosítása a fejlesztések érdekében

3.2.2. Megyei és térségi dokumentumok

Vas megye Integrált Területfejlesztési Program (megyei ITP)

Vas megye Integrált Területfejlesztési Programja 2014-2020 a TOP decentralizált tervezési logikája alapján készült el. Két részterületre koncentrál a megyei szintű lehetséges fejlesztési fókuszokon belül, az egyik a gazdaságfejlesztési, a másik a településfejlesztési részprogram. A HKFS a megyei ITP-ben megjelölt célhoz közvetlenül vagy közvetve tud kapcsolódni, a legszorosabb illeszkedést a Településfejlesztési részprogram projektcsomagjaival mutatja, ezen belül is a 17. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok és a 18. A helyi identitás és kohézió erősítése c. projektcsomagokkal.

Pannon Térségfejlesztő Egyesület LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia 2014-2020

A Szombathelyi járást alkotó települések Szombathely kivételével a Pannon Térségfejlesztő Egyesület akcióterületéhez tartoznak. Az egyesület a térségre vonatkozóan három specifikus célt fogalmazott meg, melyeket jelen HFS céljai – a két dokumentum jellegéből fakadóan – kiegészítenek, illetve hozzájárulnak. Ezek a specifikus térségi célok a következők:

- A közösségi kohézió, a helyhez való kötődés érzése megerősödik
- A helyi erőforrásokra építő, azokat gyarapító termék-előállítás és értékesítés lehetőségei bővülnek
- A megyeszékhely és a térség gazdasági és kulturális kapcsolatai megerősödnek

A várostérségi Leader fejlesztési dokumentum több olyan intézkedést is nevesít, melyhez jelen dokumentum céljai hasonulnak, térségi kontextusban kiegészítik azokat. A Vidék Kapuja intézkedés a közösségi kohézió megerősítésére fókuszál, melynek célja, hogy a közösségi programok szervezése révén és a különböző társadalmi csoportok összefogása által a települések újra visszanyerjék a vidéki jellegüket – ez különösen fontos, hiszen Szombathely funkcionális túlsúlya jellemzi a térséget. A Légy Képben kezdeményezés fő célcsoportja a fiatalok, a digitális nemzedék: több településen is működik helyi újság, viszont az elektronikus média még nem vált mindennapossá a térségben. A cél az, hogy olyan, kisfilmek jöhessenek létre a fiatalok keze munkáját dicsérendő, melyek közösségépítő és turisztikai célokat egyaránt szolgálnak. A kezdeményezés jó példa lehet a városi fiatalok számára is az önérvényesítés terén.

Összességében a városi és a városkörnyéki járásban található települések helyi fejlesztési stratégiái közt erős szinergia teremthető, melyet a két HACS és a támogatott projektek tevékenységeinek összehangolásával kell megteremteni.

3.2.3. A település átfogó fejlesztési dokumentumai

Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója és Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)

Az ITS alapvetően három átfogó célt fogalmazott meg: a Széll Kálmán Tervet (Virágzó Gazdaság), a Szent Márton Tervet (Megújuló és Befogadó Társadalom) és az Éhen Gyula Tervet (Vonzó Városi Környezet). Jelen stratégia mindhárom, 2030-ra kitűzött cél elérését támogatja. A specifikus célok közül fontos kiemelni a K+F és innovációs aktivitás (1.3) illetve a mindenki számára hozzáférhető fejlett IKT technológiák (1.4) fejlesztését. A HKFS továbbá hozzájárul a helyi közösséggel partnerségben kialakítani kívánt magas színvonalú közösségi szolgáltatások és hatékony közigazgatás fejlesztéséhez (az ITS 2.1 specifikus célja) illetve a nyitott, szolidáris helyi közösség kialakításához megfogalmazott stratégiai célok megvalósulásához. A vonzó városi környezet kialakítása esetében szükséges megemlíteni a 3.1 (a befektetők és a lakosok számára vonzó városi környezet kialakítása) és 3.2 (természeti erőforrások hatékony felhasználása) stratégai célokat is.

Az ITS dokumentumában nevesített, 2014-2020-ra megfogalmazott prioritások a jelen HKFS dokumentumban megnevezett intézkedésekkel komplementer kapcsolatban állnak. Ezek a prioritások a következők:

- Egészséggazdaság és kreatív ipar fejlesztése
- Fenntartható turizmus fejlesztése
- Minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása
- Az aktív és egészséges életet szolgáló jól-léti közösségi szolgáltatások fejlesztése. Az idős korosztály társadalmi aktivitásának megőrzése
- Közösségvezérelt, CLLD típusú fejlesztések megvalósítása
- A kompakt város kialakulásának előmozdítása, belváros és a városközpont komplex rehabilitációjával és fejlesztésével, az építészeti örökség integrált védelmével, Szent Márton Év helyszíneinek és létesítményeinek kialakításával, rehabilitációjával, valamint Szent Márton zarándokút és létesítményei kiépítésével
- Az önkormányzati tulajdonú barna mezős városrehabilitációs területeken a közszféra és a magánszféra által végrehajtásra kerülő gazdaságfejlesztő és munkahelyteremtő beruházások. A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barna mezős, szlömösödő illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése
- Lakótelepek komplex rehabilitációja
- Kertvárosi városrészek komplex fejlesztése

Szombathely Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja 2014-2020 (ITP)

Az ITP célkitűzései teljes mértékben illeszkednek a város ITS-éhez, illetve a TOP célokhoz. Jelen stratégiai dokumentum szemszögéből a vállalkozások és a lakosság számára vonzó városi környezet kialakítására illetve a fizikai és szociális beavatkozások általi társadalmi integráció erősítésére irányuló ITP célkitűzések a leginkább relevánsak. Az ITP-ben nevesített és a megyei jogú város által megvalósítandó fejlesztések közül a HKFS a következő intézkedésekkel illetve projektekkel építhet ki szoros együttműködést:

- Városrehabilitációs mintaprojekt
- Zöldfelületi rendszer fejlesztése
- Szombathelyi szociális városrehabilitáció újabb ütemének megvalósítása
- Szombathelyi szociális városrehabilitáció társadalmi felzárkóztató programjai
- Szombathely térségi jelentőségű turisztikai vonzerejének fejlesztése
- Integrált kutató-és konferenciaközpont kialakítása

Az ITP-ben nevesített intézkedések végrehajtására 2020-ig van lehetőség, ezen időszak alatt az önkormányzat és a HKFS-t megvalósító helyi akciócsoport együttműködése indokolt.

A TOP pályázati felhívások keretében támogatásra kerülő (és meghatározott helyrajzi számmal rendelkező) akcióterületek esetében a HKFS beavatkozás keretében nem támogathatók kezdeményezések. Mindazonáltal fontos megjegyezni, hogy közösségfejlesztést elősegítő „soft" jellegű tevékenységek (rendezvények, programok) támogatása lehetséges.

3.2.4. A település releváns ágazati fejlesztési dokumentumai

Szombathely Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP)

A szombathelyi HEP öt átfogó célt kíván érvényesíteni a program megvalósulásával:

- az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód biztosítása;
- közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés elve;
- diszkriminációmentesség;
- szegregációmentesség;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a HEP helyzetelemzése során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A jelen stratégiában rögzített célok és intézkedések a HEP-ben kitűzött átfogó célokkal összhangban vannak, azok megvalósítását horizontális jelleggel mozdítják elő.

Végül szót ejtünk a Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének közművelődési rendeletéről (23/2013. (VI.6.) sz. közgyűlési határozat), amely mintegy vezérfonala lesz minden, a kultúrát érintő kezdeményezésnek, a rendeletbe foglalt célokhoz és szabályokhoz igazodva fognak megvalósulni.

A rendelet meghatározza Szombathely közművelődési alapfeladatait, melyek a következők:

1. Iskolaidőn kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek megteremtése
2. Szombathely város környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a városban lévő művelődési szokások gondozása
3. Az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása
4. Az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődési közösségek tevékenységének támogatása
5. A helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése
6. A különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése
7. A szabadidő kulturális célú eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása
8. Egyéb művelődési lehetőségek biztosítása

3.3. SWOT

A fejezetben fő témakörönként összefoglaltuk a város erősségeit és gyengeségeit, valamint felmértük az életét befolyásoló külső tényezőket: lehetőségeket és veszélyeket.

Természeti állapot és környezeti sajátosságok	
Erősségek	Gyengeségek
- zöldfelületek magas aránya, melyek helyenként összefüggően helyezkednek el (Gyöngyös és Perint patakok	- elhanyagolt, elavult állapotban lévő nyíltszíni és zárt közösségi terek

által összekötött területek) - számos természetvédelmi terület (Kámoni arborétum, Potyondi mocsár) - *az újjáépített Csónakázó-tó és a Parkerdő kihasználtsága, népszerűsége* - *gazdag építészeti örökség (római kori emlékek, klasszicista belváros)* - Szent Márton-út, mint a város kulturális turisztikai és közösségfejlesztési potenciáljának egyik szegmense	- kihasználatlan védett vagy helyi értéket képviselő épületek - a zöldfelületek és az épített örökségek közösségfejlesztésben betöltött minimális szerepe - *a környezetvédelemben és a környezettudatosság kapcsán a civilek gyenge aktivitása*
Lehetőségek	Veszélyek
- Magyarország széndioxid-kibocsátás csökkentésére irányuló vállalása kapcsán a zöldfelületek növelése - *energiahatékonysági intézkedések végrehajtása kormányzati és helyi szinten* - *közlekedési szemléletváltozás: környezetkímélő közlekedési módok elterjedése*	- légszennyező üzemek további működése - fokozódó gépjárműforgalom - *klímaváltozás: nő az időjárási szélsőségek előfordulásának gyakorisága*

Közösségek helyzete és a helyi társadalom állapota	
Erősségek	Gyengeségek
- több, mint hétszáz civil szerveződés a városban, s ennek működő ernyőszervezetei (Szombathelyi Civil Kerekasztal, Vasi Önkéntes Centrum, Civil Fórum) - a római kori kulturális örökségre építő programok, akciók, események - *aktív egyházi közösségek (és tevékenységeik), valamint sportegyesületek* - *19. század óta meglévő, „Nyugat Királynője" pozíció* - *komoly szándék a szervezetek képzésére, aktivizálására*	- *a számos inaktív mellett arányában kevés ténylegesen aktív civil szerveződés, az egyes célcsoportok (pl. fiatalok, lakóközösségek, stb.) megszólításának, bevonásának nehézségeivel* - eseti és rövid távú kommunikáció és együttműködés az egyes szervezetek között - szigetszerűen megszerveződő közösségi programok - innováció, innovatív kezdeményezések hiánya - kevés az egészséges életforma népszerűsítését célzó rendezvény - a hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó közösségi szerveződések hatékonysága gyenge
Lehetőségek	Veszélyek
- hazai és nemzetközi jó példák integrálása - a futó URBACT projekt majdani potenciálisan átvehető akciótervezési tapasztalatai	- a civil szervezetek működését befolyásoló kedvezőtlen jogszabályi háttér - civil szervezetek alulfinanszírozottsága - 2020-at követően jelentős támogatási forráscsökkenés - fiatalabb korosztályok generációs problémái: céltalanság, egyenetlen leterheltség, szegregáció - idős, idősödő korosztályok nehézségei: digitális írástudatlanság, marginalizáció, szegregáció

Gazdasági körkép és közlekedési infrastruktúra	
Erősségek	Gyengeségek
- erős gazdasági potenciál, prosperáló gépipari cégek, magas árbevétellel	- egyre több a hiányszakma a városban és a térségben - gazdasági „egy-lábon állás": a gépipari, és ezen belül az

- jelentős helyi iparűzési adóbevétel - *erős középfokú szakképzési struktúra* - alacsony munkanélküliség, magas foglalkoztatási és aktivitási szint - regionális és nemzetközi szintű közlekedési kapcsolatok (az észak-déli irányú transzeurópai korridor része, 2016-ban átadott M86-os gyorsforgalmi autóút)) - erős kerékpáros kultúra a helyi lakosok körében	autóipar túlsúlya a városban - emiatt a kkv szektornál is jelentkező hiánytevékenységek (beszállítói státusz túlsúlya) - *erős helyi kkv szektor hiánya: alacsony vállalkozói hajlandóság és ismerethiány* - *alacsony színvonalú szolgáltatói szektor* - *gyenge munkaerő-megtartás* - Szombathely jelentős munkaerő elszívó hatása a térségből
Lehetőségek	Veszélyek
- egyetemi város, a helyi és térségi munkaerőigényre reagáló oktatási struktúrával (pl. duális képzés) - M9-es, M87-es gyorsforgalmi autóút kiépítése - szolgáltatói, ipari és turisztikai befektetők megjelenése - *erősödő vállalkozói társadalmi felelősségvállalás* - *nemzetközi kapcsolatrendszer tőkésítése* - *helyi gazdaságfejlesztési igény növekedése, erősödése (helyi termékek)*	- *szakképzett és fiatalabb generációs munkaerő elvándorlása a városból és az országból – Ausztria elszívó hatása* - Szombathely városát elkerülő autópályák - periferizálódás - *a lehetséges beruházók elmaradása, a meglévő befektetők kivonulása*

Közszolgáltatások színvonala	
Erősségek	Gyengeségek
- a városi székhelyű közintézmények egy részének járási és/vagy megyei hatásköre, ezáltal aktív kapcsolat a város szűkebb-tágabb térségével - innovatív megoldások a közszolgáltatásokban az önkormányzat részéről - *működő, stabil és változatos közszolgáltatások* - *szélessávú internet-lefedettség a város nagy részében*	- a közösségi akciókat tervező és vállaló közintézményeknél felszereltségbeli hiányosságok - túlszabályozottság és szakképzett munkaerőhiány a közintézményekben
Lehetőségek	Veszélyek
- pályázati források a megyei jogú városoknak, melyből a szociális-egészségügyi-oktatási szféra is részesedhet - *igényvezérelt közszolgáltatások (elindulása, működése)* - *technológiaváltás: digitalizáció terjedése*	- a közintézmények működését befolyásoló kedvezőtlen jogszabályi háttér - *alternatív oktatási rendszerrel kapcsolatos bizonytalanság* - a centralizáció további terjedésével a helyi intézmények egyedi jellegének elvesztése

A dőlt betűs részek a 2016. szeptember 16-i HACS fórumon azonosított tényezők.

3.4. Fejlesztési szükségletek azonosítása

Összefoglalva az eddigieket, több sajátosság bontakozik ki, amennyiben a várost egy egységes rendszerként tekintjük:

✓ A város sokfajta aspektusból funkcionál központként: regionális gazdasági centrum, (felső-)oktatási központ, közlekedési csomópont, kulturális, egészségügyi és szociális centrum, stb. Ezek egymástól függet-

lenül fejtik ki hatásukat, azonban a „közösség”, az együttgondolkodás és ténykedés ritka, ahogy a fejlesztési elképzelések megvitatása és adott esetben történő összehangolása is.

- ✓ Több fontos beruházás zajlott az elmúlt időben a településen (mint pl. városrehabilitációs fejlesztések), melyek egy része ún. soft jellegű programokat is beindított, azonban hosszabb távon ezek az akciók nem maradnak fenn, egy-egy szigetszerűen működő ötlettől eltekintve. Másként fogalmazva: a számos formai fejlesztés mellé esetenként hiányzik a tartalmi töltet, az „élet”, mellyel ezek a modern, az elképzeléseket megvalósító, az igényeket kielégítő terek meg lesznek töltve.
- ✓ A fentieken túlmenően a 2014-2020-as tervezési időszakban is számos helyszín kapcsán várható jelentős beruházás, mely fejlesztésekhez hozzárendelhetők humán-infrastrukturális kezdeményezések, a célcsoportok problémáira és szükségleteire reflektáló ötletek. Alább megemlítünk néhány fejlesztési elképzelést, amelyek illeszkednek a stratégia és ezen keresztül a TOP-7.1.1 felhívás céljaihoz, s egyben komplexek vagy lehetővé teszik a hozzájuk való kapcsolódást és kiegészítést (legalább elméleti síkon):
- A Szombathely MJV ITP releváns projektjavaslatai (lásd az előző fejezetet) – a javaslatok megvalósításához a TOP 6. prioritás keretében igényelhetők támogatási források;
- A Savaria Egyetemi Központ beolvadása az ELTE-be, s ezzel több fontos fejlesztés elindítása a pedagógusképzés/továbbképzés területén, a sport- és rekreációs szakok kapcsán, valamint a duális mérnökképzés területén.

  Mindezen elképzelések akkor hordozzák valódi értéküket, ha elfogadottá válnak a helyi társadalom részéről, beépülnek a mindennapokba, és a lakosok, vállalkozók, dolgozók, kikapcsolódni vagy művelődni vágyók használni és értékelni fogják a létrehozott javakat. A közösség – az újdonság el- és befogadása esetén – komoly erőt hordoz magában ahhoz, hogy a létrehozott értékek hosszú távon is életképesek maradjanak. Viszont a helyi társadalom kimaradása ezekből az elképzelésekből azzal járhat, hogy létrehozunk több fontosnak ítélt teret, amit senki nem fog használni.

Az ifjúsági korosztály és középkorúak számára szóló programkínálat a városközponton túli területeken mind minőségi, mind mennyiségi tekintetben fejlesztendő. A jelenlegi kulturális események döntő többsége nem számít a lakosság aktív részvételére. Különösen a fiatalok (köztük a hátrányos helyzetű fiatalok) körében mutatkozik nagyon gyenge civil aktivitás. A belvárosban és az önkormányzati intézményekben a programkínálat kötött, **a civil és lakossági részvétel a programkínálat kialakításában fejlesztendő lenne.** A **lokális kulturális és közösségi programok ill. programsorozatok bővítésére lenne szükség**, ezzel mérsékelhetővé válna a közlekedéssel kapcsolatos hátrány a területi egyenlőtlenségek csökkenését eredményezve . **A város közösségi életének fejlesztése a civil szervezetek bevonásával valósulhat meg új városi területeken, növelve az eddigi rendezvények számát, színvonalát, minél szélesebb célcsoport elérését.**

Sok lakókörnyezetben hiányoznak a közös időtöltésre alkalmas nyitott illetve fedett közösségi terek, ahol az azonos érdeklődésűek egymásra találhatnának. Az egykor létezett klubok részben megszűntek, az intézményesült kulturális szolgáltatók melletti informális közösségi jelenlét alacsony.

Ezekkel **az új és felújításra kerülő közösségi terekkel látens és karakteresen megjelenő közösségi és kulturális igényeket elégítene ki a város**. A fedett közösségi terekhez kapcsolódóan problémaként merült fel továbbá, hogy jelenleg **nincs a kreatív iparnak helyet adó épület sem a városban. A közösségi tereken túl jórészt hiányoznak azok a terek is, ahol szabad alkotótevékenységgel, szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatosan (akár művészet, média, sport stb. terén) a fiatalok kipróbálhatják magukat. Több** olyan tér kialakítása szükséges a város különböző pontjain, amely a fiatalok számára valódi találkozási ponttá válhatna. Ezen terek a kreativitás kibontakoztatásán, a szabadidő hasznos eltöltésében, az egyéni teljesítmények felmutatásán keresztül is képesek lennének erős közösséget teremteni.

Városunkban azonosított problémák között a legjelentősebb a közösségi terek hiánya illetve a meglévők infrastrukturális hiányosságai, ezért indokolt **új közösségi épületek/terek kialakítása, illetve a meglévők fejlesztése.**

Mindezek alapján a legfontosabb, s mondhatni egyedi vezérelve az összes megfogalmazott és ezután definiált fejlesztési elképzelésnek, kezdeményezésnek, akciónak az, hogy **közösségvezérelt legyen**. A stratégia erre a gondolatra támaszkodik, amikor azt fogalmazza meg, hogy

- ✓ **az általa megfogalmazott célok kapcsolódhassanak a korábban és jelenleg is alakuló ötletek, szándékok céljaihoz, rájuk épülve és kiegészítve azokat, illetve**
- ✓ **a jelen célok definiálása és a hozzájuk rendelt beavatkozások, intézkedések megfogalmazása során a legfontosabb szempont a helyi társadalom tagjaival való aktív kapcsolat legyen (a terv kidolgozása és a megvalósítása során egyaránt).**

Az alább megfogalmazott jövőkép és célrendszer támogatja a fenti alapelvek megvalósulását, mivel integrált és alulról építkező módszerrel közelíti meg a szereplők által definiált fejlesztési elképzeléseket, igényeket.

4. A stratégia jövőképe

A stratégiában megfogalmazott jövőkép Szombathely lakói és látogatói számára:

Szombathely valódi kapoccsá válik emberek között, településrészek között, múlt és jövő között: organikus fejlesztés révén alakul ki a lakosság helyi identitását erősítő, fenntartható, kreatív támogató közösség.

5. A stratégia célhierarchiája

A stratégia átfogó célja Szombathely város közösségének és az azt kiszolgáló szellemi-fizikai környezetnek az összehangolt építése.

Az átfogó cél a stratégia központi gondolata, amelynek folyamatos teljesülése nem csupán a program megvalósítási időszakában, hanem az után is ellenőrizhető módon visz előre a fent rögzített jövőkép megvalósulása felé.

A stratégia készítése során egyértelműen azonosított felismerés, hogy a városi közösségek jelentős része között az átjárás informális, a korábbi fejlesztések nem aknázták ki teljes körűen az együttműködésben rejlő lehetőségeket. Ezeknek a szinergiáknak, a kulcstémák közötti átjárásoknak és egymást erősítő hatásoknak a rendszerbe emelése a CLLD típusú tervezési és megvalósítási rendszerrel lehetővé válik, így ez a stratégia kidolgozásának és megvalósításának célja.

Ennek megfelelően dolgoztuk ki a HACS tagokkal és a velük kapcsolatban álló városi szereplőkkel konzultálva a városi közösség testreszabott stratégiai célrendszerét, kibontva az átfogó célban tömörített szándékot.

ÁTFOGÓ CÉL	**SZOMBATHELY VÁROS KÖZÖSSÉGÉNEK ÉS AZ AZT KISZOLGÁLÓ SZELLEMI-FIZIKAI KÖRNYEZETNEK AZ ÖSSZEHANGOLT ÉPÍTÉSE**		
Specifikus célok	**V. Városhasználat**	**T. Tudás-kultúra**	**K. Közösségépítés, „A Segítés Városa”**

Beavatkozási területek	***V1. Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása***	**V2. Egészségtudatos és tömegsport-célú rendezvények és szemléletformálás**	***T1. Helyi kulturális értékekre alapozó és a helyi identitást erősítő közösségi alapú események, vonzerőfejlesztés***	***T2. Digitális készség-, közösség-, és helyi közcélú szolgáltatás-fejlesztés***	***T3. Kreatív város, innovatív közösség***	***K1. Ifjúság közösségi mobilizálása, helyi identitásának erősítése***	***K2. Hátrányos helyzetű emberek elszigetelődésének megakadályozása, közösségi bevonása, képzése***

Horizontális célok	F. A város környezeti fenntarthatósági szintjének emelése
	E. Esélyteremtés
	Ö. Az önkéntesség, mint közösségszervező és szociális fejlesztési alapeszköz elterjesztése

A stratégia a specifikus vertikális célok mellett kiemel két horizontális célt, amelyek az általános cél megvalósulása során általános érvényűnek tekintett két értéket képviselnek. A környezeti-társadalmi fenntarthatóság (F) és az önkéntesség (Ö) a tervezési folyamat és a kapott helyi visszajelzések alapján a város formálódó identitásának alapját jelentik.

F: A stratégia logikai keretében a fenntarthatóság alatt alapvetően a környezettudatos, a városban meglévő természettel aktívan harmonizáló megközelítést értjük.

E: Az esélyteremtés abból a megközelítésből kap hangsúlyt a stratégiában, hogy bármely érintett (célcsoport tagja, pályázó, partner, stb.) számára biztosított a diszkriminációmentes bánásmód a projekt megvalósítási és fenntartási időszakában egyaránt, valamint azáltal, hogy a hátrányos helyzetű csoportok tagjai számára a szükséges mértékig elérhető legyen a támogatott kezdeményezésekben az előnyös megkülönböztetés.

Ö: Az önkéntesség kultúrája a helyben szerveződő közösségekben erősen jelen van, azonban az ebben rejlő potenciált egységes, vonzó, motiváló „önkéntes identitás” híján a magasabb szintű rendszerek nem képesek kihasználni. A stratégia célja, hogy a városban megvalósuló minden, közösségi dimenzióval is rendelkező kezdeményezésnek felvállaltan legyen része az önkéntesség.

A specifikus célok és beavatkozások indokoltsága és kifejtése az alábbiakban történik.

1. Városhasználat (V): a kihasználatlan, részben nem megfelelő állapotú közterületek, közösségi terek közösségi célú megújítása, újra-birtokbavétele

A specifikus cél kulcsszava az „élet”. Ezt támogatja minden olyan kezdeményezés, amely a város és lakói jóllétét erősíti fizikai és szellemi értelemben egyaránt.

V1 Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása

Tartalom és indoklás:

A város kihasználható köztereinek illetve közösségi tereinek számottevő része nem megfelelő állapotú, illetve közösségformálási szempontból kevéssé motiváló. A beavatkozás célja, hogy ezek a területek és épületek

az őket használó közösségek számára a helyi identitást erősítő, vonzó, programokkal teli helyszínekké váljanak a célcsoportok számára.

V2 Egészségtudatos és tömegsport-célú fejlesztések és tudatformálás

Tartalom és indoklás:

A lakosok bizonyos rétegei szándék vagy eszközök híján nem fordítanak megfelelő figyelmet a saját egészségi állapotukra, mely helyzetet esetenként nehezíti az is, hogy kevés a megfelelő helyszín a fizikai és mentális egészségmegőrző tevékenység folytatására. A beavatkozás egyrészt az egészség-tudatosság ösztönzését célzó rendezvényeket kívánja támogatni, másrészről a szabadtéri és zárt helyszínek fizikai adottságainak fejlesztését.

2. Tudás-kultúra (T): A város kulturális értékeinek – örökség, művészeti és tudományos potenciál – vonzó, piacképes, 21. századi felmutatásának elősegítése

Ennek a célnak a fő eszméje „szellem", azon értékek összessége, melyet a helyben élők vagy idelátogatók tapasztalatai során megfogalmaznak magukban, s amelyet a korábbi időkben és jelenleg is, hivatalos eszközökkel vagy elfogadott módszerrel értéknek nyilvánítottak, nyilvánítanak. Mindezen értékek egyfajta eligazítási pontként, iránytűként szolgálnak a város világában.

T1 Helyi kulturális értékekre alapozó és a helyi identitást erősítő közösségi alapú események, vonzerőfejlesztés

Tartalom és indoklás:

A meglevő kulturális célú programok egyrészről nagyszabású, nemzetközi szinten is elismert és ismert rendezvények, másrészről kisebb léptékűek, egy jól meghatározott látogatói kört vonzanak, viszonylag kis helyszíneken. A programok jó része (földrajzi és szellemi értelemben) szigetszerűen szerveződik, a helyszínek nem minden esetben méltók a rendezvények színvonalához, a hagyományokhoz illetve a városban folyó kortárs művészeti és tudományos/ismeretterjesztő tevékenységekhez való kötődés csekély, illetve az újszerű és innovatív ötletek sem tudnak előnyben részesülni a források szűkössége miatt. A beavatkozás célja kettős: egyrészről jól felszerelt és sokrétű felhasználási módra alkalmas fizikai helyet biztosítani (amely természetesen egyúttal a város vonzerői közé is tartozhat), másrészről színes, időhöz nem kötött, térben rugalmasan kezelt és egymással kommunikáló, ötletes és színvonalas akciókat szervezni.

T2 Digitális készség-, közösség- és helyi közcélú szolgáltatásfejlesztés

Tartalom és indoklás:

Nem csak Szombathely, de a magyarországi középvárosok jelentős része küzd azzal a problémával, hogy a városi identitás gyengesége miatt a közösség fragmentált, jelentős része nehezen mobilizálható, és sok esetben passzív marad. Mindez oda vezet, hogy - változatlan relatív gazdasági-társadalmi kilátásokat tételezve - nem csupán az elvándorlással szemben szűkül le a városok eszközkészlete, de sok esetben a szuburbanizációs folyamatoknak sem tud az érzelmi motiváció szűk keresztmetszete lenni. A 21. század felgyorsuló tempója és technikai fejlődése nyomán ezen felül fokozatosan bonyolódik a városi szintű közösségfejlesztés problémaköre: párhuzamos digitális és fizikai szintek alakulnak ki, sokszor csak gyengén átfedő populációval. Ez a lakosság rétegei közötti érték- és információáramlást, együttműködést is nehezebbé teszi, ami komoly akadályává válik az organikus és fenntartható kezdeményezéseknek. A HKFS céljai teljesüléséhez szükséges, hogy a szintek közötti akadálymentes átjárás megvalósulhasson és kialakuljon az az eszközkészlet, amellyel a közösségek értékeiket egymás számára érthető és vonzó, kifelé is értelmezhető módon képesek kommunikálni. Szombathely esetében ennek a feladatnak kiemelt szereplője lehet a hagyományosan erős kreatív ipar is.

T3 Kreatív város, innovatív közösség[37]

Tartalom és indoklás:

Napjaink fejlődésének mozgatórugója a tudás, az információ, a kreativitás és az innováció. A fiatalok képzettségi szintje folyamatosan emelkedik, s nem a hagyományos tudásanyagon alapszik. Mindezt a gazdaság is kikényszeríti a munkavállalóktól. Számos olyan munkakör alakult az utóbbi évtizedekben, amelyek ma már nem a fizikai munkavégzésen, hanem a fentieken alapulnak. Nem véletlen az sem, hogy elhagyatott ipari területeken lokális közösségi terek, kulturális műhelyek jöttek létre.

A beavatkozási terület ahhoz tud jelentősen és mérhető módon hozzájárulni, hogy a város lakosainak kreativitását ösztönözze, felszabadítsa és a gazdasági élet vérkeringésébe hozza. Ez olyan plusz energia, amely Szombathelyen rendelkezésre áll, de ugyanakkor nincs becsatornázva, nincs rendszerbe szervezve, koordinálva, és átfogóan menedzselve.

3. Közösségépítés (K), „A Segítés Városa": szociális fejlesztés, a város közösségi kirekesztődés szempontjából legveszélyeztetettebb rétegeinek felemelése

Ennek a célnak a középpontjában az „ember" áll, kortól, nemtől és mindenféle társadalmi korlátoktól függetlenül. Mivel a skála ily módon a lehető legszélesebb, fókuszáltunk két fontos lakosságcsoportra, az esélyteremtés szellemiségét alapul véve: az ifjúságra és a hátrányos megkülönböztetéssel érintett csoportokra.

K1 Ifjúság közösségi mobilizálása, helyi identitásának erősítése

Tartalom és indoklás:

Nemzetközi és hazai viszonylatban is sok szociológiai és pszichológiai kutatás foglalkozik a modern kor egyik jellemző jelenségével, a fiatalok (14-30 év) önmegvalósítási nehézségeivel (célnélküliség, egyenetlen leterheltség, kompetenciafejlesztési problémák, elhidegülő és dinamikusan táguló környezet veszélyei), amelyek marginalizálódáshoz, szegregálódáshoz vezethetnek, közösségi érdekérvényesítési képességük elveszítéséhez. A reintegráció kulcsa a kétoldalú nyílt kommunikáció, és a célzott egyedi problémakezelés. Ezekre találunk szigetszerű példákat, de a legjobb gyakorlatok elterjesztése, alkalmasint protokollá válása, intézményesülése a HKFS egyik fő feladata. E révén nyílhat lehetőség arra, hogy a város jövője szempontjából kulcsfontosságú társadalmi réteg energiája felszabaduljon és minél nagyobb mértékben a város közössége javára is hasznosuljon.

K2 Hátrányos helyzetű emberek elszigetelődésének megakadályozása, közösségi bevonása, képzése

Tartalom és indoklás:

Minden települést, de különösen a nagyobb városokat érinti a különféle, gazdasági, környezeti és társadalmi okokra visszavezethető problémák jelenléte, amely – az öregebb korosztályba tartozó, fizikai illetve szellemi fogyatékkal élő, komoly anyagi problémákkal, kábítószer-, alkoholfüggéssel küzdő, családon belüli erőszakkal sújtott, egyéb nehézséggel érintett – lakosok életében mutatkozik meg. Erkölcsi kötelesség ezen nehézségekkel küzdő emberek csoportjaival való törődés, ugyanakkor a téma iránt ritka megfelelő szintű érzékenység a mindenkori kormányzati és helyi szintű döntéshozói grémium körében, elsődlegesen a forráshiány okán. A különféle civil szerveződések, közösségek vagy akár egy-egy aktor irányításával számos jó példa valósult már meg a városban és a tágabb térségben is, amely egyrészről ötletadó lehet a tenni akarók számára, másrészről igazolja a tényt: nem minden a pénzen múlik.

[37] a Vas Megye és Szombathely Város Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és a Régiófókusz Közhasznú Nonprofit Kft. javaslata

A beavatkozás ezen kezdeményezések kidolgozásában és megvalósításában kíván aktívan részt venni, támogatási forrás biztosításával.

A projekt keretében az alábbi eredmény és output indikátorok kerültek tervezésre:

Célszintű kimeneti indikátorok					
Megnevezés	***célterület***	***Bázis***	***Terv***	***Teljesítés időpontja***	***Rögzítési módszer***
(CO38) Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m^2)	***V, T***	***0***	***2540***	***2021.08.31***	***megvalósult kezdeményezések projektdokumentációja + FAIR***
(CO39) Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (m^2)	***V, T***	***0***	***240***	***2021.08.31***	***megvalósult kezdeményezések projektdokumentációja + FAIR***
(PO16) Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma (fő)	***V, T, K***	***0***	***77.500***	***2021.08.31***	***KSH***
(PO23) A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HKFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	***V, T, K***	***0***	***65***	***2021.08.31***	***megvalósult kezdeményezések projektdokumentációja***

A programszinten kötelező alábbi eredményindikátorokhoz a HKFS a következő módon járul hozzá:

Célszintű eredményindikátorok				
Megnevezés	***Bázis***	***Terv***	***Teljesítés időpontja***	***Rögzítési módszer***
(PR15) A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya (%)	***0***	***10***	***2021.08.31***	***központi módszertannal előre megállapított gyűjtés alapján***
(PR16) A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség (pontérték)	***0***	***60/100***	***2021.08.31***	***központi módszertannal előre megállapított gyűjtés alapján***
(PR23) Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest (db)	***0***	***4***	***2021.08.31***	***IH***

6. Cselekvési terv

6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása

V1.	Megnevezés	**Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása**
	Indoklás, alá-	A korábbi programozási időszakok pályázati forrásaiból, valamint egyes esetekben saját erőből

	támasztás	számos helyszínen újultak meg közösségi funkciójú belső és külső terek Szombathelyen. A város-szerte kihasználható közterek további fejlesztésével a közösségi és kulturális tevékenységek hely-színeinek megteremtése, megújítása folytatódhatna, a helyi közösségek aktív bevonásával. Ezen területek közül jelentős potenciállal bírnak a belvárosi, egyetem környéki illetve Gyöngyös- és Perint parti zöldterületek, valamint a városrészi alközpontok, melyek közvetlen vonzáskörzetében jelentős számú lakosság él. Esetükben problémát jelent, hogy hiányoznak a minőségi, közösségi időtöltésre alkalmas helyszínek a közvetlen lakókörnyezetükben. Ezzel kapcsolatban áll egy többkomponensű problémakör, melynek egymásra ható elemei vázlatosan az alábbi módon foglalhatók össze: 1. a lakosság nem érzi magáénak ezeket a színtereket; 2. a terek nincsenek megtöltve közösségi élettel; 3. a lakosság széleskörű bevonása a tervezési folyamatokba ritkán valósult meg (nem alulról érkezik a kezdeményezés); 4. a korábbi fejlesztések – ha voltak – elsősorban az infrastrukturális elemekre összpontosítottak. A beavatkozás célja, hogy ezen területek – legyen szó épületről, épületrészről, parkról, vagy akár társasházi udvarról – az őket használó közösségek számára a helyi identitást erősítő, vonzó, programokkal teli helyszínekké váljanak, oly módon, hogy a tervezési folyamatban a lakosság aktív résztvevő és kezdeményező legyen, ezzel biztosítva a beavatkozás fenntarthatóságát. A legfőbb cél olyan színterek kialakítása, amelyek lehetőséget adnak a közösség számára, hogy a fizikai térben is találkozhassanak. Cél a különböző célú civil, kulturális és közösségi szervezetek tevékenységeinek összehangolása, közös programok tervezése, szervezése az egymást ösztönző folyamatok elindítása, támogatása, Cél a hátrányos helyzetű csoportok (mozgás-, és látássérültek) közösségi tevékenységeinek támogatása, a civil szervezetek aktivitásának, kompetenciáinak fejlesztése, ösztönzése rendezvényekkel, képzésekkel, Cél a civil kezdeményezések találkozásának generálása az intézményi, civil és gazdasági privát szereplők közt, nem csupán városi szinten, de a város térségében illetve a közeli határtérségekben aktív szervezetek bevonásával. A befogadandó szervezetek kiválasztása során szempontok lesznek: közösségfejlesztési tevékenység, kulturális értékek megőrzése és tudatosítása, térségi szemlélet és hatókör, az őrvidék nemzeti kisebbségi kultúráinak ápolása. Ennek hozzáadott értékét a napi működési gyakorlatunkban tapasztaljuk, történelmi-kulturális háttere mai napig erős maradt, ezáltal a fejlesztés Szombathely város nagytérségi közösségi központi szerepéhez járulhatna hozzá. A központ így segíti az ausztriai, szlovéniai és horvátországi közösségeket, és ezek közvetlen fizikai közelségében új lehetőségeket kínál fel a döntően már szórványban élő magyar nemzetiségnek.
	Specifikus cél	Városhasználat (V): a kihasználatlan, részben nem megfelelő állapotú közterületek, közösségi terek közösségi célú megújítása, újra-birtokbavétele
	Támogatható tevékenységek	*Külső közösségi terek megújítása, funkcionális bővítése* - szabadidős-, sport- és kulturális célú terek kialakítása, fejlesztése; - rendezvénytér, bemutatótér kialakítása; - zöldfelület fejlesztése; - közösségi célú eszközök beszerzése; *Belső közösségi terek fejlesztése, funkcionális bővítése:* - művészeti csoportok, egyesületek működését támogató terek megújítása, kialakítása (például próbaterem, kollektív alkotótér); - rendezvénytér, bemutató- és oktatótér kialakítása; - közösségi terek fejlesztése, kapcsolódó eszközbeszerzés; - kapcsolódó külső terek megújítása a korábbiak szerint. *Térségi kulturális és közösségi civil központ kialakítása:* - civil inkubátorház létrehozása a városi civil szervezetek, nemzeti kisebbségek szervezetei és kulturális szervezetek részére: irodák, közös titkárság, közös multifunkciós, ill. szekcionálható rendezvény- és tárgyalótermek kialakítása, kapcsolód eszközbeszerzés, megfelelő parkolási lehetőség kialakítása

	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	*TOP-6.3.2-15 Zöld város kialakítása – SZMJV ITP 6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés* - Városrehabilitációs mintaprojekt - Zöldfelületi rendszer fejlesztése A projekt keretében a Sportliget területe újul meg *(többek között kispályás labdarúgó pályák, piknik övezet, teniszpályák, játszóhely épület, játéktér, pihenőkert, mászófal felnőttek, serdülők, idősebbek számára, fitnesz-szabadtéri tornapálya, meglévő zöldterület rekonstrukciója)*. *TOP-6.7.1-15 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja – SZMJV ITP 6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja – Szombathelyi szociális városrehabilitáció újabb ütemének megvalósítása* Jelen beavatkozás tematikája, illetve tevékenységei szorosan kapcsolódnak a fent nevezett projekthez, azonban annak akcióterülete egyértelműen meg van határozva *(Perint patak – Sorok u. – Szt. Flórián krt. – Brenner Tóbiás krt. – Jáki u. – Jászi Oszkár u. – Margaréta u. – Brenner Tóbiás krt. – Nagyvárad u. – Alsóhegyi út – Nárai út – Jókai Mór u. – Kálvária u. – Szinyei Merse Pál utca – Gagarin út – Károlyi Gáspár tér – Perint patak által határolt terület)*. **A TOP keretében támogatásra kerülő** – meghatározott helyrajzi számmal rendelkező – **akcióterületek esetében jelen beavatkozás keretében nem támogathatók kezdeményezések**. Az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatokat Szombathely MJV Önkormányzata – mint HACS tag –, valamint a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft., mint munkaszervezet látja el. További, egyéb operatív programokból megvalósításra váró vagy megvalósítható fejlesztések: GINOP – 7. prioritás: Az operatív programban rögzített cél szerint a megyehatárokon átnyúló, országos és/vagy nemzetközi jelentőségű, és központi koordinációt igénylő fejlesztések, valamint a tematikus hálózatok fejlesztése történik meg, melynek szombathelyi érintettsége lehet. Az ilyen komoly volumenű fejlesztések lehetséges kiegészítéseként tervezhetők kezdeményezések a CLLD-n belül, szintén az elkülönülés jegyében. A lehatárolás biztosítása érdekében a CLLD keretében megvalósítandó projektötletről a támogató döntés előtt szükséges egyeztetni a városi vezetéssel.
	Célcsoport	Szombathely városának teljes lakossága, civil szervezetek, közösségi és kulturális területen aktív közszféra szervezetek, hátrányos helyzetű csoportok (mozgás és látássérült szervezetek)
	Jogosultak köre	● Civil szervezetek (egyesület, alapítvány, közalapítvány, köztestület), ● Non-profit gazdasági társaságok, ● Közművelődési és kulturális intézmények, ● Felsőoktatási intézmények ● Önkormányzat és költségvetési szervek, ● Egyházak és egyházi szervezetek
	A kiválasztási kritériumok, alapelvek	- projekt komplexitása, a további intézkedésekhez való kapcsolódás mértéke, formája; a projekt a célrendszer többi eleméhez való kapcsolódást is biztosítandó, a beruházás tartalmaz pl.: - helyi örökségen, kulturális értékeken alapuló értékmegőrző, értékteremtő vonzerőfejlesztést; VAGY - közösségi célú rendezvények szervezését; VAGY - kulturális- és művészeti szereplők bevonását. - a helyi – elsősorban városrészi – közösségek bevonásának mértéke és módszertana; - a horizontális célok – elsősorban az önkéntesség – szem előtt tartása és annak módszertana; - egyes tevékenységek – mint például a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának egyes tételei, a rendezvények szervezési része – saját teljesítésben és önkéntes alapon való megvalósítása előnyt jelent a majdani pályázat elbírálása során.
	Kimeneti indikátor	CO38 indikátor: 2040 m^2 CO39 indikátor: 150 m^2 PO23 indikátor: 5 db
	Támogatás mértéke és összege	100%, 340millió Ft
	Tervezett forrás	ERFA 310 millió Ft, ESZA 30 millió Ft

	Forrás ütemezése	2018-2021
	Tervezett időintervallum	egyes pályázatok megvalósítási ideje maximum 24 hónap

V2.	Megnevezés	**Egészségtudatos és tömegsport-célú rendezvények és szemléletformálás**
	Indoklás, alátámasztás	Szombathely lakosságának egyes szegmenseiről elmondható, hogy egészségi állapotuk, életmódjuk nem megfelelő, az egészségtudatos életforma kialakítása egyelőre csak egy szűkebb, de egyre bővülő társadalmi rétegre jellemző. Bizonyos társadalmi csoportok anyagi, vagy szociális hátterük miatt nem motivált az egészségtudatos életmód kialakításában. Az egészséges életforma népszerűsítésére és az egészségtudatosság erősítésére számos jó kezdeményezés, példa valósult meg a városban[38], részben önkormányzati, részben közintézményi támogatással, illetve civil összefogás révén. Ezeknek a célzott előadásoknak, rendezvényeknek, programsorozatoknak a továbbvitele, folyamatos fejlesztése, a bevont célcsoport további szélesítése, az eseményekhez kapcsolódó felszerelések és infrastrukturális háttér fejlesztése hozzájárulna a szombathelyi közösség egészségesebb életviteléhez, ezáltal jobb életminőségéhez. Az egészségtudatos életforma egyik legfontosabb komponense a sport, illetve mozgáskultúra fejlesztése, elősegítése. A parkok, közösségi terek (pl. játszóterek, erdei tornapályák stb.) sport- és mozgáscélú hasznosítása nem elégséges, ami elsősorban az infrastrukturális hiányosságokra (eszközök, játékok) vezethető vissza, ezért eredeti célját – azaz közösségi térként való funkcionálás – így nem képes betölteni. A sportolásra alkalmas területek általában egyesületi fenntartás alá esnek, így azok használata jellemzően csak tagság esetében (és tagsági díj fizetése ellenében) érhető el, a lakosság nagy része nem tud alkalmas zöld felületet találni sportolás céljára. Annak ellenére, hogy a város közcélú szervezeteinek majdnem harmada köthető a sporthoz, kevés a nyilvános, nyitott sportrendezvények száma, amely elsősorban az egyesületek forráshiányára vezethető vissza. Mindezeket összefoglalva az intézkedés konkrét célja biztosítani a megfelelő teret a mozogni kívánó lakosoknak, biztosítani ehhez a tér megfelelő ismertségét, továbbá támogatni különféle egészségmegőrző és egészség tudatosságot közvetítő akciók megrendezését.
	Specifikus cél	Városhasználat (V): a kihasználatlan, részben nem megfelelő állapotú közterületek, közösségi terek közösségi célú megújítása, újra-birtokbavétele
	Támogatható tevékenységek	● Egészségmegőrzésre, egészséges életmódra irányuló rendezvények szervezése, népszerűsítése; ● Sportcélú rendezvények lebonyolítása és azok népszerűsítése; ● A programok minőségi és sikeres lebonyolítása érdekében szükséges kisléptékű infrastrukturális fejlesztések és/vagy eszközbeszerzés;
	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	TOP-6.3.2-15 Zöld város kialakítása – SZMJV ITP 6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés - Városrehabilitációs mintaprojekt - Zöldfelületi rendszer fejlesztése A projekt keretében a Sportliget területe újul meg (többek között kispályás labdarúgó pályák, piknik övezet, teniszpályák, játszóhely épület, játéktér, pihenőkert, mászófal felnőttek, serdülők, idősebbek számára, fitnesz-szabadtéri tornapálya, meglévő zöldterület rekonstrukciója). TOP-6.7.1-15 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja – SZMJV ITP 6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja – Szombathelyi szociális városrehabilitáció újabb ütemének megvalósítása Jelen beavatkozás tematikája, illetve tevékenységei szorosan kapcsolódnak a fent nevezett projekthez, azonban annak akcióterülete egyértelműen meg van határozva (Perint patak – Sorok u. – Szt. Flórián krt. – Brenner Tóbiás krt. – Jáki u. – Jászi Oszkár u. – Margaréta u. – Brenner Tóbiás krt. – Nagyvárad u. – Alsóhegyi út – Nárai út – Jókai Mór u. – Kálvária u. – Szinyei Merse Pál utca – Gagarin út – Károlyi Gáspár tér – Perint patak által határolt terület). A TOP keretében támogatásra kerülő – meghatározott helyrajzi számmal rendelkező – akcióterületek esetében jelen beavatkozás keretében nem támogathatók kezdeményezések. Az ehhez

[38] A Prevenciós Ház előadásai, Humán Civil Ház programjai (pl. az Egészség-hét), Laborjárat (amit a Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata és az Egészségügyi Alapellátó Intézet között létrejött feladat ellátási megállapodás alapján működtetnek)

		kapcsolódó koordinációs feladatokat Szombathely MJV Önkormányzata – mint HACS tag –, valamint a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft., mint munkaszervezet látja el. A szombathelyi HKFS stratégia vonatkozó intézkedései jóval inkább fókuszál az egészséges életmódhoz, egészségmegőrzéshez és a sporthoz köthető rendezvények szervezésére oly módon, hogy a társadalom egésze számára elérhetővé váljon. Ennek érdekében alapvetően a helyi igényekre építő, valóban szükséges kisléptékű infrastrukturális fejlesztéseket és/vagy eszközbeszerzéseket biztosítja. A szombathelyi, állami finanszírozásból megvalósuló „Új Városliget építése Szombathelyen" c. projekt keretében a jelentős infrastrukturális fejlesztésen kívül hangsúlyt helyez a közösségfejlesztési tevékenységekre is, azonban területileg jelentősen lehatárolt fejlesztésnek minősül. Az EFOP keretében meghirdetésre kerülő „Testmozgást javító infrastrukturális fejlesztések" c. felhívása[39] esetében abszolút módon észrevehető a kiegészítő jelleg: a kiírás az iskolai infrastrukturális fejlesztésekre fókuszál, azonban a szabadidő aktív eltöltésére alkalmas közösségi terek fejlesztését nem érinti. Jelen intézkedéssel kapcsolatban projektgazda nyilatkozatának benyújtása kötelező arra vonatkozóan, hogy a CLLD-ben benyújtott támogatási kérelmében nem szerepelnek olyan tevékenységek, melyek más pályázati/támogatási forrásból valósulnak meg, ezzel is kizárva a kettős finanszírozás lehetőségét.
	Célcsoport	Szombathely teljes lakossága
	Jogosultak köre	● Civil szervezetek (egyesület, alapítvány, közalapítvány, köztestület), ● Non-profit gazdasági társaságok, ● Közművelődési és kulturális intézmények, ● Egészségügyi és szociális célú szervezetek ● Önkormányzat és költségvetési szervek, ● Oktatási és képző intézmények
	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	A projektek kiválasztása során előnyben részesítendő az a kezdeményezés, ahol a három horizontális cél együttes jelenléte biztosított: fenntarthatóság (nem csak pénzügyi, hanem társadalmi szempontból is), közösségvezérelt fejlesztés (pl. egy-egy városrész lakosainak bevonása egy-egy játszótér fejlesztése céljából), önkéntesség (pl. rendezvényeken, tervezés során). Az önkéntesség egyes tevékenységek – pl. a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának egyes tételei, a rendezvények szervezési része – saját teljesítésben és önkéntes alapon való megvalósítása előnyt jelent a majdani pályázat elbírálása során. Fontos kiválasztási kritériumnak tekinthető még a helyi közösségek bevonásának mértéke a tervezési folyamatokba, az innovatív elemek integrálása, rendezvénysorozatok indítása (pl. éves, havi, stb.), illetve a más kezdeményezésekhez való illeszkedés mértéke. A *V1. Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása* intézkedés soft jellegű tevékenységeivel szoros kapcsolatban van, egymást kiegészítik.
	Kimeneti indikátor	PO23 indikátor: 5 db
	Támogatás mértéke és összege	100%, 40 millió Ft
	Tervezett forrás	ERFA 10 millió Ft, ESZA 30 millió Ft
	Forrás ütemezése	2018 -2021
	Tervezett időintervallum	egyes pályázatok megvalósítási ideje maximum 24 hónap

T1.	Megnevezés	**Helyi kulturális értékekre alapozó és a helyi identitást erősítő közösségi alapú események, vonzerőfejlesztés**
	Indoklás, alátámasztás	Ahogy a V1 beavatkozási területen, úgy a kulturális értékek bemutatása esetében is érvényes az a megállapítás, miszerint a korábban megvalósított fejlesztések elsősorban az infrastruktúra fejlesztését tűzték célul maguk elé, alapvetően vonzerőfejlesztési és szociális célú városrehabilitáció valósult meg az elmúlt időszakban. Ez természetesen elengedhetetlen a

[39] EFOP-4.1.3-15, EFOP-4.1.4-15 számú pályázati felhívások

		kulturális értékek fenntartása és bemutathatósága szempontjából, azonban önmagában nem elegendő. Szükség van rá, hogy a helyi lakosság azonosulni tudjon azzal, identitásának részét képezze az adott érték. Sok esetben azonban nem csak a helyi érdekeltség, kötődés, hanem a megfelelő körülmények hiánya is szerepet játszik a sikeres és minőségi kezdeményezések alacsony számában. Hasonlóan a többi magyar nagyvároshoz Szombathely is rendelkezik nagyszabású, nemzetközi szinten is ismert és elismert rendezvényekkel – gondolhatunk itt a Savaria Történelmi Karneválra, a Lamantin Jazz Fesztiválra, vagy akár a Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál elnevezésű rendezvényre –, azonban emellett lokális szinten a kisebb programok sokszor szigetszerűen, több esetben fejlesztésre szoruló környezetben kerülnek megrendezésre. A hagyományokhoz való kötődés esetenként csak marginális, ahogy az újszerű és innovatív ötletek sem mindig bontakoznak ki teljes egészében. A beavatkozás célja elsősorban színes, időhöz nem kötött, térben rugalmasan kezelt és egymással kommunikáló, ötletes és színvonalas akciókat szervezni, másrészről ezen kezdeményezésekhez jól felszerelt és sokrétű felhasználási módra alkalmas fizikai helyet biztosítani – amely helyszín egyúttal a város vonzerői közé is tartozhat.
	Specifikus cél	Tudás-kultúra (T): A város kulturális értékeinek – örökség, művészeti és tudományos potenciál – vonzó, piacképes, 21. századi felmutatásának elősegítése
	Támogatható tevékenységek	- *Művészeti jellegű, helyi értéken alapuló rendezvények szervezése*: kiállítások, koncertek, utcatárlatok, bemutatók, alkotói táborok, kertmozi; - *Helyi kulturális értékeken, örökségen alapuló értékmegőrző és értékteremtő kezdeményezések megvalósítása*: gyűjtés és digitalizálás, filmek készítése, zenei és irodalmi alkotások kiadása, szobrok, egyéb műalkotások, installációk elkészítése és elhelyezése, mobil applikáció fejlesztése; - *Közösségi együttélést támogató kezdeményezések*: több generáció részvételével megvalósuló programok, baba-mama foglalkozások, életmód foglalkozások; - *Együttműködés erősítése városi, járási és régiós szinten*: közös, vagy kölcsönös rendezvények lebonyolítása, vendégelőadók meghívása; - Kulturális és közösségi létesítmények megújítása, fejlesztése a V1 beavatkozásnak megfelelően; - Fenti tevékenységekhez kapcsolódó eszközök beszerzése.
	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	*TOP-6.3.2-15 Zöld város kialakítása – SZMJV ITP 6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés* - Városrehabilitációs mintaprojekt - Zöldfelületi rendszer fejlesztése A projekt keretében a Sportliget területe újul meg *(többek között kispályás labdarúgó pályák, piknik övezet, teniszpályák, játszóhely épület, játéktér, pihenőkert, mászófal felnőttek, serdülők, idősebbek számára, fitnesz-szabadtéri tornapálya, meglévő zöldterület rekonstrukciója)*. *TOP-6.7.1-15 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja – SZMJV ITP 6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja – Szombathelyi szociális városrehabilitáció újabb ütemének megvalósítása* Jelen beavatkozás tematikája, illetve tevékenységei szorosan kapcsolódnak a fent nevezett projekthez, azonban annak akcióterülete egyértelműen meg van határozva *(Perint patak – Sorok u. – Szt. Flórián krt. – Brenner Tóbiás krt. – Jáki u. – Jászi Oszkár u. – Margaréta u. – Brenner Tóbiás krt. – Nagyvárad u. – Alsóhegyi út – Nárai út – Jókai Mór u. – Kálvária u. – Szinyei Merse Pál utca – Gagarin út – Károlyi Gáspár tér – Perint patak által határolt terület)*. További, egyéb operatív programokból megvalósításra váró vagy megvalósítható fejlesztések: GINOP – 7. prioritás: Az operatív programban rögzített cél szerint a megyehatárokon átnyúló, országos és/vagy nemzetközi jelentőségű, és központi koordinációt igénylő fejlesztések, valamint a tematikus hálózatok fejlesztése történik meg, melynek szombathelyi érintettsége lehet. Az ilyen komoly volumenű fejlesztések lehetséges kiegészítéseként tervezhetők kezdeményezések a CLLD-n belül, szintén az elkülönülés jegyében. A lehatárolás biztosítása érdekében a CLLD keretében megvalósítandó projektötletről a támogató döntés előtt szükséges egyeztetni a városi vezetéssel. Jelen intézkedéssel kapcsolatban projektgazda nyilatkozatának benyújtása kötelező arra vonatkozóan, hogy a CLLD-ben benyújtott támogatási kérelmében nem szerepelnek olyan tevékenységek, melyek más pályázati/támogatási forrásból valósulnak meg, ezzel is kizárva a kettős

		finanszírozás lehetőségét. Az egyes OP-k keretében támogatásra kerülő – meghatározott helyrajzi számmal rendelkező – területek esetében jelen beavatkozás keretében nem támogathatók infrastrukturális jellegű projektek, azonban **jelen intézkedés „soft" jellegű tevékenységei e területeken is pályázhatók**. Az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatokat Szombathely MJV Önkormányzata – mint HACS tag –, valamint a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft., mint munkaszervezet látja el.
	Célcsoport	Szombathely városának teljes lakossága
	Jogosultak köre	● Civil szervezetek (egyesület, alapítvány, közalapítvány, köztestület) ● Non-profit gazdasági társaságok ● Közművelődési és kulturális intézmények, ● Önkormányzat és költségvetési szervek, ● Oktatási és tudományos intézmények, ● Egyházak és egyházi szervezetek
	A kiválasztási kritériumok, alapelvek	- a helyi identitástudat erősítésének megalapozottsága, módszertana; - projekt komplexitása, a további intézkedésekhez való kapcsolódás mértéke, formája; a projekt kapcsolódása a célrendszer többi eleméhez; - amennyiben a projekt kulturális vagy turisztikai célú helyszín fejlesztését érinti, az adott felelős intézménnyel vagy szervezettel való aktív kapcsolat és egyeztetés megvalósítása; - amennyiben a projekt tartalmaz infrastrukturális – tehát elsősorban V1 beavatkozáshoz tartozó – tevékenységet: - a fejlesztés által érintett külső terek aránya – a külső terek nagyobb aránya az elbírálás szempontjából előnyt jelent; - a helyi – elsősorban városrészi – közösségek bevonásának mértéke és módszertana; - együttműködés foka és módszertana a városon belüli, városon kívüli – járási, nagytérségi és nemzetközi – szinten; - a horizontális célok – elsősorban az önkéntesség és fenntarthatóság – szem előtt tartása és annak módszertana; egyes tevékenységek – mint például a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának egyes tételei, a rendezvények szervezési része – saját teljesítésben és önkéntes alapon való megvalósítása előnyt jelent a majdani pályázat elbírálása során.
	Kimeneti indikátor	PO23 indikátor: 10 db CO38 indikátor: 500 m^2 CO39 indikátor: 50 m^2
	Támogatás mértéke és összege	100%, 70 millió Ft
	Tervezett forrás	ERFA 20 millió, ESZA 50 millió
	Forrás ütemezése	2018-2021
	Tervezett időintervallum	egyes pályázatok megvalósítási ideje maximum 24 hónap

T2	Megnevezés	**Digitális készség-, közösség- és helyi közcélú szolgáltatásfejlesztés**
	Indoklás, alátámasztás	Napjainkban a digitalizált eszközök használata gyakorlatilag alapvető készségnek számít. A különböző digitális platformoknak köszönhetően az ismerkedés, a kapcsolattartás, valamint a szabadidős tevékenységek eltöltése számottevő része digitális eszközök használatával történik. Különösen igaz ez a fiatal korcsoport esetében: a magyar ifjúság 70%-a szabadidejét otthon tölti, s közel 60%-a internetezik, számítógépezik. Az egyének közti kapcsolatok egy jó része digitális színtérre kerültek át, amely révén a korábban használt közösségi terek is elnéptelenednek. Azonban fontos azt is megemlíteni, hogy a digitalizáció hatalmas potenciált jelent, amelynek kihasználtsága jelenleg nem megfelelő: a közösségek számára kiváló megjelenési felületet biztosít, az egyes társadalmi csoportok érdeklődésének felkeltésében komoly szerepet játszik, a véleményformálás elsőszámú platformját jelenti. A digitális eszközök mindennapi használata nem jár azonban azzal, hogy a társadalom egészének fejlett a digitális készsége. A készségfejlesztés a különböző korcsoportok esetében különfé-

		le módszerekkel kell, hogy történjen, mely módszernek az érdeklődési kört is figyelembe kell vennie – az egyes korosztályok meghatározásánál a teljes digitális beágyazódottságtól való távolságot vettük alapul: ● A gyerekek és ifjúság (4-17 év) „beleszületett" a digitális forradalomba, a digitális eszközökkel mindennapi kapcsolatban vannak, s elsősorban játékokra, kapcsolattartásra használják a különféle felületeket. A digitális tartalom- és készségfejlesztés elősegíti a kreativitás fejlődését, az innovatív szemléletmód kialakulását, amennyiben a nevelés és oktatás során alkalmazott módszereket „átültetjük" ebbe a virtuális világba – ezzel is fenntartva a gyerekek, fiatalok kíváncsiságát. Hosszabb távon pedig hozzájárulhat ennek a korosztálynak a közcélú és közösségépítést szolgáló tevékenységek iránti érdeklődés felkeltésében, aktivizálásukban. ● A fiatal felnőttek (18-40) nyitottak az újdonságok iránt, egy részük (általában a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők) a mindennapjaik szervezésén túl a munkájukban is alkalmazzák már a legfrissebb újításokat is (pl. különféle applikációk formájában). Az ő esetükben elsősorban a közösségi célú kezdeményezések, aktivitások iránti fogékonyság növelése, ehhez kapcsolódó eszközök bevetése és kommunikáció erősítése a cél. ● Az aktív korúak (41-65) nagy része már felnőttkorában élte meg a számítógép elterjedését, önszántából vagy kényszer hatása alatt tanulta meg a kezelését, amellyel együtt jár az egyéb digitális eszközök kisebb-nagyobb sikerrel való használata. Mivel az ő érdeklődésük a korcsoportok között vélhetően a legszélesebb, jól körülhatárolt véleménnyel rendelkeznek a világról, esetükben a digitális eszközök és módszerek használata ismeretének a bővítése a cél, hogy az egyébként ápolt kapcsolatok és közösségi tevékenység gazdagítását is szolgálja. ● Az idős és idősödő korosztály (65 év felettiek) nagy részét a digitális írástudatlanság jellemzi, általában nem motiváltak a digitális eszközök használatát illetően. Esetükben olyan eszközök és módszerek, applikációk, stb. alkalmazása lehet hatékony, amelyek hozzájárulnak az idősek mindennapjainak könnyebbé tételéhez (pl. on-line ügyintézés), illetve a fiatal korcsoporttal való kapcsolatteremtést és –tartást is megkönnyíti, ezáltal kisebb az esélye az elszigetelődésnek és elmagányosodásnak. A közösségek életében, mindennapjaiban is fontos szerepe van ma már a digitalizációnak, az on-line felületek használata egy aktív és élő közösség számára elengedhetetlen. Ezek a platformok segítik az információáramlást, a közösség tagjai közti kapcsolattartást és a közösségi értékek közvetítését (érzékenyítés a társadalom egésze felé, így elősegítve az identitás növelését és a társadalmi kohézió erősítését). Az intézkedés továbbá kitér a kreatívipari szektorban tevékenykedő vállalkozások szerepére, amelyeket általában a nyitottság, innovativitás és a digitális eszközök használata jellemzi. Szombathely esetében elmondható, hogy a szektorban tevékenykedő vállalkozások és a non-profit szféra közti együttműködés szintje alacsony. A kapcsolat erősítése elsősorban közösségi célokat (helyismeret fejlesztése, identitás növelése, közösségek kialakítása/megerősítése) szolgálhat, de városmarketing szempontú előnyei is vannak (pl. turizmus). A kreatív iparban alkalmazott módszertani és szervezési mechanizmusok átültetése a közösségi élet egyes részterületeibe azzal a haszonnal járhat, hogy a csoportosulások egyedi, újszerű módon és a modern technika lehetőségeit használva fognak tevékenykedni, míg az érintett vállalkozások perspektíváját tágíthatja egy-egy közösségi kezdeményezésbe való bevonódás. Végül, de nem utolsósorban szót kell ejteni Szombathely Város Önkormányzatának fontos – akár vezető – szerepéről, ha a város által megvalósítani szánt fejlesztések társadalmi befogadásának igényére gondolunk. A helyi lakosok, vállalkozók, civil szervezetek és intézmények akkor válhatnak részeseivé (közvetlen célcsoportként vagy a projektből elérhető hasznok élvezőiként) a kezdeményezésnek, ha megfelelő mennyiségű és minőségű információt kapnak, illetve jobb esetben be is vonják az ötlet kidolgozásának menetébe is. Ennek a folyamatnak és kommunikációs formának az alapjai megvannak az alapjai (pl. a szombathelypont.hu portál) és remek további fejlődési lehetőséget biztosíthatnak a különféle új digitális közösségi platformok.
	Specifikus cél	Tudás-kultúra (T): A város kulturális értékeinek – örökség, művészeti és tudományos potenciál – vonzó, piacképes, 21. századi felmutatásának elősegítése
	Támogatható tevékenységek	<u>Digitális készségfejlesztés</u>: ● Különböző korosztályokra szabott digitális tartalom- és készségfejlesztési programok, akciók, képzések és tanfolyamok

		● Idősödő korosztály digitális írástudásának fejlesztése ● Kreatív műhelymunkák szervezése ● Helyi értékeket bemutató innovatív digitális anyagok készítése (pl. a város vagy egy városrész bemutatása, egy civil szervezet munkásságának a bemutatása stb.) ● Versenyek, rendezvények szervezése a fiatalok számára ● Közösségi aktorok digitális és digitális-kommunikációs készségfejlesztése Digitális közösségépítés: ● On-line felület, digitális platform kialakítása a hatékonyabb működés érdekében ● Műhelymunkák, rendezvények szervezése ● Közösségi terek digitális eszközfejlesztése Közösségi célú digitális szolgáltatásfejlesztés: ● közösségi tervezés által kialakított applikációk létrehozása/fejlesztése ● Rendezvények, versenyek szervezése (pl. „hackathon" típusú akciók) ● Open-Data típusú fejlesztések
	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A projekt az alábbi kezdeményezések esetében bír kiegészítő jelleggel: Aktív időskor Szombathelyen: Az önkormányzati program a 60 év feletti lakosok aktivizálását, közösségfejlesztését tűzte ki célul, ezzel elősegítve a testi-lelki egészségi állapot romlásának megakadályozását (illetve a folyamat lassítását), továbbá hozzájárul az elmagányosodás, izoláció megelőzéséhez is. A kiegészítő jelleg ebben az esetben a fiatalok potenciális bevonása: a digitális írástudás fejlesztése mellett közösségfejlesztési aspektusa is van a beavatkozásnak, hiszen a generációk között húzódó szakadék egyre nagyobb, azonban a közös programok, egymás értékeinek megismerése és megismertetése a társadalmi kohéziót segíti elő. Légy képben: A térségi Leader-típusú fejlesztések jelen beavatkozásával párhuzamot lehet vonni. Mindkét művelet célja a fiatalok digitális tartalomfejlesztése, illetve ezáltal a közösségi kohézió, helyi identitás erősítése. Jelen beavatkozás kiegészítő jellegét a helyi civil szereplők kommunikációs és digitális készségének fejlesztése, a civil szféra digitális platformokon való megjelenése illetve a vállalkozók és a civilek közti szinergiák megerősítése adja elsősorban, amellett, hogy külön fizikai térben valósulnak meg. EFOP-3.2.4-16 – Digitális kompetencia fejlesztése: A pályázati felhívás célja a köznevelési intézmények informatikai fejlesztése, eszközellátottságának javítása. Emellett további célként fogalmazódik meg a digitális kompetenciák fejlesztése, különösen a matematikai, természettudományos, informatikai és műszaki tématerületeken. Ez a pályázati kiírás azonban nem fókuszál a diákok szabadidős tevékenységeire, továbbá a közösségi célú funkció erősítése sem kap hangsúlyt, továbbá a HKFS intézkedése jóval szélesebb célcsoportot célzott meg, illetve a kedvezményezettek körében a helyi közösségek, intézmények és vállalkozások kaphatnak helyet.
	Célcsoport	Szombathely város lakossága
	Jogosultak köre	● Civil szervezetek, ● Non-profit gazdasági szervezetek ● Közművelődési és kulturális intézmények, ● Szociális célú szervezetek, ● Oktatási és képző szervezetek ● Szoftverfejlesztéssel foglalkozó illetve kreatívipari vállalkozások (konzorciumi tagként) ● Önkormányzat (konzorciumi tagként)
	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	- a kezdeményezésbe célcsoportként bevont társadalmi csoportok száma; - különböző korcsoportok illetve érdeklődési körrel rendelkező csoportosulások ÉS különböző kommunikációs csatornát alkalmazók összekapcsolásának módja[40]; - a kezdeményezések további CLLD céllal illetve projekttel való kapcsolatának formája, mélysége; - együttműködés foka és módszertana a városon belüli, városon kívüli – járási, nagytérségi és nemzetközi – szinten; - a horizontális célok – elsősorban az önkéntesség – szem előtt tartása és annak módszertana; - egyes tevékenységek – mint például a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának

[40] Pl. a Mystory ötlet megvalósítása: gyermekek kamerával (és megfelelő tudással) felszerelve meginterjúvoltak idős embereket, felvéve életük történetét. Az ötletnek több haszna is lett: több információ maradt fenn egy elmúlt kor mindennapi történéseiről, a gyerekek és az idősek kölcsönösen megismerték a kamera használatának és az ebből nyerhető film készítésének és felhasználási módját.

		egyes tételei, a rendezvények szervezési része – saját teljesítésben és önkéntes alapon való megvalósítása előnyt jelent a majdani pályázat elbírálása során.
	Kimeneti indikátor	PO23 indikátor: 11 db
	Támogatás mértéke és összege	100%, 36 millió Ft
	Tervezett forrás	ERFA 6,25 millió Ft, ESZA 29,75 millió Ft
	Forrás ütemezése	2018 – 2021
	Tervezett időintervallum	egyes pályázatok megvalósítási ideje maximum 24 hónap

T3	Megnevezés	**Kreatív város, innovatív közösség**
	Indoklás, alátámasztás	Napjaink fejlődésének mozgatórugója a tudás, az információ, a kreativitás és az innováció. A beavatkozási terület ahhoz tud jelentősen és mérhető módon hozzájárulni, hogy a város lakosainak kreativitását ösztönözze, felszabadítsa és a gazdasági élet vérkeringésébe hozza. Ez olyan plusz energia, amely Szombathelyen rendelkezésre áll, de ugyanakkor nincs becsatornázva, nincs rendszerbe szervezve, koordinálva, és átfogóan menedzselve.
	Specifikus cél	Tudás-kultúra (T): A város kulturális értékeinek – örökség, művészeti és tudományos potenciál – vonzó, piacképes, 21. századi felmutatásának elősegítése
	Támogatható tevékenységek	● Kreatív közösségi tér: létesítmény, eszközpark biztosítása. ● Kreatív menedzsment szervezet: a tevékenység intézményesítése, felügyelete, koordinálása. ● Kreatív tudásanyagok létrehozása: adatbázisok, tájékoztatási anyagok, dokumentumok. ● Kreatív közösségfejlesztés elérhetővé tétele: rendezvények, programok, kiállítások, mentori programok megvalósítása, az eredmények közkinccsé tétele. ● Kreatív környezeti, működési feltételek kialakítása és biztosítása a magánszemélyek és a városi közösségek együttműködésén keresztül. ● Kreatív megoldások ismertté tétele és elterjesztése a város releváns közösségei körében.
	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A GINOP következő prioritásaihoz, valamint intézkedéseihez kapcsolódó pályázati felhívások által nyújtott támogatások nem lesznek elérhetők ebben az intézkedésben (sem a pályázható tevékenységek, sem a kedvezményezetti kör nem eredményezi a kettősfinanszírozási lehetőséget): - 1. prioritás: Kkv-k versenyképességének javítása: - Versenyképes vállalkozói ismeretek terjesztése, - A kkv-k növekedési lehetőségeinek megteremtése - Modern üzleti infrastruktúra megteremtése és kapacitásbővítés támogatása - Piacképes és együttműködő kkv szektor megteremtése - Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése és Nemzeti turisztikai marketing és keresletösztönző program - 2. prioritás: Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció: - Vállalati K+I tevékenység intenzitásának ösztönzése - Stratégiai K+I együttműködések és kezdeményezések támogatása Az intézkedés témájával további kapcsolódási, s ennek megfelelően lehatárolási pontot jelent az EFOP 3. prioritás: Gyarapodó tudástőke *3.6. Kutatás, innováció és intelligens szakosodás növelése a felsőfokú oktatási rendszer fejlesztésén és kapcsolódó humánerőforrás fejlesztéseken keresztül* című intézkedése, melynek pályázati felhívásában szereplő feltételek és tartalom szintén nem jelenik meg a jelen intézkedés támogatási feltételei között.
	Célcsoport	Szombathely város lakossága, vállalkozók, fiatalok (mint kiemelt célcsoport).
	Jogosultak köre	● Civil szervezetek ● Non-profit gazdasági szervezetek ● Kreatívipari vállalkozások (konzorciumi tagként) ● Önkormányzat (konzorciumi tagként)
	Kiválasztási	- a kezdeményezésbe célcsoportként bevont társadalmi csoportok száma;

	kritériumok, alapelvek	- a kezdeményezések további CLLD céllal illetve projekttel való kapcsolatának formája, mélysége; - együttműködés foka és módszertana a városon belüli, városon kívüli – járási – szinten; - a horizontális célok szem előtt tartása és annak módszertana; - egyes tevékenységek – mint például a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának egyes tételei, a rendezvények szervezési része – saját teljesítésben és önkéntes alapon való megvalósítása előnyt jelent a majdani pályázat elbírálása során.
	Kimeneti indikátor	PO23 indikátor: 14 db CO39 indikátor: 40 m^2
	Támogatás mértéke és összege	100%, 75 millió Ft
	Tervezett forrás	ERFA 25 millió Ft, ESZA 50 millió Ft
	Forrás ütemezése	2018 – 2021
	Tervezett időintervallum	egyes pályázatok megvalósítási ideje maximum 24 hónap

K1	Megnevezés	**Ifjúság közösségi mobilizálása, helyi identitásának erősítése**
	Indoklás, alátámasztás	Korábban már szóba került, hogy a fiatalok helyzete a mai társadalmi viszonyok között összetett kihívásokkal terhelt. Ezekre válaszként egyrészről szükség van arra, hogy a fiatalokat körülvevő világot, az érdeklődési körüket és gondolkodásmódjukat megismerjék a felnőttek és idősebbek, a hozzájuk való közeledés és közösségi bevonásuk érdekében. Másrészről a tapasztaltabb generációk sok segítséget nyújthatnak nehézségeik leküzdésében, a munkaerőpiacon való boldogulásuk érdekében. Az intézkedés ezt a kölcsönös közeledést van hivatva elősegíteni az alábbiakban felsorolt tevékenységekkel.
	Specifikus cél	Közösségépítés (K), „A Segítés Városa”: szociális fejlesztés, a város közösségi kirekesztődés szempontjából legveszélyeztetettebb rétegeinek felemelése
	Támogatható tevékenységek	● érzékenyítő, szemléletformáló rendezvények, akciók a fiatalok és a más csoportok számára; ● a XXI. századi kifejezési módok és kommunikációs csatornák népszerűsítésére programok, képzések, tanfolyamok szervezése az óvodások, kisiskolások, valamint a felnőttek körében (a korcsoporti megosztáshoz lásd a T2 intézkedést); ● különféle eszközök (pl. applikációk) kifejlesztése a kommunikációs lehetőségek tágítása érdekében; ● hagyományos és innovatív formájú és tartalmú, a közösségfejlesztést célzó rendezvények és programok szervezése, elindítása; ● a fentiekhez kapcsolódó eszközbeszerzés; ● a témához kapcsolódó, szükséges mértékű infrastrukturális beruházás;
	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Az EFOP 1. Együttműködő társadalom c. prioritásán belül számos intézkedése esetében mutatható ki kapcsolódási pont a jelen intézkedésben megfogalmazott célokkal, tervezett tevékenységekkel: - 1.2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, ezen belül: b) A fiatalok vidéken, helyben maradásának, aktivitásának, valamint az ezzel kapcsolatos disszemináció támogatása. A stratégiának nem tiszte minden felsorolt intézkedést érintően részletesen bemutatni az esetleges lehatárolási pontokat, alapelvként rögzíti, hogy a jelen intézkedésbe illeszthető támogatási kérelmek gazdáinak nyilatkozniuk kell arról, hogy a pályázatukban szereplő projektelemek egyikére sem igényeltek vagy igényelnek pályázati forrást egészen a programidőszak végéig az EFOP releváns intézkedésének pályázati felhívása keretében.
	Célcsoport	Szombathely teljes lakossága
	Jogosultak köre	● Civil szervezetek (egyesület, alapítvány, közalapítvány, köztestület) ● Non-profit gazdasági társaságok ● Oktatási és képző intézmények

		● Egyházak és egyházi szervezetek ● A témával foglalkozó közintézmények és költségvetési szervezetek
	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	- a különböző érdek- és közösségi csoportok száma és bevonásának módja; - az „üzenet” eljuttatásának módja az érintett társadalmi csoportokhoz, valamint a célba érése hatékonyságának tervezett foka (a tényleges eredményt a projekt megvalósítását követően lehet mérni); - együttműködés foka és módszertana a városon belüli, városon kívüli – járási, nagytérségi és nemzetközi – szinten; - a horizontális célok – elsősorban az önkéntesség – szem előtt tartása és annak módszertana; - egyes tevékenységek – mint például a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának egyes tételei, a rendezvények szervezési része – saját teljesítésben és önkéntes alapon való megvalósítása előnyt jelent a majdani pályázat elbírálása során.
	Kimeneti indikátor	PO23 indikátor: 10 db
	Támogatás mértéke és összege	100%, 45 millió Ft
	Tervezett forrás	ERFA 15 millió Ft, ESZA 30 millió Ft
	Forrás ütemezése	2018 – 2021
	Tervezett időintervallum	egyes pályázatok megvalósítási ideje maximum 24 hónap

K2	Megnevezés	**Hátrányos helyzetű emberek elszigetelődésének megakadályozása, közösségi bevonása, képzése**
	Indoklás, alátámasztás	Szombathely Város Önkormányzata több olyan kezdeményezést valósított meg az elmúlt években[41], melyek jelezték a városi vezetés következetes felelős szerepvállalását a helyi társadalmi problémák megoldása érdekében. Továbbá ösztönözte, illetve segíti a mai napig is a különféle, szociálisan érintett társadalmi csoportokkal foglalkozó közintézmények munkáját. Az egyes érintett intézmények minden egyes embert, akinek szüksége lenne segítségre, igyekeznek megfelelően ellátni, és ezt civil szervezetek segítségével próbálják megvalósítani. A különböző csoportokkal foglalkozó civil szervezetek mozgásterét behatárolja,hogy gyakran az igényekhez képest kevés forrással és jelentős önkéntes óraszám mellett gondoskodnak a rászorultakról. Mindez indokkal szolgál ahhoz, hogy egy városi térségben minél több forrás és támogatás álljon rendelkezésre a nehéz helyzetben élők megsegítésére, azonban egy további fontos szempont az elszigetelődés megakadályozása: ha nem kapnak az érintettek megfelelő figyelmet és törődést a közösségtől, a sorsukat a kirekesztődés is súlyosbítja, amely városi szinten szükségszerűen kezelésre szorul. Ennek okán nem csupán a nehézsorsú egyének, családok helyzetbehozása a cél, hanem a városi közösség további érzékenyítése, aktivizálása is a nehézségek leküzdésének támogatása érdekében.
	Specifikus cél	Közösségépítés (K), „A Segítés Városa”: szociális fejlesztés, a város közösségi kirekesztődés szempontjából legveszélyeztetettebb rétegeinek felemelése
	Támogatható tevékenységek	- a nehéz élethelyzetben lévő embereknek szánt tanácsadói (life coaching) akciók szervezés és működtetése, - a közösségfejlesztést célzó programok, rendezvények, akciók, - az érintett célcsoportoknak szánt, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok, rendezvények, akciók, - az egyéb társadalmi csoportoknak érzékenyítő és szemléletformáló programok, rendezvények, akciók,

[41] Például a „Szent Márton Köpenye program”, továbbá a „Körmendi út - Óperint utcai szociális célú rehabilitáció” című (NYDOP-3.1.1/B2-13-k2), 2015.08.31-n összesen 474,2 millió Ft-ból megvalósult projektjéhez kapcsolt (16,78 millió Ft keretösszegű) Programalap támogatása, amelynek célja volt, hogy nonprofit szervezetek bevonásával közösségfejlesztést és a szabadidő hasznos eltöltését segítő kulturális és sport rendezvényeket, valamint tájékoztatási és szemléletformáló akciókat szervezzenek az akcióterületen az infrastrukturális fejlesztéseket és egyéb programokat kiegészítve.

		- alternatív (intézményi kereteken kívüli) szociális szolgáltatások beindítása és működtetése, - a fentiekhez kapcsolódó eszközbeszerzés, - a fentiekhez kapcsolódó infrastrukturális beruházások
	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A 2014-2020-as tervezési időszakban Szombathely Megyei Jogú Város számára elkülönített forrásból az ITP keretein belül megvalósuló városrehabilitációs projektjeinek „soft" jellegű tevékenységei átfedésben lehetnek a jelen intézkedésben tervezett tevékenységekkel. A lehatárolás módja az, hogy a későbbiekben rögzített akcióterületeken megvalósítandó programokat a HACS nem fogja támogatni, s ezt megelőzően a városrehabilitációs projektek elindulása előtt a HACS (illetve a munkaszervezet) egyeztetni fog a városi vezetőséggel. Az EFOP 1. Együttműködő társadalom c. prioritásán belül számos intézkedése esetében mutatható ki kapcsolódási pont a jelen intézkedésben megfogalmazott célokkal, tervezett tevékenységekkel: - 1.2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, ezen belül: a) A családi krízishelyzetek kialakulásának megelőzését szolgáló, illetve a létrejött krízishelyzetek megoldását támogató szolgáltatások, valamint a családdal, gyermekekkel, gyermekvállalással és családi krízishelyzetekkel kapcsolatos szemléletformálás. - 1.3 Társadalmi együttélés erősítése, ezen belül: a) Hátrányos helyzetű emberek, romák aktív társadalmi szerepvállalása. Roma nők civil szerveződéseinek támogatása. Társadalmi szemléletformálás antidiszkriminációs programokkal. b) A nemzetiségi, etnikai identitás megőrzése c) A közösségi szerepvállalás erősítése az önkéntesség, a karitatív munka előmozdítása és a civil társadalom megerősítése által d) Az áldozattá és bűnelkövetővé válás megelőzése - 1.4 Gyermekeket sújtó nélkülözés felszámolását célzó programok és szolgáltatások fejlesztése A stratégiának nem tiszte minden felsorolt intézkedést érintően részletesen bemutatni az esetleges lehatárolási pontokat, alapelvként rögzíti, hogy a jelen intézkedésbe illeszthető támogatási kérelmek gazdáinak nyilatkozniuk kell arról, hogy a pályázatukban szereplő projektelemek egyikére sem igényeltek vagy igényelnek pályázati forrást egészen a programidőszak végéig az EFOP releváns intézkedésének pályázati felhívása keretében.
	Célcsoport	Szombathely teljes lakossága
	Jogosultak köre	● Civil szervezetek (egyesület, alapítvány, közalapítvány, köztestület) ● Non-profit gazdasági társaságok ● Oktatási és képző intézmények ● Szociális szövetkezetek ● Egyházak és egyházi szervezetek ● A témával foglalkozó közintézmények és költségvetési szervezetek
	Kiválasztási kritériumok, alapelvek	- a különböző érdek- és közösségi csoportok száma és bevonásának módja; - az „üzenet" eljuttatásának módja az érintett társadalmi csoportokhoz, valamint a célba érése hatékonyságának tervezett foka (a tényleges eredményt a projekt megvalósítását követően lehet mérni); - együttműködés foka és módszertana a városon belüli, városon kívüli – járási, nagytérségi és nemzetközi – szinten; - a horizontális célok – elsősorban az önkéntesség – szem előtt tartása és annak módszertana; - egyes tevékenységek – mint például a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának egyes tételei, a rendezvények szervezési része – saját teljesítésben és önkéntes alapon való megvalósítása előnyt jelent a majdani pályázat elbírálása során.
	Kimeneti indikátor	PO23 indikátor: 10 db
	Támogatás mértéke és összege	100%, 45 millió Ft

	Tervezett forrás	ERFA 15 millió Ft , ESZA 30 millió Ft
	Forrás ütemezése	2018 – 2021
	Tervezett időintervallum	egyes pályázatok megvalósítási ideje maximum 24 hónap

Az intézkedések összefoglaló táblázatát a 7. fejezet tartalmazza.

6.2. Együttműködések

Szombathely esetében az osztrák határhoz való közeli fekvése, illetve térségben betöltött funkcionális központi szerepköre miatt a közösségvezérelt együttműködések földrajzi lehatárolása kevéssé indokolt, a stratégia megvalósításának folyamata szempontjából hatékonyabb, ha az együttműködés területi szintjeit definiáljuk:

1. Térségi együttműködések: Szombathely és a várost körülölelő 39 település (azaz a Szombathelyi járás) közötti együttműködés szintje;
2. Nagytérségi együttműködések: Szombathely és a nagyobb térsége (Muravidék-Graz-Bécs-Keszthely városok által határolt térség) közötti együttműködési szint.

Az együttműködések elsődleges területi szintje a járási, mivel a város és agglomerációja szoros és aktív társadalmi-gazdasági kapcsolatban áll. A járás közigazgatásilag is egy egységet képez, azonban területfejlesztési szempontból elvesztette korábbi funkcióját (a területfejlesztési társulás megszűnésével). A várost körülölelő „körtérség" fejlesztési elképzeléseinek egy meghatározó részéért a terület önkormányzatai, vállalkozói és civil szervezetei által alapított Pannon Térségfejlesztő Egyesület helyi akciócsoport felelős. A Savaria Jövőjéért HACS-nak az egyesülettel való együttműködése, közös munkája fontos, mivel utóbbi koordinálja a Szombathely városát körülölelő 39 település Leader-típusú (szintén közösségvezérelt) fejlesztéseit, kezdeményezéseit. A két helyi stratégia összehangolt tervezése és megvalósítása nem kizárólag a földrajzi közelség miatt, hanem a szervesen összekapcsolódó város és vidéke kapcsolatrendszer okán is szükséges, hiszen Szombathely foglalkoztatási, oktatási, kulturális, stb. központi szerepköre a környező települések lakosaira jelentősen hat: a térségben élők döntő többsége a megyeszékhelyre jár munkába, színházba, szabadidőt eltölteni, vagy akár sportolni.[42] Ezért egy-egy szombathelyi közösségi tér, rendezvény, közösségi esemény a közeli települések lakosai számára is vonzó lehet. De ez fordítva is igaz: a környező települések által szervezett akciók a szombathelyi lakosokat is megmozdíthatják adott esetben. A két akciócsoport által támogatott, koordinált fejlesztések, rendezvények és programok összehangolása, a kölcsönhatások felerősítése a térség egészének fejlődését szolgálja, így jelen stratégiának is fontos célját képezi.

[42] A témakör kapcsán a Pannon Térségfejlesztő Egyesület HFS stratégiájának „Vidék kapuja" c. intézkedése szorosan kapcsolható jelen stratégia beavatkozási területeihez.

Specifikus cél	Támogatható tevékenység	Tervezett forrás
Városhasználat, Tudás-kultúra, Közösségépítés	● A koordinációt, közös tervezést elősegítő műhelymunkák szervezése ● Közös rendezvények szervezése (kulturális és sportesemények, közös fellépők, stb.) ● Jó gyakorlatok átvétele, „tanulmányutak” szervezése ● Képzési programok vagy tanfolyamok szervezése kölcsönösen a két térségben	15 millió Ft

A nagytérségi együttműködés szintjén elsősorban a szombathelyi funkcionális agglomeráció határon átnyúló térségét vesszük figyelembe, mely egészen Felsőőr (Oberwart) településéig nyúlik, illetve a városhiányos Dél-Burgenland egészére hatással van. Szombathely a Felsőőrrel kialakított testvérvárosi kapcsolatrendszerének köszönhetően rendelkezik azzal az intézményi háttérrel és eszközökkel, melyek lehetővé teszik azt, hogy a szombathelyi eseményekről, kezdeményezésekről Dél-Burgenland és környékének települései is értesüljenek, s így az ott élő lakosok, szervezetek is be tudjanak kapcsolódni ezekbe akár résztvevőként vagy társszervezőként is, erősítve ezzel a szombathelyi közösségek beágyazódását ebbe a nagytérségbe.

Specifikus cél	Támogatható tevékenység	Tervezett forrás
Városhasználat, Tudás-kultúra, Közösségépítés	● Közös rendezvények szervezése (kulturális és sportesemények, civil szervezetek, hagyományőrző szervezetek, művészeti csoportok „cseréje”) ● Közös marketingtevékenység (médiában való megjelenés) ● Tanulmányutak szervezése ● Innovációs és kreatívipari tudástranszfer ● Egészséges életmódhoz, egészségmegőrzéshez köthető módszertanok cseréje	15 millió Ft

Az együttműködési lehetőségek további pontját jelenthetik Szombathely gazdag testvérvárosi kapcsolatai: Olaszország (Lecco, Ferrara), Románia (Vajdahunyad), Németország (Kaufbeuren), Dánia (Kolding), Finnország (Lappeenranta), Szlovénia (Maribor), Ausztria (Felsőőr), Horvátország (Sziszák), Szlovákia (Nagyszombat), Észtország (Nömme), Oroszország (Joskar-Ola), Grúzia (Kutaiszi), Izrael (Ramat Gan), Ukrajna (Ungvár) és Kína (Yantai). A Savaria Jövőjéért HACS számos területen kapcsolódhat a város meglevő testvérvárosi kezdeményezéseihez, akár az adott akció részeseként, akár támogatójaként (egy adott ötlet megvalósítását pályázati forrással segítve). A HACS tagja a Savaria Turisztikai és Testvérvárosi Egyesület, amely 1992 óta dolgozik azon, hogy elősegítse a kapcsolattartást a testvérvárosokban és Szombathelyen élő emberek, közösségek, intézmények között. Az ő tapasztalataik és tevékenységük jó alapja lehet további városi közösségek nemzetközi együttműködéseinek.

A fent ismertetett együttműködési lehetőségek a HKFS hozzáadott értékét képviselik, a stratégia megvalósításának szempontjából egyfajta horizontális elvként működik, amely többek között a kiválasztási kritériumok között is megjelenik, teljesítendő feltételként. Ennek folyományaként a fent jelzett összegek nem egy elkülönített, konkrétan megfogalmazott alapokon nyugvó intézkedéshez kötődnek, hanem az adott intézkedésen belül megvalósuló kezdeményezések esetleges együttműködési szándékát támogatják.

6.3. A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

Ez a fejezet tömör áttekintést ad a Savaria Jövőjéért HACS, mint partnerség működéséről. Tartalmazza a helyi akciócsoport által a stratégia megvalósítása érdekében kialakított szervezet felépítését, és az egyes szervezeti egységek feladatait.

A fejezetet az alábbi szerkezetben dolgoztuk ki:

1. A HACS összetétele

2016. május 25-én megalakult a Savaria Jövőjéért Helyi Közösség, amely újbóli, június 1-én tartott ülésén kialakult a jelenleg ismert tagi kör, az alábbiak szerint:

Civil szféra:

- Herényi Kulturális és Sportegyesület
- Női Vállalkozói Klub Egyesület
- Savaria Tendency Art Group Művészeti és Kulturális Egyesület
- Szombathelyi Civil Kerekasztal
- Szombathelyi Evangélikus Egyházközség
- Szombathelyi Turisztikai és Testvérvárosi Egyesület
- Szülőföld Kulturális, Sport és Örökségvédelmi Egyesület
- Vas Megye és Szombathely Város Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítványa
- Változó Világért Alapítvány

Vállalkozói szféra:

- BFH Európa Kft.
- Innopartner Tanácsadó, Fejlesztő és Kutató Kft.
- Pacific Genius Kft.
- Pannon Projektum Térség és Humánfejlesztő Bt.
- Régiófókusz Közhasznú Nonprofit Kft.

Közszféra:

- AGORA Szombathelyi Kulturális Központ
- Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum
- Szombathely MJV Önkormányzata
- Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.
- Szombathelyi Képző Központ Közhasznú Nonprofit Kft.
- Nyugat-Pannon Nonprofit Kft.

A szervezeti összetétel ez alapján kiegyensúlyozott, sem az önkormányzati, sem a civil – nonprofit, sem a vállalkozói szféra nem képviselteti magát túlzott arányban.

2. A HACS szervezeti felépítésének bemutatása

Az akciócsoport képviseletére Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatát jelölték ki, továbbá döntés született a munkaszervezetről is, amely az önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaság: Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. A szervezet végzi a pályázat benyújtásával kapcsolatos előkészítő tevékenységet (beleértve a stratégia összeállításának koordinálását), valamint a Helyi Közösség összekovácsolásának folyamatában is részt vesz (pl. lakossági és célcsoportoknak szánt fórumok szervezése).

A HACS a stratégia megvalósítását célzó pályázatát **konzorciumi formában** kívánja benyújtani. A pályázathoz szükséges regisztrációt 2016. július 8-án az NGM Regionális fejlesztési Programokért Felelős Helyettes Államtitkársága elfogadta.

3. Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása

A Helyi Közösség a megalakulása óta elsősorban a megvalósítandó stratégia összeállításának szakmai folyamatában vett részt, a működést szolgáló szervezeti egységekről való döntés ezt követően történik meg. Ugyanakkor formálódik az a struktúra, amely megszabja a pályáztatás, döntéshozatal, monitoring és fenntartás mechanizmusát.

A kialakulóban lévő rendszer a következő:

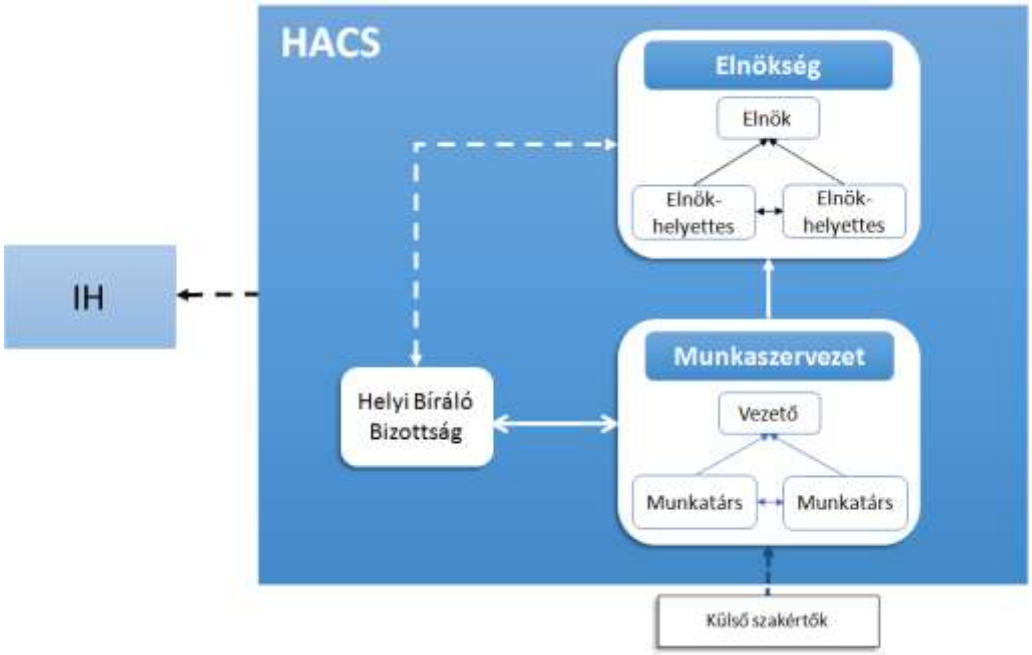

1. **HACS**: a helyi akciócsoportot tömörítő szervezet, amelybe való belépés teljesen nyitott az új tagoknak. A szervezet konzorciumi formában működik, ennél fogva együttműködési megállapodásban rögzítik a közgyűlés és egyes szervezeti egységeinek működését, azok hatás- és jogköreit. A HACS évente egyszer ülésezik azzal, hogy rendkívüli ülés összehívását minden tag kezdeményezhet (pl. a stratégia módosításának elfogadása, önértékelés elfogadása, stb.).
2. **Elnökség**: egy 3 tagú csoport, tagjai mindhárom szférából kerülnek ki. Az Elnökség tagjait a konzorcium választja ki, figyelembe véve a helyi társadalom sokféleségét (pl. a HFS célcsoportjait, a hátrányos helyzetű embereket, a térség tipikus vállalkozóit, környezetvédelmi NGO-kat, a fiatalokat, illetve az egyéb speciális társadalmi csoportokat képviselő szervezeteket, stb.) és biztosítja a döntéshozatali szinten egyetlen érdekcsoport se rendelkezzen a szavazati jogok 49%-át meghaladó mértékkel. A feladatai közé tartozik a HACS operatív irányítása, a HKFS megvalósulásának szakmai koordinációja. A Munkaszervezet értékelése és a Helyi Bíráló Bizottság javaslatai alapján döntést hoz a támogatandó projektekről.
3. **Helyi Bíráló Bizottság**: 5 tagú grémium, tagjai mindhárom szférából kerülnek ki(2 fő a közszféra, 2 fő a civil szféra, 1 fő a vállalkozói szféra képviseletében áll), melyet a HACS határoz meg. A HBB tagjai nem lehetnek azonosak a HACS vezetőjével és két helyettesével. Szükség szerint a tagok helyettesítésére (távollét vagy összeférhetetlenség esetén) 1-1 póttagot választanak minden szektorból. Póttag csak a saját szektorába tartozó tagot helyettesíthet, hogy a HBB-ben meghatározott arányok ne

módosuljanak. A HBB minden tagja 1 szavazattal rendelkezik. A HBB akkor határozatképes, ha mind az 5 tag jelen van. Az 5 tag egyike tölti be a Bizottság elnökének pozícióját, alelnököt is választanak, aki az elnököt távollétében helyettesíti.
A tevékenysége elsősorban a HKFS keretében döntés-előkészítő feladat (pályázatok tartalmi értékelése, javaslat a támogatható pályázatokról). A pályáztatási időszakban havonta egyszer ülésezik, döntését egyszerű többséggel hozza meg.
Összeférhetetlenség kezelése: a HBB tagja nem vesz részt saját szervezete pályázatának értékelésében, illetve olyan pályázat értékelésében, amelyben közeli hozzátartozója érintett.

4. **Munkaszervezet**: a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. projektzárásig ellátja a feladatot, bevonva a szükséges létszámú és szakmai felkészültséggel rendelkező munkatársakat. A 7. fejezetben bemutatott költségvetésben munkatársak bére, járuléka és utazási költsége került betervezésre, azonban a pályázatok számától és az egyéb hivatalos teendőktől függően további kollégák felvételére kerülhet sor. Részt vesz a HKFS tervezésében, valamint a stratégia hatékony megvalósításában. A beérkező projektötletek pályázattá érlelésének segítése, a potenciális pályázók segítése a pályázatok összeállításában és az elszámolásokban. A Bizottság által javasolt támogatható pályázatokat felterjeszti az Elnökség számára döntésre. Részt vesz a monitoring, értékelés folyamatában, koordinálja a HACS kommunikációját. A HACS adminisztrációs feladatainak ellátása. Beszámolási kötelezettséggel az Elnökségnek tartozik, de aktív kapcsolatot tart fenn az összes szervezeti egységgel.

4. A HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása

A konzorcium a támogatói döntést követő 4. hónap végéig dolgozza ki és véglegesíti az egyes szervezeti egységek működési mechanizmusát (Szervezeti és Működési Szabályzatát), melynek egy jól körülhatárolt részét képezi a pályázati kiválasztási és menedzselési folyamat.

Döntéshozatali folyamat bemutatása:

1. A pályázat benyújtásra kerül a Munkaszervezethez, melyet formai és jogosultsági értékelést követően tartalmi értékelésre a Helyi Bíráló Bizottság elé terjesztenek.
2. A Bizottság a tartalmi értékelést követően javaslatot fogalmaz meg a pályázatokról, amelyet a Munkaszervezet az Elnökség elé terjeszt.
3. Az Elnökség által jóváhagyott pályázatokat a Munkaszervezet benyújtja az Irányító Hatósághoz értékelésre és támogatásra;
4. Az Irányító Hatóság pozitív döntését követően Kedvezményezettel a támogatási szerződés aláírásra kerül.

Az értékelési folyamat kétféle eljárásrendet követ:

- kulcsprojekt esetében kiemelt eljárásrend alapján történik a pályáztatás,
- az egyéb (helyi felhívásokra érkező) projektek esetében a pályáztatás folyamatos, szakaszos értékeléssel.
  Az eljárási keretek további részletei a Szervezeti és Működési Szabályzatban kerülnek kidolgozásra.

5. A HKFS megvalósítását szolgáló humán erőforrás bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében

Ahogy azt már említettük, a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. végzi a munkaszervezeti teendőket. A szervezet humánerőforrása többéves projektmenedzsmenti tapasztalattal rendelkezik Európai Uniós projektek fejlesztésében és megvalósításában, továbbá komoly tervezői tevékenységet is végez a város egészét érintő fejlesztések kidolgozásában.

A HACS munkaszervezeti feladatait alapvetően saját munkatársak bevonásával fogja ellátni, szükség és igény esetén új kolléga felvételére is sor kerül, aki jártas a kulturális és civil szférát érintő szakmai területen, valamint projektmenedzselési, pályázatkezelési tapasztalata is van.

A pályázatok szakmai előminősítési fázisában bevonásra kerülhetnek Külső szakértők, akik az adott szakterületen tudnak javaslatokat megfogalmazni a pályázatok szakmai tartalmát érintően.

6. A működés fizikai feltételeinek bemutatása

A munkaszervezet a belvárosban található, az iroda minden technikai felszereltséggel el van látva, az ügyfelekkel való kapcsolattartás, a szakmai munka és a külső helyszínek (fórumok, műhelymunkák, workshopok, stb.) elérése egyaránt könnyen megoldható.

7. A működésre tervezett költségvetés alátámasztása

A 7. fejezetben kerül bemutatásra.

6.4. Kommunikációs terv

A stratégia megvalósítása során törekedni kell a hatékony tájékoztatásra, ennek érdekében előre megfontolt, alaposan megtervezett külső kommunikációs tevékenységek kerültek meghatározásra. Olyan kommunikációs csatornák kiválasztására került sor, amelyek biztosítani tudják az információ folyamatos, a társadalom egésze számára könnyen hozzáférhető áramlását.

A támogatói döntés megszületését követően részletes terv kerül kidolgozásra, amely figyelembe veszi a majdani útmutató rendelkezéseit, és igazodik a helyi társadalmi elvárásokhoz is. Az alábbiakban röviden bemutatjuk a HACS által fontosnak tartott szempontokat.

1. A célcsoport meghatározása

A kommunikációs csatornákat két nagy részre osztjuk, attól függően, milyen típusú és mennyiségű adatot kívánunk megosztani az érintettekkel:

- **A HACS és Szombathely egész társadalma közötti információáramlás (külső)**, mely során különböző kommunikációs eszközök és módszertan állnak rendelkezésre
  - a HACS-nál keletkező információk társadalom felé történő eljuttatása (pl. pályázati felhívások, hírlevelek, stb.);
  - illetve a társadalom felől érkező információk észlelése (pl. társadalmasítás során kapott észrevételek, javaslatok, stb.) érdekében.
- A HACS tagok közötti **belső kommunikációból** eredő információáramlás.

A **külső kommunikáció** szempontjából két fő csoportot határoztunk meg:

- a lehetséges pályázók köre
- Szombathely egész társadalma (Szombathely lakossága, non-profit szervezetek, önkormányzat és szervezetei, vállalkozások)

A **belső kommunikáció** célcsoportja a HACS, azonban külön kell kezelni az elnökségnek, a helyi bíráló bizottságnak, a munkaszervezet tagjainak, valamint az esetleges szakértőknek szóló információ mennyiséget.

2. A kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása

A HACS által folytatott tevékenységek, illetve a pályázati felhívásokhoz, valamint a HKFS végrehajtásához kapcsolódó információk a következő csatornákon keresztül jutnak el a pályázókhoz és a szélesebb nyilvánossághoz:

- **Honlap - aloldal:** a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. weboldalán egy külön aloldal kialakítása történik meg, ezen zajlik majd a projekttel kapcsolatos nyilvános kommunikáció (http://www.savaria2020.eu), mint például a potenciális pályázók körének szóló információ vagy szakmai adatok, érdekességek a stratégia előrehaladásáról.
- **Hírlevél:** a feliratkozók számára értesítéseket küldenek ki az aktuális pályázati felhívásokról, esetleges módosításokról, illetve a végrehajtással kapcsolatos aktualitásokról.
- **Facebook:** a létrehozott oldal elsősorban a szélesebb nyilvánosság tájékoztatására szolgál, az eredmények közzétételével hatékonyan növelhető a HKFS, valamint az ahhoz kapcsolódó tevékenységek társadalmi beágyazódása, elfogadottsága.
- **Helyi érdekeltségű hírportálok, újságok, rádiók:** elsősorban a szélesebb nyilvánosság eredményekről való tájékoztatására szolgál, azonban a megjelenő felhívásokról is adható tájékoztatás, hogy a pályázati lehetőségek minél szélesebb körben ismertté váljanak.
- **Városi rendezvényeken való személyes részvétel:** egyes társadalmi csoportokat és személyeket nehezebb az internetes, illetve nyomtatott felületeken elérni, esetükben a rendezvényeken való aktív részvétel lehet célravezető.
- **Személyes kapcsolattartás:** elsősorban a pályázók és pályázni szándékozó személyek, szervezetek és csoportok tájékoztatására, felkészítésére és segítésére szolgál.

A hatályos jogszabályokban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségek teljesítése a „Széchenyi 2020 kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségei" c. útmutató és az Arculati Kézikönyv tartalmának figyelembevételével kerül meghatározásra.

3. A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információhoz való hozzáférés bemutatása

A HACS munkája során keletkező dokumentumokhoz nyílt hozzáférést nyújt a HACS munkaszervezete honlapjának aloldala, Facebook oldala, valamint hírlevél rendszere. Ezen felül a HACS munkaszervezetét személyesen is fel lehet keresni, ahol a munkatársak az érdeklődők számára segítséget tudnak nyújtani.

4. A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és humán kapacitás bemutatása

A külső kommunikációs tevékenység döntő részét a HACS munkaszervezete fogja elvégezni: legfőbb feladatok közé tartozik a weboldal illetve a Facebook oldal naprakész információkkal való ellátása, valamint a hírlevél rendszer működtetése.[43] Különböző marketingtevékenységek igénybe vétele, illetve rendezvények szervezése esetében külső szakmai szakértők kerülhetnek bevonásra.

5. Kommunikációs tevékenységek ütemterv, pénzügyi terve

Tevékenység időbeni ütemezése	Feladat/kommunikációs eszköz	Költség
TSZ kötésig	Kommunikációs terv elkészítése	nem releváns
A projekt kezdéstől a zárás időpontjáig	Kedvezményezett honlapján a projekthez kapcsolódó tájékoztató megjelenítése, aloldal készítése	60.000,-Ft
A projekt kezdéstől a zárás időpontjáig	Sajtóközlemény kiküldése , sajtómegjelenések összegyűjtése	nem releváns
A projekt kezdéstől a fenntartási időszak végéig	Tájékoztató táblák kihelyezése	támogatott projektek függvényében (max."C" típusú tábla, max.ktg.:10.000,-Ft/db)

[43] A fotódokumentáció, illetve a sajtómegjelenések gyűjtése szintén a HACS munkaszervezetének a feladatai közé tartozik.

A projekt kezdéstől a zárás időpontjáig	Fotódokumentáció készítése	50.000,-Ft
A projekt kezdéstől a zárás időpontjáig	TÉRKÉPTÉR feltöltése	nem releváns
A projekt kezdéstől a zárás időpontjáig	Workshopok megtartása, marketing és kommunikációs költségek, rendezvények lebonyolítása	HKFS költségvetés alapján

6.5. Monitoring és értékelési terv

Ebben a fejezetben követtük az útmutató rendelkezéseit, s választ adtunk a HACS és a HKFS ellenőrzés, monitoring és értékelés szempontjainak kérdéseire.

1. Az indikátorok begyűjtésének módja és gyakorisága

Az alábbiakban bemutatjuk, hogy a kötelezően vállalt mutatók esetében milyen módon és milyen gyakorisággal történik meg az indikátorok begyűjtés. **Az egyes intézkedésekhez rendelt szabadon választott mutatók esetében a pályázatok jelentéstételi időszakához igazítjuk a gyakoriságot, az adatforrást és a módszert pedig a projektdokumentációból származó adatok jelentik, megfelelő ellenőrzés mellett.**

Célszintű kimeneti indikátorok		
Megnevezés	***Adatforrás***	***Beszámolás gyakorisága***
(CO38) Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m^2)	*FAIR*	*évente*
(CO39) Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (m^2)	*FAIR*	*évente*
(PO16) Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma (fő)	*KSH*	*évente*
(PO23) A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HKFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	*FAIR*	*évente*

Célszintű eredményindikátorok		
Megnevezés	***Rögzítési módszer***	***Beszámolás gyakorisága***
(PR15) A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya (%)	*központi módszertannal előre megállapított gyűjtés alapján*	*program indulását megelőzően, közben és utána, évente minimum egyszer*
(PR16) A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség (pontérték)	*központi módszertannal előre megállapított gyűjtés alapján*	*program indulását megelőzően, közben és utána, évente minimum egyszer*
(PR23) Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest (db)	*IH*	*program indulását követően évente*

2. A szubjektív visszacsatolások és objektív monitoring adatok feldolgozásának módja és beépítése a HKFS megvalósításába

A HKFS előrehaladásának és megvalósításának mérésére a Savaria Jövőjéért HACS két módszert kíván alkalmazni, mégpedig az ún. **szubjektív és objektív értékelés** együttes alkalmazását.

A **szubjektív értékeléshez** több forrást kíván igénybe venni, mégpedig:

- A munkaszervezet honlapjának a programra tervezett aloldalán lakossági kérdőívet jelenít meg, melyet on-line ki lehet tölteni (természetesen a rendezvényeken biztosítva a hagyományos papír alapú változatot is), azzal a céllal, hogy a HACS információt kapjon arról, hogy az érintett lakosság mennyire van megelégedve a program elindulásáról, előrehaladásáról, eredményeiről és hatásairól. A kérdőív egyben alapjául szolgál a *PR16 A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség* nevű mutató értékeihez is.
- További eszközként a város valamint a térség érintett aktoraival, a program által „megszólított" szakmai képviselőivel folytatott interjúkat fogják alkalmazni, ugyanazzal a céllal: külső szemmel rátekintetni a program és a végrehajtó szervezetének az eredményeire.

Az **objektív értékeléshez** elsősorban a nyertes pályázók előrehaladási jelentései nyújtanak információt a tervezett mutatók teljesüléséről, továbbá a munkaszervezet által a megvalósítási időszakban gyűjtött adatok, végül, de nem utolsósorban az Irányító Hatóságtól érkező visszacsatolások hordoznak érdemi információt, az egyes időszakok teljesítésének elfogadásáról.

A projektgazdák a támogatási szerződésben rögzített módon, tartalommal és rendszerességgel nyújtják be az előrehaladási jelentést a HACS Munkaszervezetének. A projektgazdák érdekeltségét és a jelentési fegyelmet a jelentéstételi kötelezettség és a támogatás lehívásának összekötésével kell biztosítani. Az előrehaladási jelentésben a projektgazdák a TK-ban meghatározott indikátorok időbeli teljesülését mutatják be.

A HACS Munkaszervezete az Előrehaladási jelentés elfogadását helyszíni ellenőrzéshez is kötheti.

A HACS Munkaszervezete, a HKFS-re alapozott Felhívás és a HACS Vezetőség által alkalmazott projektkiválasztási eljárásrend alapján, valamint a kedvezményezettek Előrehaladási jelentéseiből nyert információt összesíti és évente beszámolót készít a HACS részére, hogy bizonyosságot adjon a stratégia megvalósításának eredményes előrehaladásáról. A HACS döntéshozó szerve által elfogadott, éves monitoring jelentést minden évben november 30-ig megküldi IH részére.

Mindezek alapján a HACS évente egy alkalommal részletes jelentés formájában megtárgyalja a stratégia elfogadását, és dönt az alábbiakról:

- a tervszerű előrehaladás esetén elfogadja a jelentést, és folytatja a munkát az ütemtervnek megfelelően;
- a tervhez képesti 25%-nál kevesebb eltérés esetén rövid távú cselekvési tervet dolgoz ki a hátrány leküzdésére, szükség szerint módosítást kezdeményez a stratégia megvalósítási és pénzügyi ütemtervének korrekciójára;
- 25%-nál magasabb arányú eltérés esetén haladéktalanul kezdeményezi a stratégia módosítását, s a megfelelően kidolgozott – módosított – stratégiával együtt a változtatási igényt benyújtja az Irányító Hatóságnak;

3. A HACS saját teljesítményének értékelése

A HACS a program kapcsán végzett tevékenységét időről időre értékelni fogja, annak érdekében, hogy a stratégiában vállalt kötelezettségeknek eleget tudjon tenni: az általa képviselt közösség folyamatos és magas színvonalú támogatása érdekében.

Az önértékelés mechanizmusa a következő:

- a stratégia előrehaladásáról szóló éves jelentések áttekintése,
- a tervhez képest való eltérés – elsősorban lemaradás – beazonosítása, döntés a probléma oka feltérésének szükségességéről

- adatgyűjtés az eltérés okának feltérképezése érdekében, az adatok elemzése és értékelése
- ez alapján módosítási javaslat kidolgozása a stratégia valamint a működési mechanizmus érintett területeinek változtatása kap a HACS tagokon kívül az érintetteket is bevonva szükség szerint
- HACS döntés a javaslat elfogadásáról és a módosítás végigvezetése a rendszeren, illetve amennyiben szükséges, a módosítás bejelentése az Irányító Hatóságnak.

4. A felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikálása és terjesztése

Amint már jeleztük ebben a fejezetben és a 6.4. fejezetben is, a HACS és a munkaszervezet rendszeres illetve folyamatos információáramlást biztosít a lakosoknak és a lehetséges pályázóknak a programról. Ebbe a körbe természetesen beletartozik a stratégia előrehaladásának követhetősége is, mivel az ezáltal lesz hiteles és elfogadott a célcsoportok körében. Az esetleges korrekciók és feltárt problémák – a megoldási ötletekkel együtt – szintén közzé lesznek téve a használt fórumokon, mivel a nyilvánosság erejével olyan megoldási ötletek is felmerülhetnek a követők részéről, amelyeket a döntéshozók és a munkaszervezet sem tártak fel. Ezzel is folyamatosabbá, rugalmasabbá és beágyazottabbá válik a program működése.

5. Kockázatkezelés

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia sikeressége azon is múlhat, hogy a tervezés során figyelembe vettünk-e minden olyan kockázatot, mely hatással lehet a megvalósításra. Ebből adódóan már most, a tervezési fázisban feltérképeztük a stratégia szempontjából releváns kockázatokat, kategorizáltuk, súlyoztuk őket és megbecsültük valószínűségüket, továbbá kockázatkezelési tervet, azaz intézkedési javaslatokat készítettünk arra az esetre, amennyiben felmerülnek a szóban forgó a kockázatok. A kategóriák meghatározásánál követtük az előzetes program/projekt megvalósíthatósági értékelések során általánosan alkalmazott módszert.

Műszaki és szakmai szempontok:

Beazonosított kockázat bemutatása	*Hatás mértéke*[44]	*Bekövetkezés valószínűsége*[45]	*Kezelési stratégia*
Az infrastrukturális beruházást is magába foglaló projektek nem várt megvalósítási nehézségekkel kell, hogy megküzdjenek, amely ronthatja a stratégia eredményességét	közepes	közepes	A munkaszervezet tanácsadással segíti a projektgazdákat a műszaki engedélyeztetési eljárás, a közbeszerzési eljárás lefolytatása kapcsán (mindezt időbeli ütemezéssel és pénzügyi tervvel együtt beleépítve a projekt megvalósítási szakaszába), valamint a működési/használatbavételi engedély megszerzését érintően.
A projektek nem vagy csak részben váltják be a hozzájuk fűzött reményt az integráltság, komplexitás, innovativitás és a hosszú távú működtetés szempontjából	közepes	alacsony	1. A stratégia kidolgozási fázisában minden szempontból felmértük a városban tervezett fejlesztések körébe beleillő igényeket és adottságokat, a fejlesztendő területeket és kitörési pontokat, melyek valós igényeken, elképzeléseken alapulnak. 2. A pályázati felhívások részletes kiválasztási szempontrendszert fognak tartalmazni, amelyek révén csak a legéletképesebb és ugyanakkor a stratégiába leginkább beletartozó ötletek kapnak majd támogatást.

Jogi szempontok:

Beazonosított kockázat bemutatása	*Hatás mértéke*	*Bekövetkezés valószínűsége*	*Kezelési stratégia*

[44] gyenge - közepes - erős
[45] alacsony – közepes – magas

A változó jogszabályi környezet miatt késik a pályázati felhívások megjelenése, a pályázatok elbírálása és a támogatói döntés meghozatala	közepes	közepes	A munkaszervezet szakmailag felkészült gárdával rendelkezik, folyamatosan kapcsolatot tart az Irányító Hatósággal, s az esetleges változások alapján hatékony és gyors módosítást hajt végre a pályázati bírálati folyamatban.
A változó jogszabályi környezet miatt késik a támogatott pályázatok kifizetése	közepes	közepes	A pályázati felhívások lehetővé teszik a magas arányú előleg lehívását, továbbá a munkaszervezet tanácsadással segíti a pályázókat a megfelelő finanszírozási ütemterv kidolgozásában.

Társadalmi szempontok:

Beazonosított kockázat bemutatása	*Hatás mértéke*	*Bekövetkezés valószínűsége*	*Kezelési stratégia*
A lakossági ellenérzés kialakulása a stratégia megvalósítása kapcsán	közepes	alacsony	A lehetséges pályázók egyik fontos projekt-előkészítési feladata a saját érdek- és hatáskörükbe tartozó lakosok bevonása a kezdeményezésbe, s a projekt megvalósítási időszakában folyamatosan kommunikálnia kell az érintett csoportokkal. A munkaszervezet és a HACS ezen felül rendszeresen tart fórumokat, közvetít információkat elektronikus felületeken és hagyományos sajtóorgánumokon keresztül, mindezek célja a stratégia előrehaladásának nyílt kommunikációja.

Pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági szempontok:

Beazonosított kockázat bemutatása	*Hatás mértéke*	*Bekövetkezés valószínűsége*	*Kezelési stratégia*
A megvalósult projektek fenntartása kétségessé válik a program előrehaladásával.	közepes	alacsony	A munkaszervezet (az IH támogatásával) megfelelő eljárást dolgoz ki a legéletképesebb projektek kiválasztására, továbbá folyamatos és aktív kapcsolatot tart a pályázóval a projektötlet kidolgozása és a fejlesztés megvalósítási időszakában. Az esetleges módosításokat időben jelzi a projektgazdának.
A 7 éves programciklus ideje alatt a munkaszervezet likviditási problémákba ütközik.	közepes	magas	A stratégia elfogadását követően és a támogatási döntés után megfelelő nagyságú előleget hív le, melyet megalapozott ütemterv mellett visszaforgat a rendszeres pénzügyi elszámolások benyújtásával. A szakmai felkészültség és az Irányító Hatósággal való szoros kapcsolat nyomán az esetleges változásokra időben fel tud készülni, egyéb források mozgósításával – a program zavartalan működtetése érdekében.

6.6. Horizontális célok

Az európai uniós támogatásokkal megvalósuló projektek esetében megszoktuk, hogy a társadalmi **esélyegyenlőség** és a környezeti **fenntarthatóság** kötelező eleme a fejlesztésnek, akár pontosan fel tudtuk mérni annak célját és eredményét, akár nem. A jelen stratégia megalkotásakor azonban abból a belső igényből indultunk ki, hogy segítségével létrejövő kezdeményezések valóban minden – hátrányos vagy nem hátrányos – csoport számára elérhető és élvezhető legyen, továbbá nem csupán környezeti, hanem társadalmi, gazdasági és szociális szempontból is, és hosszútávon életképes legyen. Az alábbiakban ismertetjük a klasszikus két szempont mellett az **önkéntesség** horizontális elvét, melyek végigvonulnak a teljes stratégián.

6.6.1. Esélyegyenlőség

Jelen stratégia tervezése, valamint annak megvalósítása és monitoringja során az esélyegyenlőségi szempontok figyelembevétele több dimenzió mentén valósult, illetve valósul meg. Egyrészről a HKFS beavatkozási rendszere egy olyan átfogó cél elérésére irányul, melynek megfogalmazása önmagában **egy közösségként** tekint Szombathely lakosságára, a kirekesztés minden formáját mellőzve**: *„Szombathely város közösségének és az azt kiszolgáló szellemi-fizikai környezetnek az összehangolt építése”***. Természetesen a társadalom egyes tagjai, rétegei esetében külön figyelmet kell szentelni a részvételi lehetőség biztosításának, akár a pályázási folyamat, akár a pályázatok megvalósítása során.

Az esélyegyenlőségi szempontoknak megfelelő tervezés érdekében figyelembevételre kerültek az *ÁROP-1.A.3.-2014-2014-0023 „Partnerségi alapú esélyegyenlőségi programok a Segítés Városában és térségében”* című pályázat keretében létrehozott Járási Esélyteremtő Programterv egyes megállapításai. A hivatkozott dokumentum előkészítése során számos fórumot tartottak, melyeken az esélyegyenlőségi szempontból érintett csoportok tagjai is képviseltették magukat. A célcsoportok körében a leghangsúlyosabban az akadálymentesítés problémaköre merült fel, a legfőbb megállapítások az alábbi módon lettek összefoglalva:

> *„A bizonyos szempontból fogyatékkal élő emberek teljes élethez való jogát egyre több kezdeményezés, jogi szabályozás, támogatási rendszer erősíti, ugyanakkor **ezen jog gyakorlati érvényesítését számos tényező akadályozza a hétköznapokban**. Ezek egy része a társadalom túlnyomó többségének érdekérvényesítéséből, valamint a fogyatékkal élő személyekhez való hozzáállásából fakad, másrészt viszont fizikai jellegű, a település műszaki infrastruktúrájához köthető probléma. **A megvalósuló műszaki beruházások akadálymentesítést érintő pontjai sok esetben csak** – a jogszabályoknak egyébként megfelelő – **látszatmegoldások, amelyek az érintett célcsoportok számára valójában használhatatlanok**. Szintén probléma az „izoláltan jól működő, használható” területek megléte, azonban ezek egymással való összeköttetése akadálymentesítés szemszögéből problémás, így **az önmagában megfelelően kialakított területek mégsem képesek a célcsoport hétköznapi szükségleteinek kielégítéséhez hozzájárulni**.”*

A problémákra adott megoldási javaslatokat be kívánjuk építeni jelen stratégia megvalósításába. Ennek megfelelően **az infrastrukturális fejlesztéseket is tartalmazó pályázatok esetében az elbírálás során előnyt jelent, ha az esélyegyenlőség tekintetében veszélyeztetett csoportok érintett tagjai bevonásra kerülnek a műszaki tervezés során**, hogy a jogszabályoknak való megfelelésen túl a közösség valamennyi tagja akadály nélkül férjen hozzá a létrehozott szolgáltatáshoz, legyen szó mozgássérültekről, siketekről és nagyothallókról, vakokról, vagy gyengénlátókról. A megoldások tárháza széleskörű, legyen szó speciális alkalmazásokról, berendezésekről, vagy akár egyes hivatali munkatársak jelnyelvi képzéséről. *A létesítmények, térhasználat közlekedési kapcsolatok tervezésekor a támogatást igénylő figyelembe veszi és érvényesíti az egyetemes tervezés elveit, azaz a nők és férfiak igényeit, az idősek, a fogyatékosok és a gyermekek igényeit, és bemutatja ennek módját. A beruházás műszaki tartalmától függő **akadálymentesítés** (teljeskörű vagy projektaránytos) kötelező.*

Az esélyegyenlőség biztosításának másik dimenziója **a tervezéshez kapcsolódó széleskörű egyeztetésekhez** kapcsolódik, melyek részleteit az *1.2 „A stratégiaalkotás és közös munka folyamata, főbb tevékenységei”* című alfejezet mutatta be. Az egyeztetési folyamat során a városban fellelhető hátrányos helyzetűnek tekinthető csoportok (szegénységben élők, fogyatékkal élők, nők, idősek, pályakezdők) is megszólításra és bevonásra kerültek, így a stratégia kidolgozása során eleve figyelembe vettük az általuk meghatározott szempontokat. Ez érinti a **mélyszegénységben élők** csoportját is: a projektek által létrejövő létesítmények, szolgáltatások, kezdeményezések a legtöbb esetben térítésmentesen, vagy minimális térítési díj ellenében vehetők majd igénybe.

Összességében jelen HKFS tervezése és megvalósítása során – *Szombathely Helyi Esélyegyenlőségi Programjához* is illeszkedve – **alapvető cél a diszkriminációmentesség**, hogy a város közösségi és kulturális élete továbbra is a helyi társadalom lehető legszélesebb körét szolgálja ki, illetve biztosítsa az esélyegyenlőségi szempontból veszélyeztetett célcsoportok – kiemelten a szegénységben élők, nagycsaládosok, érzék- vagy mozgásszervi sérüléssel élők, etnikai csoportok – minél önállóbb hétköznapi boldogulását és életét, szükség esetén visszailleszkedését a társadalomba.

A HKFS megvalósítása keretében az ESZA forrásból megvalósuló projektek esetében a végső kedvezményezettek az *Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1304/2013/EU Rendelet 1. sz. mellékletében* foglalt közös kimeneti és eredménymutatók esetében a rendeletben meghatározott feltételek alapján **nyilvántartást vezet és adatot szolgáltat a bevont célcsoportról, résztvevőkről a felhívás 3.7.3 pontja szerint**.

6.6.2. Fenntarthatóság

Jelen stratégia esetében a fenntarthatóság fogalma kettős értelmezéssel bír: egyrészt jelenti a projektek végrehajtása által generált **negatív környezeti hatások** mérséklését – adott esetben ezen hatások csökkentését városi szinten –, másrészt a projektek által létrehozott és fejlesztett szolgáltatások, akciók, kezdeményezések, valamint közösségi élet **társadalmi- és szakmai fenntarthatóságát**, tehát a projektek által elért minőségi és mennyiségi fejlődés jövőbeni szinten tartását, esetleges további fejlődését.

Az „idealizált" cél természetesen az, hogy a stratégia komplex elkészítési, megvalósítási és fenntartási folyamata a lehető legminimálisabb energiafelhasználással valósuljon meg, illetve ezen energiaigény ne haladja meg a jövőbeni fenntartás során megjelenő energiaigény-csökkenés mennyiségét.

A környezeti szempontú értelmezés esetében több, egymással szorosan összefüggő szint megkülönböztetése szükséges. E tekintetben lehet gondolni a legkézenfekvőbb, legegyszerűbb tevékenységekre, melyekbe beletartozik a tervezési folyamat során **minimálisra csökkentett papírfelhasználás** (például e-mail preferálása, elektronikus jegyzetek készítése, elektronikus meghívók kiküldése), vagy a pályázati rendszerben támogatható **természet- és környezetvédelmi célú szemléletformáló programok**. A stratégia célrendszerében leghangsúlyosabban az infrastrukturális jellegű beruházások során jelenik meg a környezeti fenntarthatóság szempontja. **A pályázati elbírálás során előnyben részesül az a pályázó, aki a projekt során energiahatékonysági beruházást, zöldfelület fejlesztést is megvalósít**. Ennek formája sokrétű lehet: klasszikus parkosítási és parkfelújításai munkálatok, a modern városrehabilitációs eszközök között egyre inkább népszerű, úgynevezett *„zöldfalak"* alkalmazása, megújuló energia kiaknázása, környezetkímélő anyagok felhasználása, szükség esetén azbesztmentesítés. Ezen tevékenységek – bár „porszemeknek" tekinthetők – hozzájárulnak a globális klímaváltozás által a társadalom elé állított kihívások leküzdéséhez, a kritikus tömeg elérése esetén pedig a városi klímára is kedvező hatással vannak.

*A fenti célokhoz kapcsolódóan a végső kedvezményezett vállalja, hogy a projekt által érintett területen **megőrzi a védett természeti és kulturális értékeket**, továbbá a fennálló vagy a beruházás során **keletkezett környezeti kárt** legkésőbb a projekt megvalósítása végén **megszünteti**.*

A klimatikus viszonyok tekintetében érdemes megemlíteni az időjárási extremitások gyakoriságának és intenzitásának növekedését. A vízfolyásokkal bővelkedő Szombathely esetében a fő veszélyt a vízjárás ingadozása okozza, elsősorban a kora tavaszi, kora nyári, illetve késő őszi időszakban jelentkeznek a maximumok, azonban az utóbbi években egyre nagyobb problémát jelentenek a hirtelen záporok, zivatarok. Mivel jelen HKFS potenciális fejlesztési erővonalainak egy részét a patakparti zöldterületek jelentik, érdemes megemlíteni a térséget érintő árvízvédelmi fejlesztéseket: a 2010-ben átadott *Abért-tó* (korábbi nevén *Kőszeg–*

Lukácsháza víztározó) a fő fejlesztési tengelynek számító Gyöngyös-patak vizét szabályozza, míg a tervezett *dozmati víztározó* az Arany-patak szabályozásával védi az érintett területeket, így **összességében a klimatikus hatások nem veszélyeztetik a potenciális helyszínekre tervezett projektek megvalósulását, sikerességét**. Ehhez kapcsolódóan *a támogatási kérelemben a végső kedvezményezett nyilatkozik, ha a projektnek nincs előre látható klímakockázata; ellenkező esetben el kell készíteni a pályázati dokumentáció részeként projekt klímakockázati elemzését és kockázatkezelési tervét*.

A támogatott közösségi fejlesztések társadalmi-gazdasági fenntarthatósága a pályázási, projektfejlesztési és megvalósítási/nyomonkövetési folyamat fontos tényezőjeként beépítésre kerül a pályázati kiírásba, eljárásrendbe, a munkaszervezet és a HACS támogató munkájába.

6.6.3. Önkéntesség

A stratégia végrehatásának eredményeként létrejövő szolgáltatások, akciók, kezdeményezések **társadalmi- és szakmai fenntarthatósága** esetében szükséges felismerni a sikerességet befolyásoló, többkomponensű összefüggésrendszert. Az elmúlt programozási időszakok megvalósult projektjei kapcsán látható, hogy az elsősorban infrastrukturális fejlesztéseket tartalmazó beruházások ötlete, megvalósítása és ezáltal a fenntartás is elsősorban „felülről" érkezik, sokszor magasabb forrásigénnyel. Ennek eredményeképpen jelenleg az alábbi következményekkel illetve jelenséggel kell számolnunk:

1. maga a kezdeményezés nem a közösségtől származik, mivel a lakosság valós bevonása a tervezésbe ritkán valósult meg,
2. ezáltal a lakosság „nem érzi magáénak" a létrejött színtereket,
3. ebből kifolyólag a terek nem tudnak megtöltődni azokkal, akiknek elvileg a fejlesztés megvalósult, nincs közösségi élet.

Részben a vázolt problémakör elkerülését hivatott elősegíteni a harmadik horizontális cél, az **önkéntesség**, *„mint közösségszervező és szociális fejlesztési alapeszköz"* elterjesztése. Ennek a szempontnak a köztudatba való átültetése talán a legnehezebb mindhárom elvből, tudniillik belső késztetésnek kell tekinteni, amely nem jár az egyén számára anyagi ellenszolgáltatással, csupán egy pozitív következménye van: az önkéntes örömét leli a közösség érdekében végzett tevékenységnek. A motiváció kifejlesztése egész kisgyermek korban kezdődik, és szerencsére még könnyen fenntartható, ha kicsi, de folyamatos odafigyeléssel bátorítjuk a gyerekeket a másnak való segítés örömére. A kora ifjúságban már a csoportosan végzett, alkalmasint humorral átszőtt tevékenység jelent nagyobb motiváló erőt, s a felnőttek közül azokban marad fenn ez a késztetés, akiket korábban nem törtek le a negatív visszajelzések, illetve szerencsés esetben olyan közösséghez csatlakoztak, ahol az önkéntesség a csoport életének természetes velejárója.

Mindezek alapján az önkéntesség elvének alkalmazása két okból kifolyólag preferált:

- A közösségek az aktív bevonás révén érdekeltté válnak a létrejövő eredmény fenntartásában is, s a közösség önszerveződő képességének erősödése által a jövőben az elindult kezdeményezések és programok már a „saját lábukon" is képesek lesznek megállni.
- Az egyénben erősödik a közösséghez, csoporthoz való tartozás érzése, fontossá válik és fontos marad az önerőből, közösen létrehozott eredmény, mindezeken keresztül eseményekhez, emberekhez és helyszínekhez is kötődni fognak – ez pedig elengedhetetlen az identitástudat kialakítása és megőrzése érdekében.

A harmadik horizontális cél értelében a majdani elbírálás során **előnyben részesül az a pályázó, aki az egyes tevékenységeket** – mint például a projektmenedzsment, nyilvánosság biztosításának egyes tételei, a rendezvények szervezési része – **saját teljesítésben hajtja végre.** Hasonló módon **értékelési szempont a helyi –**

elsősorban városrészi – közösségek bevonásának mértéke és módszertana, amely megfelelő szintje nélkül egyetlen közösségi projekt sem valósulhat meg.

6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A Savaria Jövőjéért HACS Helyi Közösségfejlesztési Stratégiája alapvetően értékelvű dokumentum: a fenntartható identitás- és közösségépítést tekinti elsődleges céljának, és ehhez nem csupán a részcélokat igyekszik optimálisan meghatározni, de a részcélok megvalósításában is elsőrendű törekvés, hogy ne csupán a hagyományosan rendelkezésre álló korlátozott, és bizonyos esetekben nem adekvát eszköztárral dolgozzon, hanem minden célhoz megtalálja a legmegfelelőbb eszközt. Négy kiemelhető, nevesített alapelv tekinthető a stratégia készítése és tervezett megvalósítása során innovációnak:

1. Szinergiakövetelmény, komplexitás
2. Önkéntesség
3. Közösségi jóváhagyás, projektek együtt-tervezése
4. Digitális hangsúly

1. Szinergia és komplexitás

A stratégia céljai organikusan kapcsolódnak össze. A tervezési-társadalmasítási folyamat egyik kiemelkedő tanulsága, hogy a városi rendszer keretein belül nem tekinthető egy beavatkozás sem elszigeteltnek: átfed a kezdeményező szervezetek tagsága, a célközönség, a területek, és mindenekfelett mivel a témák is kapcsolódnak, minden egyes tevékenység hatással van az összes többire. Ebben a szerves egymásrautaltságban jelentős fejlődési potenciál van, amitől a koordináció kezelhetőségének elhatárolás-igénye jellemzően megfosztja a fejlesztési programokat. Egy városnyi méretű programban azonban ez a kérdés nem válik végső soron akuttá, ezért lényeges, hogy a lehetőséggel élve a CLLD program tudatosítsa és kiaknázza ezt a szinergia-potenciált.

Minden egyes megvalósuló projekt esetében elvárás tehát, hogy legalább egy másik beavatkozás indikátoraihoz hozzájáruljon, vagyis megvalósuló intézkedései aktívan támogassák a program egészének eredményességét.

A megoldás következő pozitív hatásai:

- az integráció ezzel nem válik egyfajta kényszerré (azaz egy kellően jó minőségű egycélú projekt is kaphat támogatást),
- az értékelés során szerezhetők ebből a „keretből” is pontok, így számos, az integrációból eredő nehézség pontcsökkentő hatásait képes lesz elfedni.

2. Önkéntesség

Az önkéntesség, mint kulcsérték bevonása a horizontális célok közé kiemeli a program közösségi dimenzióját. Tekintve, hogy a stratégia és a program megvalósulásának legfőbb szempontjai közé tartozik a társadalmi fenntarthatóság, illetve az identitás kialakulása, ez kimondottan tételezi, hogy a résztvevő közösségek számára a megvalósuló projektek olyan értéket jelentenek, amelyért hajlandóak áldozni saját idejükből, energiájukból és szakértelmükből, úgy az implementáció, mint a fenntartás során. Természetesen ez egyrészt tudatos projekttervezéssel, másrészt megfelelően irányított folyamatos motivációval és kommunikációval érhető el.

Ahhoz, hogy ezek az értékek semmi esetre se sikkadhassanak el, alapvető, hogy az ehhez szükséges tevékenységeket és módszereket minden egyes projektbe szükséges belekódolni, ami pedig leghatékonyabban a horizontális megjelenítéssel érhető el.

3. Közösségi jóváhagyás, projektek együtt-tervezése

A projektek elkerülhetetlen egymásra hatása, valamint a társadalmi fenntarthatóság, a programmal és projektekkel való azonosulás feltételei egyaránt megkövetelik, hogy a programot követő érintettek, döntéshozók, kedvezményezettek

- tudjanak az őket, szervezeteiket érintő többi kezdeményezésről, hogy ilyen módon is elkerülhető legyen a redundancia és kihasználhatóak a szinergiák,
- hátteret adhassanak, képviselhessék saját érdekeiket a társprojektek tervezése során, és nem utolsósorban
- a folyamatban való aktív részvétel során sajátjukká váljon a program, valódi befolyással rendelkezzen a közösség arra, hogy mi történik a városban és milyenné válik a környezetük
- innovatív kezdeményezések, egymástól eltérő céllal létrejött szervezetek között, melyek tevékenysége elkülönül ugyan egymástól, de egy projekt eredményeképpen létrejön egy új típusú egymásrahatás,
- tapasztalatcserét erősítő hazai és nemzetközi együttműködések, megoldások

4. Digitális hangsúly

A stratégia számos elemében merül fel hangsúlyos fejlesztési szempontként a digitális közösségépítés, digitális közszolgáltatások, illetve digitális kommunikáció. Általánosan jellemző trend, hogy a fiatalok (mint kiemelt célcsoport), és általában a versenyszféra szereplői között ezek használata és az ezekre való igény mindinkább alapvető, ugyanakkor a közösségfejlesztés illetve az államigazgatás szereplői életkori, biztonsági, vagy szervezeti-tehetetlenségi okokból gyakran “szorulnak a digitális szakadék túlpartjára”.

7. Indikatív pénzügyi terv

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Össze-sen	%
1	V1. Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása			75	225	35	5			340	45,33%
2	V2. Egészségtudatos és tömegsport-célú rendez-vények és szemléletformálás			10	10	10	10			40	5,33%
3	T1. Helyi kulturális értékekre alapozó és a helyi identitást erősítő közösségi alapú események, vonzerőfejlesztés			20	20	20	10			70	9,33%
4	T2. Digitális készség-, közösség-, és helyi közcélú szolgáltatás-fejlesztés			10	10	10	6			36	4,80%
5	T3. Kreatív város, innovatív közösség			25	25	20	5			75	10,00%
6	K1. Ifjúság közösségi mobilizálása, helyi identitá-sának erősítése			15	15	10	5			45	6,00%
7	K2. Hátrányos helyzetű emberek elszigetelődésé-nek megakadályozása, közösségi bevonása, kép-zése			15	15	10	5			45	6,00%
8	Működés és animáció	2,5	0,0	26,4	25,9	25,9	18,3	0,0	0,0	99,0	13,20%
	Összesen	**2,5**	**0,0**	**196,4**	**345,9**	**140,9**	**64,3**	**0,0**	**0,0**	**750,0**	**100,00%**

A táblázatban szereplő összegek évenkénti bontásának az alapja a pályázatok kapcsán meghozott támogatói döntés időpontja, azaz a kötelezettségvállalás dátuma (kivéve a működési kiadásokat).

Ssz.		Egyéb forrás									
	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Összesen	%
	nem releváns										

	Fejlesztési források összesen	**2,5**	**0,0**	**196,4**	**345,9**	**140,9**	**64,3**	**0,0**	**0,0**	**750,0**	**100,00%**

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Összesen
Működési költségek	2,49		22,78	22,03	22,03	15,68			85,01
Animációs költségek			3,58	3,90	3,90	2,60			13,99
Összesen	**2,49**	**0**	**26,36**	**25,93**	**25,93**				**99,00**

A táblázatban szereplő összegek évenkénti bontásának az alapja a munkaszervezet várható éves forrás-felhasználásának az időpontja.

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának megoszlása a két alap között (millió Ft)

Sorszám	*Költségsor megnevezése*	*Forrás (millió Ft)*	*Aránya (teljes költségvetésen belül)*	*Az ERFA és az ESZA közötti megoszlás intézkedés szinten (millió Ft)*		*Az ERFA és az ESZA közötti megoszlás intézkedés szinten (%)*	
				ERFA	*ESZA*	*ERFA*	*ESZA*
1.	V1. Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása	340	45,33%	310	30	91,18%	8,82%
2.	V2. Egészségtudatos és tömegsport-célú rendezvények és szemléletformálás	40	5,33%	10	30	25,00%	75,00%
3.	T1. Helyi kulturális értékekre alapozó és a helyi identitást erősítő közösségi alapú események, vonzerőfejlesztés	70	9,33%	20	50	28,57%	71,43%
4.	T2. Digitális készség-, közösség-, és helyi közcélú szolgáltatás-fejlesztés	36	4,80%	6,25	29,75	17,36%	82,64%
5.	T3. Kreatív város, innovatív közösség	75	10,00%	25	50	33,33%	66,67%
6.	K1. Ifjúság közösségi mobilizálása, helyi identitásának erősítése	45	6,00%	15	30	33,33%	66,67%
7.	K2. Hátrányos helyzetű emberek elszigetelődésének megakadályozása, közösségi bevonása, képzése	45	6,00%	15	30	33,33%	66,67%
8.	Működési és animációs költség	99	13,20%	99	0	100,00%	0,00%
	Összesen	750,00	100,00%	500,25	249,75	66,70%	33,30%

A következő táblázat összefoglalja a stratégiához kapcsolódó működési és animációs kiadásokat (a pályázati felhívás struktúrája alapján).

Ssz.	Az elszámolható költség megnevezése	Összeg	Költség-kategória
I. Projekt-előkészítés költségei (5+1%)		2 490 000	
	Előzetes tanulmányok, engedélyezési dokumentumok költsége	2 490 000	működési
II. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei		42 660 000	
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költsége	14 000 000	működési
	Egyéb szakértői szolgáltatás költségei (jogi szakértő)	4 462 500	működési
	Marketing, kommunikációs szolgáltatások költségei	13 867 500	animációs
	Kötelezően előírt nyilvánosság biztosításának költsége (0,5%)	120 000	animációs
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költsége (műszaki szakértő)	10 210 000	működési
III. Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei		46 360 000	
	Szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei	43 560 000	működési
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó személyi jellegű ráfordítás	1 800 000	működési
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó útiköltség, kiküldetési költség	1 000 000	működési
IV. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek		6 500 000	
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó egyéb költségek	3 500 000	működési
	Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó anyagköltség	3 000 000	működési
V. Általános (rezsi) költség (1%)		990 000	
	Általános (rezsi) költség	990 000	működési
	Egyéb általános (rezsi) költség		
VI. Adók, közterhek (ide nem értve a le nem vonható áfát)			
VII. Egységköltség alapon elszámolható költség		0	
	Átalányalapú egységköltség		
	Egyösszegű átalány		
Összesen		99 000 000	

7.1. A HKFS teljes költségvetése

Sorszám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	A beavatkozás tartalma	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (ezer Ft)	A finanszírozás fedezete	Tervezett időintervallum
1.	**V1. Külső terek, közösségi terek fenntartható, közösségi célú hasznosítása és újrahasznosítása**	A város kihasználható köztereinek illetve közösségi tereinek egy része fejlesztésre szorul, illetve közösségformálási szempontból kevéssé motiváló. A beavatkozás célja, hogy ezek a területek és épületek vonzó, civilizált, programokkal tele helyszínekké váljanak a célcsoportok számára.	Városhasználat (V): a kihasználatlan, részben nem megfelelő állapotú közterületek, közösségi terek közösségi célú megújítása, újra-birtokbavétele	- Külső közösségi terek megújítása, funkcionális bővítése - Belső közösségi terek fejlesztése, funkcionális bővítése - Térségi kulturális és közösségi civil központ kialakítása	TOP-6.3.2-15 Zöld város kialakítása – SZMJV ITP 6.3 Gazdaságélénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés TOP-6.7.1-15 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja – SZMJV ITP 6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja – Szombathelyi szociális városrehabilitáció újabb ütemének megvalósítása GINOP – 7. prioritás	Szombathely városának teljes lakossága, civil szervezetek, közösségi és kulturális területen aktív közszféra szervezetek, hátrányos helyzetű csoportok (mozgás és látássérült szervezetek)	340 000	ERFA 91,18 %, ESZA 8,82 %	2018.február – 2021. augusztus
2.	**V2. Egészségtudatos és tömegsport-célú rendezvények és szemléletformálás**	A lakosok bizonyos rétegei szándék vagy eszközök híján nem fordítanak megfelelő figyelmet a saját egészségi állapotukra, mely helyzetet javíthatná, ha több megfelelő helyszín állna rendelkezésre a közösségi fizikai és mentális egészségmegőrző tevékenység folytatására.		- Egészségmegőrzésre, egészséges életmódra irányuló rendezvények szervezése, népszerűsítése; - Sportcélú rendezvények lebonyolítása és azok népszerűsítése; - A rendezvények helyszínéül szolgáló közösségi terek kisléptékű infrastrukturális fejlesztései; - A programok minőségi és sikeres lebonyolítása érdekében szükséges kisléptékű eszközbeszer-	TOP-6.3.2-15 Zöld város kialakítása – SZMJV ITP 6.3 Gazdaságélénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés TOP-6.7.1-15 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja – SZMJV ITP 6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja – Szombathelyi szociális városrehabilitáció újabb ütemének megvalósítása EFOP - 1.8 Népegészségügyi program, az egészségtudatosságot erő-sítő programok és szolgáltatások fejlesztése	Szombathely városának teljes lakossága	40 000	ERFA 25%, ESZA 75%	2018.február – 2021. augusztus

Sorszám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	A beavatkozás tartalma	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (ezer Ft)	A finanszírozás fedezete	Tervezett időintervallum
				zés;					
3.	**T1. Helyi kulturális értékekre alapozó és a helyi identitást erősítő közösségi alapú események, vonzerőfejlesztés**	A helyi városi programok egy része (földrajzi és szellemi értelemben) szigetszerűen szerveződik, a helyszínek több fejlesztésre szorulnak, a helyi hagyományokhoz való kötődés esetenként csak marginális, ahogy a meglevő igények kiszolgálása mellette az újszerű és innovatív ötletek sem mindig bontakoznak ki teljes egészében.	Tudás-kultúra (T): A város kulturális értékeinek – örökség, művészeti és tudományos potenciál – vonzó, piackéres, 21. századi felmutatásának elősegítése	- Művészeti jellegű, helyi értéken alapuló rendezvények szervezése - Helyi kulturális értékeken, örökségen alapuló értékmegőrző és értékteremtő kezdeményezések megvalósítása - Közösségi együttélést támogató kezdeményezések - Együttműködés erősítése városi, járási és régiós szinten - Kulturális és közösségi létesítmények megújítása, fejlesztése a V1 beavatkozásnak megfelelően; - Fenti tevékenységekhez kapcsolódó eszközök beszerzése.	TOP-6.3.2-15 Zöld város kialakítása – SZMJV ITP 6.3 Gazdaságélénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés TOP-6.7.1-15 Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja – SZMJV ITP 6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja – Szombathelyi szociális városrehabilitáció újabb ütemének megvalósítása TOP-1.2.1-15 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP – 7. prioritás EFOP-1.2.2 - Ifjúsági programok támogatása EFOP-1.2.3 - Komplex ifjúsági fejlesztések – új nemzedék újratöltve EFOP-1.3.1 Cselekvő közösségek - aktív közösségi szerepvállalás	Szombathely városának teljes lakossága	70 000	ERFA 28,57 %, ESZA 71,43 %	2018.február – 2021. augusztus
4.	**T2. Digitális készség-, közösség-, és helyi közcélú szolgáltatásfejlesztés**	A 21. század felgyorsuló tempója és technikai fejlődése nyomán fokozatosan bonyolódik a városi szintű közösségfejlesztés problémaköre: párhuzamos digitális és fizikai szintek alakulnak ki, sokszor csak gyengén átfedő populációval. Ez a lakosság rétegei közötti érték- és információáramlást, együttműkö-		Digitális készségfejlesztés Digitális közösségépítés Közösségi célú digitális szolgáltatásfejlesztés	Aktív időskor Szombathelyen Program, Légy képben intézkedés (Pannon Térségfejlesztő Egyesület HACS) EFOP-3.2.4-16 – Digitális kompetencia fejlesztése	Szombathely városának teljes lakossága	36 000	ERFA 17,36, 82,64% ESZA	2018.február – 2021. augusztus

Sor-szám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	A beavatkozás tartalma	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (ezer Ft)	A finanszírozás fedezete	Tervezett időintervallum
		dést is nehezebbé teszi, ami komoly akadályává válik az organikus és fenntartható kezdeményezéseknek.							
5.	**T3. Kreatív város, innovatív közösség** (*a Vas Megye és Szombathely Város Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és a Régiófókusz Közhasznú Nonprofit Kft. javaslata*)	Napjaink fejlődésének mozgatórugója a tudás, az információ, a kreativitás és az innováció. A beavatkozási terület ahhoz tud jelentősen és mérhető módon hozzájárulni, hogy a város lakosainak kreativitását ösztönözze, felszabadítsa és a gazdasági élet vérkeringésébe hozza. Ez olyan plusz energia, amely Szombathelyen rendelkezésre áll, de ugyanakkor nincs becsatornázva, nincs rendszerbe szervezve, koordinálva, és átfogóan menedzselve.		- Kreatív közösségi tér kialakítása - Kreatív menedzsment szervezet megszervezése - Kreatív tudásanyagok létrehozása - Kreatív közösségfejlesztés elérhetővé tétele - Kreatív környezeti, működési feltételek kialakítása és biztosítása - Kreatív megoldások elterjesztése	GINOP 1. prioritás: Kkv-k versenyképességének javítása: - Versenyképes vállalkozói ismeretek terjesztése, - A kkv-k növekedési lehetőségeinek megteremtése - Modern üzleti infrastruktúra megteremtése ÉS Kapacitásbővítés támogatása - Piacképes és együttműködő kkv szektor megteremtése - Vállalkozások hálózatosodásának és piacra jutásának elősegítése ÉS Nemzeti turisztikai marketing és keresletösztönző program GINOP 2. prioritás: Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció: - Vállalati K+I tevékenység intenzitásának ösztönzése - Stratégiai K+I együttműködések és kezdeményezések támogatása EFOP 3. prioritás: Gyarapodó tudástőke: - 3.6 Kutatás, innováció és intelligens szakosodás növelése a felsőfokú oktatási rendszer fejlesztésén és kapcsolódó humánerőforrás fejlesztéseken keresztül	Szombathely város lakossága, vállalkozók, fiatalok (mint kiemelt célcsoport).	75 000	ERFA 33,33%, ESZA 66,67%	2018.február – 2021. augusztus

Sor-szám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	A beavatkozás tartalma	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (ezer Ft)	A finanszírozás fedezete	Tervezett időintervallum
6.	**K1. Ifjúság közösségi mobilizálása, helyi identitásának erősítése**	Nemzetközi és hazai viszonylatban is sok szociológiai és pszichológiai kutatás foglalkozik a modern kor egyik jellemző jelenségével, a fiatalok (14-30 év) önmegvalósítási nehézségeivel (célnélküliség, egyenetlen leterheltség, kompetenciafejlesztési problémák, elhidegülő és dinamikusan táguló környezet veszélyei) Ezekre válaszként egyrészről szükség van arra, hogy a fiatalokat körülvevő világot, az érdeklődési körüket és gondolkodásmódjukat megismerjék a felnőttek és idősebbek, a hozzájuk való közeledés és közösségi bevonásuk érdekében. Másrészről a tapasztaltabb generációk sok segítséget nyújthatnak nehézségeik leküzdésében, a munkaerőpiacon való boldogulásuk érdekében..	Közösségépítés (K), „A Segítés Városa”: szociális fejlesztés, a város közösségi kirekesztődés szempontjából legveszélyeztetettebb rétegeinek felemelése	- érzékenyítő, szemléletformáló rendezvények, akciók a fiatalok és a más csoportok számára; - a XXI. századi kifejezési módok és kommunikációs csatornák népszerűsítésére programok, képzések, tanfolyamok szervezése az óvodások, kisiskolások, valamint a felnőttek egyes korcsoportjai körében; - különféle eszközök (pl. applikációk) kifejlesztése a kommunikációs lehetőségek tágítása érdekében; - hagyományos és innovatív formájú és tartalmú, a közösségfejlesztést célzó rendezvények és programok szervezése, elindítása; - a fentiekhez kapcsolódó eszközbeszerzés; - a témához kapcsolódó, szükséges mértékű infrastrukturális beruházás;	EFOP 1.2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, ezen belül: b) A fiatalok vidéken, helyben maradásának, aktivitásának, valamint az ezzel kapcsolatos disszemináció támogatása.	Szombathely városának teljes lakossága	45 000	ERFA 33,33%, ESZA 66,67%	2018. február – 2021. augusztus
7.	**K2. Hátrányos helyzetű emberek elszigetelődésének megakadályozása, közösségi bevonása, képzése**	Minden települést, de különösen a nagyobb városokat érinti a különféle, gazdasági, környezeti és társadalmi okokra visszavezethető problémák jelenléte, amely – az idősebb korosztályba tartozó, fizikai		- a nehéz élethelyzetben lévő embereknek szánt tanácsadói (life coaching) akciók szervezés és működtetése, - a közösségfejlesztést célzó programok, rendezvények, akciók,	EFOP 1.2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása EFOP 1.3 Társadalmi együttélés erősítése –EFOP 1.4 Gyermekeket sújtó nélkülözés felszámolá-	Szombathely városának teljes lakossága	45 000	ERFA 33,33%, ESZA 66,67%	2018. február– 2021. augusztus

Sor-szám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	A beavatkozás tartalma	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (ezer Ft)	A finanszírozás fedezete	Tervezett időintervallum
		illetve szellemi fogyatékkal élő, komoly anyagi problémákkal, kábítószer-, alkoholfüggéssel küzdő, családon belüli erőszakkal sújtott, egyéb nehézséggel érintett – lakosok életében mutatkozik meg.		- az érintett célcsoportoknak szánt, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok, rendezvények, akciók, - az egyéb társadalmi csoportoknak érzékenyítő és szemléletformáló programok, rendezvények, akciók, - alternatív (intézményi kereteken kívüli) szociális szolgáltatások beindítása és működtetése, - a fentiekhez kapcsolódó eszközbeszerzés, - a fentiekhez kapcsolódó infrastrukturális beruházások	sát célzó programok és szolgáltatások fejlesztése				
8.	**Működés és animáció**						99 000	ERFA 100%	
Összesen							**750 000**		